
GAUDEO.

C

Cat. Joseph Hall.

MUNDUS ALTER ET IDEM

Siue

Terra Australis ante hac semper incognita longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata

Auth.

Mercurio Britannico

Sumptibus hæredum Ascanij de Renialme.

Hannoviæ per Gulielmum Antoniũ A°. 1607.

HONORATIS-
SIMO DOMINO
nec minus virtute ſuâ quam ſplē-
dore generis illuſtri Dom. HEN-
RICO Comiti Huntingdoniæ,

MVNDVM
ſuum ſupplex vouet

*MERCVRIVS BRI-
TANNICVS.*

LECTORI SALVTEM.

PRÆTER spem, amice Lector, nec tempestatibus actus, nec diuturnâ maris iactatione lassatus, sine ventis, sine velis in nouum mundum appulisti. Vbi postquam terrarum amplitudinem, regionum situm, populorum mores & ingenia, vniuersi denique faciem & habitum rectè perlustraueris; adeo huius veteris mundi formam agnoscas, vt licèt alterum videas, eundem tamen credas. Fortasse cogitas hunc nostrum decrepitum filium tādem sibi prorsus cōsimilem peperisse.

Prolem ſæpe quidem parentis naturam mirificè referre experientia docet, & Poeta:

Qui viret in foliis venit à radicib. humor;
Et patrũ in natos abeunt cũ ſemine mores.

Verùm mundum noſtrum ſenem non ſexagenarium, ſed iam ferè ſexmillenarium procreaſſe, ab omni ratione, doctrinaque philoſophica immane quantum diſcrepat. Atque ſi maxime fuiſſet mundus eiuſmodi generatrice facultate vnquam præditus; nonne vegetioribus ſuis annis potius eam exercuiſſet, filios produxiſſet? ipſius etiam nati iamdudum adulti eadem virtute genus latè propagaſſent : adeò vt licet non in immenſum, in tantum tamen proceſſiſſet generatio hæc, totque extitiſſent partim iuniores, partim ſeniores mũdi, vt nullus Alexander quos ſuperaret mundos, ſed mundi quidem, à

quibus

quibus ſuperarentur, Alexandros deſiderarent. Equidem, quod ad me attinet, exiſtimo hunc, quem nunc vt nouum intueris mundum, illum ipſum eſſe, de quo tot ante ſecula ſomniarunt Platonici: quem & mũdum inuiſibilem, *&* mundi ideam *nuncupauêre priſci. Si enim ſingula huius membra & lineamenta rectè perpenderis, accurateque cõtemplatus fueris; veram ac viuam huius, in quo degimus, mundi ideam & σύνοψιν te perſpexiſſe dixeris. Qui igitur per tot tranſacta ſecula Chimeriis obtectus tenebris latebat humanum genus; huius tandem authoris ingenio & labore nobis clarè conſpiciendus præbetur: mundus ille olim inuiſibilis neſcio quo artificio ſiue optico ſiue magico viſui exponitur, & hoc opere primum detegitur. Vbi*

illud mihi in primis videtur mirandum, quod & orbis iſte, & hic eius index ſimilem omnino fortunam ſubire adacti ſint. Vterque enim à parente ſuo (quam primum natus) tenebris adiudicatus: Vtrique à conditore ſuo lux negata; vtrique aliunde conceſſa. Nullus huic Titan præbebat lumina mundo: Conditus erat & ſtatim abſconditus: nec lux ei ſpectanda vel ſperanda vnquam, niſi ab hoc ingenio. Cuius illuſtre opus latentem hunc, obſcurumque mundum è caligine facile eruißet, modo ſibimet ipſi lucem pariter prohibitam vindicare potuiſſet. Citius itaque nobis patuiſſet iſte mundus incognitus, ſi citius prodiiſſet hic libellus in lucem. Verum illius author, mundique ignoti explorator, qui iam pridem Muſis (qua-

rum

rum insignis fuerat cultor) vale di- cto, ad Theologiæ sacra se contulerat (iisque iam totus vacat) hæc, & non-nulla alia sua commenta Philolo-ga *luce & laude dignissima, tan-quam leuia aut vana aspernatus, nullis precibus induci potuit, vt per-mitteret in publicum exire. Ex-cusabat autem, se iuuenili quidem ætate otioque Academico huiusmo-di quædam proprii exercitii & oble-ctationis gratia composuisse; sed nũc quasi nugas inutiles reiicere, ab-dicare, nec dignari vt suo nomine vnquam sub aspectum hominum ve-niant. Hinc factum est, vt hoc o-pusculum vere elegantissimum ac iucundissimum diutius tenebris ob-ductum delitesceret, & indignis caligni vinculis teneretur, ne litera-torum orbi innotesceret. Donec e-*

go, quem author ipſe pro ſua mirifica humanitate amici & familiaris loco habebat, belliſſimi felicis ingenii partus infelicem ſortem miſeratus, omnibus modis & rationibus, quibus poteram, quærebam & tentabam, vt eundem carcere ſuo eximerem, & in libertatem lucemque vindicarem. Cumque probè perſpexiſſem authoris animum adeo fixum & obfirmatum, vt nullis amicorum petitionibus, rationibus, aut ſuaſionibus à ſua ſententia moueretur, nec iam ſpes vlla reſtaret, vt nouus hic mundus mundo noſtro recluderetur; ſanctas ſanè amicitiæ leges potius mouendas duxi; quam ingenuos cunctorum vbique eruditorum animos dulciſſimo huius fructu gratiſſimaque voluptate perpetuo priuandos eſſe.

Itaque

Itaque vt quam ipse hinc dulcedinem gustauerim, studiosis omnibus percipiendam præbêrem consilium cepi communicandi cum aliis quod antea me solum penes erat. Sed priusquam auderem rem aggredi, multum temporis elapsum est. Hærebam enim animo: quia & audacius factum videbatur, & carissimi viri (cuius amicitiam semper maximi mihi faciendam statueram) offensam, pro vt debui, metuebam. Ad postremum verò rei pulchritudine victus & captus, cũ existimarem nihil damni aut dedecoris inde posse authori redundare, sed multum potius beneuolentiæ & famæ, plurimum verò vtilitatis & voluptatis literatæ Reipublicæ necessariò manare; non potui mihi amplius temperare, quin amota omni hæsitatione ex-

emplar huius operis, quod ratione amicitiæ noſtræ mihi erat creditum, cuſtodia mea emitterem, & typographorum manibus traderem.

Atque hoc tandem modo meâ curâ, induſtriaque nonnullo etiam diſcrimine aperitur tibi, Lector, nouus orbis tam diu occluſus & obſeratus. In cuius beneficii mercedem hoc vnum abs te peto & obſecro, vt ſi quid hinc gratum & iucundum perceperis, velis pro me intercedere apud authorem (quem ægre laturum vereor) ad ſedandum eius animum, ne ob facinus admiſſum iniquius quid in me decernat; ſed potius vt iuſtis adductus rationibus factum meum benignius interpretetur: meq; in ſolita ſua gratia adhuc retineat ac conſeruet. Ita valeas, nouoq; mundo, quē exſpectas, lætè fruaris.

GVILIELMVS KNIGHT.

INDEX LIB. I.

CAP. PAG.

LIB. II.

LIB. III.

LIB. IV

LIB. V.

ITINERIS OCCASIO ET

Προπαρασκεύασμα.

Q*Væ mihi cum peregrinis omnibus necessitudo quondam intercesserit, & satis norunt Academici nostri, & ipsorum libri* φιλιωτικοί, *& literæ etiamnum abundè testantur: siue huc me illud impulerit Homericum*

——πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
Ξεινοί τε, πτωχοί τε: *seu potius præter suauissimos illorum mores & ingenia, innata mihi quædam animi sitis & titillatio, à summo discendi studio profecta; neq; enim quid illustre tulit vlla nostri orbis regio, quod me iam tum verè Atheniensem percontatorem diu latere potuit: E reliquis postquam mihi multus sermo cum meo* Beroaldo Gallo, *&* Drogio Belga *de pere-*

grinationis vtilitate ſubortus fuiſſet; in quo nō iniucunda legum, morum, linguarum, vrbium collatio amicâ quadam lite agitata eſt: Ego vero (inquit Beroaldus) adhuc neſcio quid ſit illud peregrinari: Nā ſi limen patrium tranſilire, terram tuæ proximam calcare, fretum aliquod anguſtius, aut flumen (puta Twedam, Rhenumve) *tranſnauigare, hoc ſibi nomen (vt vulgo fieri ſolet) adſciſcat; cum tamen eodem cælo, iiſdem fruare ſyderibus, vixque mutatam ſoli faciem animaduertas; non video quid in ſe durum, aut quid nobile complectatur: Me iam chari parentes, & tot Montalbanæ amicitiæ velut longius abſentem, ſolicitè domum reuocant; ego me interea vel præter abſtruſiorem Socratis ſententiam, domi bien nium hoc egiſſe puto; quantillo enim diſtat à Montalbano Lutetia, à Lutetia Caletum, à Caleto Dorobernium? Sane vbi terram ipſam cogito, vlnam mihi fortè v nam videor; cum tabulam Geographicam, latum digitum; cum vero cælum intueor, nihil quicquam promouiſſe: Nec video quî mihi minus Europa, quam Gallia patriæ nomen mereretur: nam ſi lin*

guarum varietatē spectes, quis nescit quot in orbe hoc Europæo prouinciæ, totidem ab vnâ Gallorum gente, & sono & origine penitus discrepātia sermonū idiomata vsurpari: Si mores & ingeniū populi: En tibi hic orbis, nō quidē nostri, sed planè vniuersi expressam imaginē, dum vnaquæq; prouincia ni gentis vicinæ mores habitusq; nō secus ac Polypus piscis in saxi sibi adiacētis colorem transformatur. Atqui nos (inquam ego) inuidemus tibi, serio, Beroalde, quam tu tātopere contemnis peregrinandi licentiā: qui miselli homines testudinum more domunculis nostris infixi hæremus; dū tu orbis totius delitias libere intueris, & iam animo bene saturo despicis, & conculcas: Si liceret mihi modò Alpinā niuē, vel Pyrenæas vmbras cōtueri; quantū ego hoc meis oculis, otio meo gratularer; vbi q:qd viderē & audirē, documēto mihi foret, recentiq; cognitionis accessione auidum hoc pectus locupletaret: Quāta sibi, mi hospes, promittunt absentes (respondet Beroaldus) quamq; vana spes lactat sæpe inexpertos: hac ego me opinione domi quondā latitantē fouere solebā; quā nunc semel meis finib. egressus inanē cōperi

ac otiosam. Facilis enim est in tantilla profectione satietas, rerumq; vel non ante visarum nouitas opinione rarior: ita nāmq; parum à nostris discrepant aliena, vt vel ea, quæ nunc primum oculis nostris occurrunt, noua tamen videri non possint. Et quid, quæso, est in tam probè notis, remotisque parum terræ partibus, quod homini cordato minùs tabularum vsu, & peregrinorum sermone, quam suis itineribus innotescat? Britanniam *vestram descripsit* Camdenus; *hunc qui legerit, quid ni de singulis vrbibus ac villis, fluuiis & quotquot vspiam cernuntur antiquitatis monumentis, aut stupendis naturæ operib. absens disceptare possit, non minus profectò accuratè, quàm qui singula suis oculis perlustrârit? Et quæ tandem pars Europæ suorum laboribus ac typis illustrata, exterorum oculis minus patescit? Mores vero populorum si quis desideret, & illi cōmuni quadam ratione satis noti sunt vniuersis; neq; tamen ita sibi constantes, vt singillatim possint cuiusquam vel oculis, vel calamo comprehendi: Audiant vulgò Galli temerarii, Hispani arrogantes, bibaces Ger-*

Germani, Britanni πολυπράγμονες, Itali molles, Sueui timidi, Boemi inhumani, Hyberni barbari ac superstitiosi, quisquamne hominum ita plumbeus est, vt existimet Galliam vix quenquam prudentem, Hispaniam pusillanimum, abstemium Germaniam produxisse? Fallunt, mihi crede, qui animorum compositionem, & efformationem morum ita totam cælo tribuunt, nihil vt propriæ cuiusq; indoli, nihil semini parentis, nihil deniq; educationis rationi relinquant. En tibi has ipsas Musarum ædes, sub quarum benigniore vmbra nos feliciter hoc otio fruimur philosophico: Finge tibi ex Italis, Hispanis, Gallis, Danis, Belgis, Polonis, coaluisse pulchellum hunc studiosorum numerum, putasne maiorem ingeniorum varietatem inter ipsos quam solos vestrates, posse comperiri? Quoquò igitur te vertas, non video, aut cur hoc tam compendiarium, ac vere sesquipedale iter peregrinationis nomen mereatur, aut quid nobis istinc commodi (modò illustrium doctrinâ virorum, Whitakeri, Rainoldi, Iunii *adspectum excipias) itinerantibus demum emergat. Ego certe*

Draconem ac Candiſium veſtrates, ac
Sebaſtianũ Delcanũ Portugal. verè
dixerim peregrinatos, qui totum hũc orbẽ
itinere quidem nauali, non ita pridem per-
menſi ſunt: Neque vero nomen hoc inuide-
bo vel Chriſtophoro Colono, qui Oc-
cidentalem Indiam, vel Fernando Ma-
gellano, qui Moluccas, vel Francisc. Pic-
carro & Almagro qui prouinciã Perua-
nam, vel deniq; Hugoni Villobeio, qui
terrã Arcticã primus aperuiſſe fertur; nec
illi demũ, quiſquis fuerit, qui vel nouos or-
bes periculoſa diſquiſitione inuenerit, vel
nup inuẽtos excoluerit: Et ſane (licèt .n. corã
vobis tutò fateri) neſcio qd mihi mens mea
ſuggerit heroicũ, audere aliquid in hoc ge-
nere, quod & hæc ætas ſtupeat, & poſteri
nepotes gratâ sẽper memoriâ recolendũ cẽ-
ſeant. Tacuit hic Beroaldus, & erubuit, ac
ſi aliquid ſibi vel audacius vel ſecretius ex-
cidiſſet: Cùm Drogius arridens leniter; ſic-
cine vero, inquit, Beroalde, quod tamen ne
profari quidẽ auſus? vel num fortè tibi ſpes
ſuſpenſos diutius auditorũ animos curioſæ
anxiæq; inquiſitionis eculeo torquere ali-
quandiu? vel deniq;, nũ arcanũ hoc mode-
ſtius

ſtius, quod in pectoris tui intimo conclaui hactenus delituerit, egreſſu primo tot auribus ꝑpalari timet? quicquid ſit; en tibi candidã frontem, aures bibulas, fida pectora: nuſquam tutius, nuſquam oportunius tam ardui cœpti conſilium prodibit in hãc lucẽ. Pol tu malus es interpres ſilentii, reſpondet Beroaldus, quin illud potius cõiecturis tuis vltro immiſces Drogi, quòd cum res magnæ non ſine magno apparatu longiſq; præfationũ ambagib. vt viri principes nõ ſine numeroſo ſtipatorum agmine, prodire ſoleant, ipſe rem longè maximã, vnius anni ꝑlem, derepẽtè abſq; omni præmonitione nudam in mediũ protruſiſſe viſus ſim: Conſiliũ quidẽ iſtud vobiſcũ cõmunicare, iãmihi olim abinitio certò decretũ erat; quod tamẽ gradib. quibuſdam facere volui, & nõ ſine opportuna animorũ præparatione; ſine qua noui quã ingrata & inſipida videãtur etiã quæ prudentiſſimè ſunt inſtituta: nunc vero rem totam (ni ſuſpectum vobis velim amorem meum) intempeſtiuo ſermone præcipitare mihi neceſſum video: Faciam igitur hercle, citius aliquanto quàm ſperabam, ſed nõ minus profecto lubenter: fingite vos modo (ne quid deſit) longã ἀκρόασιν.

quam ego mihi propoſueram, ordine ſuo anteceſſiſſe.

Ægrè me ſemper habuit quod in tabulis Geographicis vſq; mihi occurrit; Terra Auſtralis incognita: *& ſanè quis hæc non planè excors, ſine tacita indignatione legat? nam ſi* Terram *eſſe norunt, ſi* Auſtralem, *quomodo tandem incognitam aſſerunt; &, ſi incognita ſit, quid mihi illius formam, quid ſitum vnanimes Geographi depinxerunt? Ignaui homines, qui quod eſſe aiunt, ſe tamen ignorare fatētur: & quovſque tandem deſides neſcire nō pigebit, quod à nobis cognoſci quadamtenus profitemur?*

Horat. lib. 1. Od. 3.

Certe ſi nemo vnquam
---∪∪-Fragilem truci
Commiſiſſet pelago ratem:

non deforet nobis aliquid quo pertinacem hanc (quam nos boni viri, neutiquam diſſimulamus) inertiā excuſaremus; nūc vero cum vndiq; mare pateat ac tellus, nec quis ferè ſit è plebe nautarum, quin ventos, freta, ſyrtes, portus totius orbis catènorit: Apage hanc nimium ſupinam ætatis noſtræ ſocordiam, vel timorem certe plus

quam

quam fœmineum, & inanem ὑποψίαν, quæ nos alio orbe spoliat nō inuitos: Nam quod præterea velum obtendemus huic inscitiæ? quid dubitamus? quid formidamus? vmbras? nosipsos? Ibi cælum est, ibi terra, sunt procul dubio & homines, fortasse nostris non parum cultiores. Quis inter Chinenses tātum acuminis, solertiæq́ expectasset? quis tot artes, tamq́ multijugem rerum omnium scientiam? qui dum nos Musas omnes in hoc Occidentali gurgustiolo inclusas putamus, rident, nec immerito, quicquid vspiam præter se hominum est, aiuntque sesolos vere oculatos, Europæos vniocu-los esse, reliquos, quotquot sunt, mortales, cæcutire; vel si nemo sit, turpe est sapienti queri solitudinem, turpe metuere.

Prouerb. Chinensiū.

Ista sæpe meditanti ingenuum mihi quendam calorem flammamq́ in hoc pectore excitauit indignatio; atq́ hinc orta (quod ab aliis neglectum video, doleoq́) magnanima, vulgoq́ altior audendi cupiditas. Magnum quiddam, Beroalde, moliris, inquam ego, & vix operæ mortalis; in quo quicquid fiat, gratulor tibi mentem hanc sane altam, & te dignam: sed oportet

meminisse res magnas, quæ (te iudice) sine multis verborum præludiis proferri non debent, vt feliciter suscipiantur, maiore quidem cogitationum apparatu indigere: Satin' ergo ꝓposuisti tu tibi facinoris tanti pericula, sumtus, difficultatem, spem, exitum, omniaque inter se collata, æqua iudicii trutinâ probe librasti? Cælum est, inquis, at quod tu fortaße vix præ continuis tenebris intuebere: Terra est, quam tu fortè ob serpentum ferarumq; frequentiam calcare non audebis; Homines sunt, at quorum tu consortio carere malles: Quid si te Patagonius aliquis Polyphemus medium discerpserit, & iam palpitantem adhuc, sentientemque deuorarit; vbi nunc es audax orbium indagator? Cogitare ista quidem tutum est, caue, si sapis experiri. At tu nescis, respondet Beroaldus, nescis hospes ex aduerso meæ terræ incognitæ iacere Promontorium Bonæ ſpei: *Audendum scilicet & sperandum. Illa periculorum spectra terrent imbelles animos, excitant generosos; quarum si habenda esset ratio, nulla nobis regio, nulla vrbs, aut domus præter nostram pateret.*

Haue

Hanc vnam ob causam quamdiu latuit Americanus ille orbis, & adhuc credo latuisset, ni Deus nobis sero columbam cælitus emisisset, quæ oliuæ ramulo ex hac terra decerpto, doceret nos aliquid præterea superesse terrarum, quod vndis parũ submergeretur: cuius quàm celebre sanctumq; gratæ posteritati nomen habere solet? imo quamdiu terra erit, circumferetur illius effigies, quam nos non sine honore quodam, stuporeq; intuemur: neq; sane mihi minus honorificum sonat; Inuentor orbis noui, *quàm istius* expugnator: *Quidni nos idem beet successus, eadem gloria? Neq; profecto parum mihi acuit animũ nõ obscurũ illud satisq; decantatũ Senecæ Tragœdi vaticiniũ, qđ à nobis adhuc restat adimplẽdũ:*

Venient annis
Sæcula seris, Quando Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus.

Quid de itineris instituti exitu clarius dici potuit, aut felicius? Hîc interpellans Drogius; At caue, inquit, Beroalde, tam altæ structuræ adeo exile & angustum substernas fundamentum. Columbus ille tuus, quicquid tragicus vates hariolatus est, iam olim præstitisse dicitur: Hæc

fera sæcula sunt: Patuit iam dudum ingens Americana tellus: Quid tu aliam somnias ætatem, terram aliam? Scio quàm popularis hæc sententia sit, dubito quam vera, inquit Beroaldus: & ni fallor, efficiã vt vel tu plane falsam fateare, vel istud vaticinium fuisse perneges: Nam vbi futuri temporis omne vaticinium sit; quid si palàm euicero Indias Americanas sæculis prioribus innotuisse, vt hoc modo Seneca non tam futurum præmonere, quàm quid ab aliis ante se factum docere videretur? Nec quid mihi magis persuasum est, quam aliquam Occidentalis huius terræ partem, illam fuisse auream Ophyram, *quam Salomonis & Hirami classis trienni nauigatione non semel lustrasse fertur: Etenim vbi quinque mihi occurrunt pugnantium hac de re authorum sententiæ; Prima* Rabani Mauri & Nicolai Lyrani, *quæ in Orientali India ponit Ophyrinam terram; secunda* Raphaëlis Volaterrani, *etiam &* Abrahami Ortelii, *quæ hanc* Solafam *statuit in Oceano AEthiopico insulam, ex incerta* Ludouici, *nescio cuius,* Veneti, *relatione; Tertia*

Gaspa-

Gaſparis Varerii, *quæ quicquid vſpiam* [t]*erræ Peguſio, Malaca, Sumatra contine*[t]*ur, hoc nomine indigetat; Quarta* Frãc. [V]atabli, *cui teſte P. Martyre, ſuffraga*[t]*ur* Columbus: *quæ inſulam Hiſpanio*[l]*am; Quinta deniq;* Poſtelli, Goropii [B]ecani, Bened. Ariæ Montani, *quæ* [P]*eruanam hanc fuiſſe regionem confiden*[t]*er ſtatuit, vltimæ duæ reliquarum longè veriſimillimæ, pro nobis faciunt ambæ;* [q]*uarum vtra vicerit, ego quod volo pari*[t]*er euicero. & ſanè quod ad priores duas,* [i]*llas, ita plane ſuſtulit* G. Varerius, *vt* [q]*uicquid vltrà adtexero ſuperuacaneum* [f]*uerit: Supereſt, vt quod ille aliis, ipſe illi viciſſim operæ nauarem; docerem q; Suma*[t]*ram & Malacam auream Cherſoneſum,* [p]*erperam ab illo cum Ophyrina regione cõ*[f]*undi. Satis quidem docent ſacræ paginæ* [c]*laſſem hãc Tyro-Iudaicam, integrum tri*[e]*nnium huic itineri inſumpſiſſe; at qui à mari rubro ad Sumatram nauigant, rena*[u]*igant q;, totum iter decimo menſe, aut ad* [ſ]*ummum integro labente anno conficiunt: quæ hîc analogia temporis? quæ ſpecies æ*[q]*ualitatis? Quid pro ſe heîc Varerius? for-*

tasse nauigãdi artem nõdum adhuc tã plenè cognitam fuisse, quàm nunc pridem seris Lusitanorum laboribus, perque hoc tam cæcum & erroribus vndique patens elementum, rudes adhuc nautas, cursum fortasse parum rectum instituisse: At vnde tandem, mi homo, hæc Salomoni remotissimæ terræ cognitio? Cælitus, credo, dices: Et sane credo cælitus, vnde & cætera. Age igitur: Qui regionem auriferam esse doceret, & adeundi etiam consilium suggereret, an viã non monstraret identidem? Adde quod certum hic semper itineris spatium statuatur: non citius vnquàm rediit onusta classis, non morata diutius: quod vnum maximam longinquitatem loci, non incertos nautarum errores prædicare videtur: Sed & nomen ipsum adhuc clare pro nobis loquitur; inuerte modo literam vnam, sonus idem est nominis vtriusque: Increduli mihi iam planè videmini ac pertinaces, nisi terram hanc Indicam diu ante Senecæ secula satis exploratam fuisse mecum fateamini. Vicisti (inquam ego) Beroalde, scilicet, & iam tẽpestiue triumphum agis: Esto sanè Salo-

אופר
פרו

monis

monis ſapientiſſimi Regis operâ auream hanc regionem è tenebris prioribus erutã fuiſſe claßiq; ſuæ iam tũ patuiſſe; Hinccine ſequuturum ſperas toti terrarum orbi æque fuiſſe cognitam; etiam remotiſſimis illis gentibus, quibuſcum nihil vnquam cum Iudæis commercii interceſſit? vel quod multo difficilius eſt, eius memoriã ante ſera Romanorum ſecula non potuiſſe interire? Id vero ſi factum conceſſeris, actum eſt de opinione tua, actum de vaticinio. Sed non ita facile ſuccumbo, mi hoſpes, reſpondet Beroaldus, cedoque hiſce rationum vanis vmbris: Imo potius pedem mihi fortius figit hæc tua tam opportuna dubitatio: Non enim plane ſilent, indices veritatis, hiſtoriæ, ſed Ophyrinæ huius terræ cognitionem ad Romanos vſque nepotes propius deducunt: Noſtis inter Salomonis æuum, & originem Carthaginis, centum quinquaginta plus minus annos elapſos: At verò Carthaginenſes teſte Ariſtotele, (quod nec in ipſa vrbis infantia factum crediderim) inſulam hanc (nec quæ alia potuit eſſe) vltra Gades,

in Mari Atlantico sitam, post diuturnam nauigationem repererunt; legemque tulerunt (quæ ratio est, insulam luculentissimam, ditissimam nec à Pœnis cultoribus occupatam, nec orbi reliquo tam vulgò cognitam fuisse) ne quis suorum illô deinceps commigraret; veriti scilicet, ne amœnitate ac opulentiâ loci pellecti ciues, aliam istic Carthaginem, patriâ sede derelictâ, meditarentur: Quod cum à Pœnis Græci acceperint, quis dubitaret ab vtrisq; Romanos didicisse: Credite nunc si vultis, amici, ac tam claræ veritati mecum adstipulamini, vel si mauultis, hæsitate: Mihi certe persuasissimũ erit, latere adhuc Senecæ tellurem ingentem, nosq; (modo audetis ac satagitis) felicissimos exploratores etiamnum expectare. Ecce nunc venio, mi orbis, post tot vota, post tot moras, venio, inquam, spe plenus, & fiducia; & vel te mũdo, vel cadauer hoc tibi, audax impertio: Agite vero, socii, siquis manet adhuc calor priscæ virtutis, si qua præclarè merendi ambitio, audete hoc facinus: estote mihi comites itineris, compotes fortunæ. Apage frigida illa pectora, quibus nil sapit

nisi

se ferat periculi, nihil gloriæ; quibus nullum placet sepulchrum non suâ obtectum glebâ: Esuriemus, sitiemus, ægrotabimus, moriemur, *ignauæ voces, indignæ philosophis; indignæ peregrinis, alterius mundi disquisitoribus, contemptoribus huius: Nihil profecto deest præter animum. Si viri estis, sumite hunc vobis, & erigite: contraque imbelles opinionum impetus obfirmati, accingite vos ad hoc iter, fortaße iucundum, certè præclarum, perque multos viarum anfractus rectâ ducens ad immortalem gloriam: Sin minus, sedete domi desides, & inglorii. Inueniam ego alios consilii mei fautores, sociosque; quibus vos fortaßis auspicatißimum cœpti huiusce exitum serò inuidebitis: Dixit, vultuque paulum commotiore nos intuens; conticuit Beroaldus: Neque non parum nos mouit, tam vehemens cordati iuuenis oratio (cuius ego vix clausulam è mille vnam numero) simulque rerum nouarum ac gloriæ sitis. Quid multis? Neque opus est quid hic dubitarit, ille dixerit, fecerit alter, parauerimus omnes seorsim*

percenſere : Diem ſtatuimus, nauim con-ſcendimus Phantaſiam , *ſoluimus portu; non tamen ſine hac conditione humanitatis pariter & officii , vt ſuos quiſq; in via ſalutaret , ſalutatisque valediceret : Iamque vbi poſt triduum ad Belgica litora appuliſſemus, poſt ſeptimanam ad Aquitanica , ſurripuere mihi Delphenſis villa Drogium, Mons Albanus Beroaldum; vtrumque ſane inuitiſſimum ; meque vel* ἄπρακτο ἰπέμψασι, *meorum cachinnis poſt tantam expectationem propinandum; vel ſoliuagum viatorem innumeris, ignotiſque periculis miſerè obtruſerunt : Neque tamen hæc me terruit inſperata ſolitudo. Perrexi alacer , poſtque biennium Inſulis Fortunatis, litore Africano, Monomotapenſi terra, ac promontorio à tergo relictis, nigellum Crapuliæ caput ſalutaui.*

LIB.

LIB. I.

CRAPVLIA.

CAP. I. *Regionis situs.*

CRAPVLIA [1] regio ampla; luculenta, quod ad situm, à Septentrione, Oceano Æthiopico, ab Oriente, [2] Locania & Viraginia, ab Austro, [3] Moronia Felici, ab Occidente palude [4] Tryphonia terminatur: in eadem ipsa orbis parte in qua monstrosissimus ales [5] *RVC* elephantum integrum vnguibus suis

1 Noui Crapula vitiũ, vnde nomen huic regioni inditum, alteri scilicet ebrietatis excessui proprium: κραιπάλη enim Græcis vel à κραιπάλη lucta capitis; vel ἀπὸ τοῦ τὸ κάρηνον πάλλεσθαι, quod caput vertigine quadam concutiat vinum resinatum præsertim, vt Plin. l. 23. c. ... vel ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, quâ voce Poetæ (vti Phocyon ait) viũ significãt, vulgo tamẽ qui vel cibo vel vino se ingurgitãt crapulari dicũtur. Hinc nos terrã hãc in duas prouincias partiti sumus; Păphagonia, nota vox gulones edacissimos complectitur, Yuronia, à Gallica voce Yure vel Yurongnè, quæ ebriũ significat, fungos ebriosos.

2 Locanîa *Hisp.* Luxuriam *significat*; *Crapuliæ proximam, quoniam qui Genio nimis indulgent, in libidinẽ procliuiores sint.* Sine Cerere & Baccho, *&c.*

3 Moronia *huic adiacet, quoniã* γαστὴρ παχεῖα μὴ τίκτει λεπτὴν φρένα, *vere Poeta.*

4 *Rationem nominis situsq; quære in descriptione* Tauerniæ.

5 *Qui Genius huius loci perhibetur propter voracitatem incredibilem.*

rapiens deglutiendum, à neotericis Geographis depingi ſolet.

Gleba nimis feraci, cæloq; nimium benigno fruitur: & cuius ego, non ſine tacita quadam inuidia, ſæpius miſertus ſum, quod incolas nō habeat frugi melioris. Longitudine quidem ad gradum 74. Latitudine verò ad ſexageſimum porrigitur: A *Capite Bonæ ſpei* 11. grad. diſtat: totique fere Africę ex aduerſo iacet. In duas vulgo prouincias tribuitur, *Pamphagoniam* & *Yuroniam*, quarum altera, magna quidem ex parte eiuſdem & longitudinis & latitudinis eſt, (quod ominoſum nemini videatur) cum noſtra Britanniâ, altera vero cum vtraq; Germania: vtraque eidem principi, iiſdem legibus ſubiicitur, nec moribus, nec ingenio, nec habitu adeo diſſimilis.

CAP.2. Pamphagonia.

Terra Gulonum.

PAmphagonia, triquetra fere eſt, [6] figurâ Δeltali ; non abſimilis Ægypto veteri, montoſa, colliuſq; obſita editioribus, ſolo pinguiſſimo, ita vt aues quæ confertim huc ſolent paſtus gratia conuolare, ſi per menſes tres iſtic permanſerint, præ nerâ mole ſaginaque montes nequeant tranſcendere ; quin neque proſequentium manus euadere ; neque tantillo tempore cedant pinguedine *Ortolanis* ac *Beccaficis* Italorum : Quod etiam in Scotia factum nouimus, è frondibus deciduis generari [7] anſeres, quodq; honoratiſſimi pridem legati noſtratis teſtimonio probatiſſimum eſt, in Euroboreali mundi plaga è terra creſcere 8 agnellum, cauliqué innixum, gramen adiacens depaſci, quis iſtic

6 *Sic Nilus intimam illius terræ partem format, quæ olim Ægypti nomen tulit: vnde veteres Ægyptii: Ibidem tanti fecerunt quod illius pede exprimi viſa eſt ſua terræ imago.*

7 Baruacles: *alii tamen malunt è ligno madefacto diu corruptoq; vermiculos, è vermiculis anſeres creari.*

8 *Si quid natura ſtupendum proferat, id vnũ eſt: pellis illius molliſſima & vltra valorẽ fere ſpecioſa ducè Moſcouiæ aſſeruatur:* dicituruq; Samarcandea pellis: *naſcitur in Horda Zavolhenſi, agro Scythico : De agno hoc ſcripſerunt Iul. Scaliger, exer. 59. Cardanus, Baro Herberſtenius, Libanius tractatu de Agno vegetabili.*

fieri non ſibi facile perſuadere pateretur. Sed & piſces qui in iſto littore frequentiſſimi, ita voraces ſunt (ſiue pro more populi, locique ingenio, ſiue quod honorem ſepulturæ magnificentiſſimæ cum Neronis rhombo preſagiant) vt hamo ſubinde iniecto, confluant vbertim, haud ſecus ac miſellæ animæ ad Charontis cymbam, apud Lucianum, ferroque vel non capti inhæreant, (vt carbonarii metallicique ſolent funi demiſſo, vbi calor lucernæ malignum fortè halitum prædixerit) extrahique geſtiant: Adde quod portus qui (ſi cui alii) huic genti commodiſſimi ſunt, nulli vſui inſeruiant niſi apportandis, recipiendiſque eduliis; quæ illi ſuperfluis ſolent pellibus commutare, neque incolis licet interea quicquam exportare, quod palatum quamlibet obliquè ſpectare videatur. Arbores ibi nullas vidi niſi frugiferas: Ornos, quercus, ſalices & huiuſmodi plantas ſteriles, & otioſas oderunt; quippe quæ nil

Iuuen. ſat. 4. Et tua ſeruatum cõſume in ſecula rhombum. Ipſe capi voluit, &c.

nil præter vmbram nudam & inutilem largiãtur; sepes ibi omnes (quod & in Yuronia passim videre est) vitib. lupulis consitæ; illud [9] Occidẽtales Angli, hoc Lombardi ab hac regione didicerũt. Iure quidẽ auito [10] Frugiona, terra nũc paulo remotior, hanc sibi regionẽ vendicat: Ferunt enim Saturni æuo, Principes Frugionios toti huic orbi dedisse iura, & istic regiã suam posuisse; quo tẽpore, quòd simpliciores antiqui fagis vescebantur, regio hæc *Fagonia* dicta est; iã moribus prorsus immutatis ac iugo prioris ditionis excusso, aliquid antiquo nomini adiectum voluerunt indigenæ, & *Pamphagoniam* appellarunt.

[9] *Salopiensis & Worcestr. comitatus;* vbi sepes omnis onusta Crustumiis, Syriisque pyris, grauibusque volemis Virg Georg.2.

[10] Moronia *sola interponitur Crapulia & Frugiona: nomẽ hoc quãquã ad rem vestiariã propriè spectet, Varro l.4. ling. Lat. à nobis tamen alio trahitur; deriuatum à* Frugi, *quem Galli significantissime* Hõme de bien *vocãt.*

CAP. 3. *Prima Pamphag. prouincia.*

F*Riuiandæ* [11] prouincia (vt à proximis ordiamur) nisi peculiari quodam loci ingenio id fieret, calidior est, quàm vt veros pareret

[11] *Fercula delicatiora.*

Galli Viãdes friãdes *vocãt; nos ex apta vtriusq; cõpositione voculã vnã fecimus: Hãc aũt in vestibulo huius regionis collocauimus, quod & calore nimio fieri nõ possit quin palato sint incolæ magis delicato & nauseabũdo: Australiores verò propter natiuũ frigus edaciores finximus.*

χασειμάδεγυς: vltimus enim illius apex, quem alii Geographi *Promontorium Terræ Australis* nuncupant, eiuſdem fere latitudinis eſt cum Auſtraliſſimâ Caſtiliæ parte; gradibuſq; 42. diſtat ab æquatore. Incolæ fuſca ſunt cute, piliſq; retortis, neq; tam molẽ aut numerum quam delicias quærunt. In hoc ipſo promontorio quod nos à colore [12] *Nigrum* vocitabimus (fumoſiſſima enim regio eſt, partim propter frequentiſſimos loci vapores, partim propter Terræ *Del Fogo* vicinitatem, quæ huic à dextris, etiam Geographorum omnium conſenſu, aliquanto tamen propius, adiacet) vrbs eſt [13] *Cucina*, ædificiis ſatis quidem altis, at fuliginoſis olidiſque conſtructa, à qua deducta quondam colonia fortaſſis *Cacuchinæ* nomen dedit. Celebre hic [14] Omaſii diui templum eſt, molis ædepol vaſtiſſimæ, mille aris, ac focis totidem, iiſque (ſi *Rucales* [15] *ferias* exceperis) perpetuis inſtructum: cuius in medio, pyramis vltra omnem excelſita-

12 *Ad imitationem Plinii; apud quem bis occurrit* Album Promontorium. *Alterũ in Africa: proœm. l. 3. Alterum in Phœnice, non procul à* Tyro, *lib. 5. c.* 19.

13 Cucina, *Italis* Culina *eſt; vnde nos Anglicè* Kitchin, *adiuti pronuntiatione Italica.*

14. *Quis fuerit, quare Cap. II. huius libri.*

15 *Statim poſt ſolennia, quæ genio loci quotannis peraguntur; reſpõdẽt ſcilicet hæ feriæ noſtrati* Carnis-priuio.

ſitatem, quæ manu poſſit fieri, faſtigiata, Memphiticis illis parum cedens, [16] *Cheminea* turris, aſſurgit; ac viſendum lõgè belli ſignum dat circumiacẽti regioni: vbi enim noſtrates [17] palo editiſſimo in monte poſito, pice oblito inflammatoq;, ſuos monent imminẽtis ab hoſte periculi, hi contrà ceſſante fumo id faciũt; nam cum ſemel furuos in orbes glomerari deſierit perennis vapor, indicio eſt hoſtes iam appropinquare; [18] *Hambrios* prę́ſertim, qui præ omnib. aliis (vt cum Apuleio loquar,) huic genti formidamina ſunt maxima: Villę huic plurimæ ſubiacent, dominumq; agnoſcunt ſupremæ vrbis. *Charbona* pagus profectò ampliſſim⁹, & quod nuſquã alibi cernes, ſubterraneus; cuius ſterili ſolo *Fauillia* paulo ignobilior ſuperſtruitur. Hãc excipit *Tenaille*, viculus anguſtiſſimus; latiſſimusq; *Batillii*, villarum par egregium; A ſiniſtra famulãtur huic *Aſſadora*, *Marmitta*, *Culliera*, omnes aduenarum frequentiâ nobiles, qua-

16 Camin⁹, *Gallicè*, Cheminee, *forſan à* Chemin, *via, quod fumo muniat egrediendi viam.*

17 Beacons *Angl.*

18 Hambre, *Hiſpanis* Fames *eſt: inſula autem* Fameliea *deſcriptionem quære cap. 12. huius libri.*

Propriorum nominum ſignificationem, ne marginem nimium oneremus, index ſub finem libri explicabit: illô lectorem remitto.

rum Marmittam alluit *Liuenza* feruidus amnis, quem ferunt 24 horarum ſpatio bis ebullire: non ſecus, ac fons ille Peccanus Anglorum.

CAP. 4. 2[a] *Pamphagoniæ prouincia.*

Hiſp. The coaſt of ſweet-meates.

ADiũgitur huic amœniſſima pars Pamphagoniæ, tractus *Goloſinius* dactylis, amygdaliſque, ficub. oliuis, malis punicis citreiſque & nucibus deniq; myriſticis coopertus: per quẽ limpidiſſimum flumen *Oglium* tacite diſcurrit. Heic *Marza-pane* pulchra vrbs, alteq; turrita & deaurata, ſed nimium patens hoſtibus, cui imminent α *Zuckerii colles*, è quorum viſcerib. dulce neſcio quid, albicanſq; & durum effodi ſolet, β vix notum ſeculo priori, γ quale veteres ex arundinibus Arabicis, Indiciſq; petierũt: pauciſſimos heic videbis ętatis adultæ nõ edentulos, ſpirituſq; fœtidiſſimi: *Seplaſium* vrbecula huic proxima, quæ neminem admittit ciuẽ præter ſolos aromatarios, pyxidũq; concinnatores; oppidũ Viraginiis probè notum;

α Zucker. Germanis Saccharum.

β Galeni æuo vix notum.

γ Plinius l. 12. c. 8.

tum; quippe cui non parum indies cum hoc populo cõmercii intercedit, præſertim vero cũ *Locanicis*, quæ ſpecula cryſtallina ſolent horum paſtillis & vnguentis cõmutare. Iſtorũ arti fauet admodũ loci oportunitas, & cæli munificentia; totus enim iſte tractus certis temporib. aromaticis trochiſcis pro more grãdinis cõfertim decidentib. contegitur; quã ego ἀναθυμίασιν eandem puto, quo ad eſſentiam, cum aereo illo melle, quo verno præſertim tempore quercus noſtrates imbutas ſæpe vidimus; ſola differt craſſitudine: nam vbi mel noſtrum guttatim ſpargitur, incraſſantur hi globuli intenſiore mediæ regionis frigore, & cadendo reſultant.

CAP. 5. *De 3[a] Pamphag. prouincia.*

QVinquageſimo 5. gradu incidimus in planitiẽ *Lecanicam* [α] ipſa Pãphagoniẹ viſcera, vbi occurrit nobis primulũ [β] *Cibiniũ* Vrbs, q̃ interluitur Aſſagionis fluuii aquâ acidulâ;

[α] *Λεκάνη Græcis* patina *eſt*; *hæc ergo* Planities Patellaria.

[β] Cibin. *vrbs eſt in tractu Danubiano, nunc ſub Turca ditione; nos ſignificationem ſpectauimus, non ſitum.*

in cuius foro tumulum cernas, vt ego ex literarum vestigiis cōiectabam Apicii illius Romani, non elegantē hercle, sed antiquum; cancro marino insculptum: Et sanè fieri potuit (quicquid nobis obtrudat Senecæ fides) quod celebris hic heluo, postquam maiores quā quos Galliæ suppeditassent, cancros disquisiturus Africā frustra petiisset, accepto huius littoris rumore, huc tandē verterit proram, atq; hic demū crapulâ perierit. Viderint Critici. Prætereo hîc consulto pinguissimos *Offuliæ*, & *Lardanæ campos*: elegantissimam vrbium *Mortadellam*: cuius mihi situs impensè placuisset, ni sæpiusculè marinum salem, plus æquo saperet; pagum omnium fœtidissimum *Formaggiū*, & in ipsis Yuronię finibus paludinosissimam *Mantecam*.

Volaterran. Antropol. lib. 13.

Festino ad regionis totius Metropolin, quæ vna, siue structuræ formā, siue mores populi, siue regulas viuendi, leges desideret quis, instar omnium erit cordato lectori.

CAP.

CAP. 6. *Metropolis Pamphagoniæ: moresq́ue populi.*

VIllæ hîc, ſicubi aliàs pauciſſimæ; vt meritò coniiceret iſtinc viator pagos omnes à ciuitatibus deuorari: vrbes non tam multæ quam populoſæ & ingẽtes; quarũ & mater & domina facile audit *Artocreopolis*. Fama eſt ſeculo priore duas fuiſſe ciuitates celeberrimas, *Artopolin* & *Creatiũ*: quæ (vti mos eſt potẽtiorib. & locis & hominib. adeo vt ęgrè quidẽ ſe contineant, inſtructiſſimæ totius orbis Academiæ, vtraq; mea mater, altera etiam & nutrix, ſorores germanæ, ab hac tam ingratâ lite) de principatũ diu multumque contendebant.

Artopolis vetuſtatẽ præ ſe ferebat: & ſanè Saturni æuo, parem, imo æmulam habuit nullam, Creatium ſplendorem iactauit, amœnitatẽ, & potẽtiam: Coacto tandem Concilio, procerum omnium ſuffragiis vicit

Creatium; ſcilicet illa eſt huius ætatis iniquitas, vt quanquam caput ipſi iam olim incanuerit niue ſenectutis, ſimplici tamen vetuſtati nihil cēſeat tribuendum, præ ſuperba ac prçcoci nouitate. Illa altera iam prorſus neglecta conſenuit, vt nunc ne rudera aut veſtigia cernas tam magnificæ vrbis; neque *Verolamium* noſtri vatis iuſtius incuſet hominum temporū-que iniuriam, dum hæc noua nomen ſibi cum honore vſurpans, vtroque exinde duplicato, *Artocreopolis* nuncupatur: Vrbs non tam elegans, quā magna; munita ſatis foſsâ quidē latâ & profundâ perennis aquę, quæ & omnes fere vrbis plateas interluit; in quâ mille cernas æqualiter diuiſa piſcium viuaria; cui etiam cygni, anates, mergi, ardeolæ, querquedulę, & quotquot aqua nutrit alites ſupernatant; id quod ab iſtis prudenter cœpit *Auguſta Vindelicorum*: hæc autem foſſa *Grueſſa* dicitur: muros illi miniſtrat duplices benignior laniena, ex oſſibus pecorum quæ ma-

Spenſer. Ruin. Temp.

ctan-

ctantur indies, ita diſpoſitis, vt maiora tibicinum loco totam molem ſuſtineant, minora deinde ſuperſtruantur; minima vero mediũ in locum coarctentur; omniaq; cęmento ex ouorum albuminibus confecto compingantur, miro artificio: Ædes nec pulchræ, nec pro aliarũ vrbiũ more altius conſtructæ; vt nõ opus ſit Augusto alicui τὰ ὕψη τῶν οἰκοδομημάτων κωλύσαι, *ædificiorum altitudinem intra ſeptuaginta pedes coercere*, quod Romæ factum legimus; nec Senecæ locus ſit aut Iuuenali, de graduum ſuperſtructura, conqueri.

Strabo Geogr. l. 5.

Libr. 3. Controuerſ.

ſatyr 3.

Σανιδώματα & gradus non curant, non ferũt ciues; partim ob aſcẽdẽdi tędium, partim (vbi præſertim, quod ſolẽt, probè potarint) ob deſcendendi periculum: Illæ omnes latioribus veſtiarum ſcapulis, tegularũm loco affabrè cõtectæ: Vrbes ipſorum nullos agnoſcunt ciues niſi qui menſam spectant quadantenus: Agricolæ, fabri, molitores, lanii in municipiis habitãt: qui tamẽ vbi ad certã vẽtris

molem excreuerint, promouentur in ciuitatem; in quam nemo admittitur primitus præter coquos, pistores, caupones, & grauissimos vrbis senatores: qui quidem non, vt alibi, propter prudentiam, aut diuitias, aut prolixiorem barbam, sed propter abdominis mensuram quotannis ritu solenni eliguntur; & quô quis magis crescit, illô prouehitur altius; ita quosdam vidi ab infimæ & obscurissimæ vrbeculæ mœnibus, suo quidem merito nobiliore adhuc donatos ciuitate tandemq; in vrbium celeberrima, Senatoria dignitate auctos; qui tamen vbi vel morbo (quod sæpe fit) vel ætate, statuto macilentiores euaserint, vnà cum carne pristinum honorem amiserunt: Plateæ, quod in tam incuriosa vrbe mirabar maxime, stratæ marmore, tum quod (vti coniectabar) paulo laboriosius sit, neq; prorsus careat periculo, ob inæqualitatem lapidum pedes altius eleuare; tum vti sellæ senatoriæ facilius promoueantur: neq; enim pedi-

pedibus vnquam, aut equis, aut verò lecticis, ponderis causa forum petũt, vel publica conuiuia, sed sellis quibusdam amplissimis, rotularum quatuor gyris hac illac trahi solent; præsertim, hoc modo domum sedilibus suis affixi nutantes spumantesq; reducuntur. Ad quatuor vrbis rotundæ portas, totidem suis vicibus, indies sedent senatores; *Buscadores* appellant, intrantes & exeuntes quosque sedulo exploraturi, exeuntes quidem, num forte ieiuni prodire ausint, quod ex ventris distentione facilime coniiciunt, reque iam comprobatâ reos duplici cœna mulctãt; intrantes verò, quid secum ferant reduces: nec enim licet cuiquam aut non pleno ventre exire, aut redire non plenâ manu: Singulis mensib. quod ex legis præscripto illis nõ hercle reluctantibus indicitur, stata agitant conuiuia, quibus præsto sint oportet omnes vrbis Senatores, de publicis negotiis finito iam prandio (nec enim licet impranso cuiquam

Hisp. Inquisitores.

ferre ſuffragium) deliberaturi: [a] *Pythonos-come* prætorio nomen eſt: Sedem ſuam quiſque nouit, & matulam habet in arcula ſibi propriâ reconditam: Vbi poſtquam ſe vino calidiſſimo & acrioribus condimentis parauerint, ſuo quiſque ordine diſcumbunt. Cupedia delicatiora in prima menſa ſemper apponuntur; ſtultum enim putant optima terculorum non maximo appetitu deuorare. Nec illis licet (quod nobis vſitatiſſimum eſt) apros, oues, capras, agnos, varias in partes diſſectos apponere, ſed quod à veterib. forte Romanis didicerunt, integra animalia machinis quibuſdam patinariis, quales apud Petronium legiſſe memini, ſudantes miniſtri apportant: Ante ſex horas nemo ſurgit ſine piaculo; diu enim & paulatim eſitant, bibuntque, ob eandem planè cauſam, quâ fretus ille olim famoſiſſimus heluo collum ſibi gruinum optaſſe fertur: Diſcedendi vero tempus hinc metiuntur. Oſtium habent

[a] *Locus in Aſia, vbi primo aduẽtus ſui tempore aduolãt ciconiæ, & eam quæ vltima aduenit, laniant, Plin. l.* 10. *c.* 23. *Idem Solinus. alii perperam* Phrizionis cumen *legunt ex Strabone.*

Philoxenus, vt Ariſt. in Ethicis.

habent in prętorio, ſatis vel ampliſſimo ieiuni hominis abdomini accõmodatum : per cuius anguſtias intrant aduētantes conuiuæ; illac tentat quiſque finitis iam epulis exire; ſi hæret, aliorſum emittitur: quod ſi æque facile ac pridem ieiunus, euaſerit, moram illi imperat *Morum magiſter*, & introductum denuo quamlibet inuitum, cogit diſcumbere, donec exeundo non ſit: cuius quidem exemplo *Wilfrediam* acúm, lepidum examen ſanctitatis Catholicis hodiernis innotuiſſe putarim: Hortos ibi habent multorum profecto iugerum, ſed inuenuſtos; quiq; vltrô cedant Adonidis, Alcinoi, aut verò etiam Langianis: in quibus fruſtra es, ſi expectas areolarum nitelam, & ordinem, aut pulcherrima florum pigmenta; conſita hîc potius cernes omnia raphanis, allio, bracteolis, muſchatiſque melonibus, quos hinc petiit lautior Italia; quantum epulum poſſit Centum dare Pythagoreis.

Olim noſtratibus in Caſtro de Beuer.

Illic videres frutice nobili caules,
Et vtrunq; porrum, sessilesq; lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.

Mart.l 3.Ep. 47.

Sed & *Ptochæum* heic publicum est: in quo quotquot hydropem, aut podagram, aut asthmaticam passionem edendo ac bibendo contraxerint, de publico aluntur: Sed qui edentuli iam facti sunt præ genio; vel temerâ & incautâ masticatione, in *Sorboniam insulam* relegantur. Habet quidem mancipiorum instar vernas plurimos, quisq; ditiorum, agris hortisque colendis, vilioribusque officiis deputatos: qui tamen vbi ad iustã magnitudinem peruenerint, donantur libertate: Si quis è nobilissimis regni proceribus crapulâ interierit, is demum (puta totus è selectissimis dapibus conflatus) seruis propinatur deglutiendus, neq; fas est tot delicias tam supinos perdere. Viri ad miraculum crasso corpore, obesoq;, neque ille dignus est quem clauso labello salutes, cuius mentum ad medium vsque pectus, omentumque ad

ima

ima genua vix dum propendeat; nec aliter ſe habent fœminæ ; quarum formam Italæ aliquantulum, ſed maxime omnium Barbaricæ, imitatæ ſunt : vt ne nubere quidem permittantur virgines, donec publico examine facto, mammas ſuas mento parum demiſſo contigiſſe viris conſtiterit. Nudi ferè omnes incedunt; neq; veſtis illis curæ ; ſolis Magiſtratibus quiq; notæ melioris, togis vti licet, ex illorum pecorum coriis, quę ſoli ſuis ipſorum faucibus vorare vno accubitu potuerunt : Singuli tamen cultellum vnâ cum latiſſimo cochleari dextro brachio appenſum geſtant. Ante pectora modò, iuxta Virgilianum illud *ſola ferunt tonſis mantilia villis*; quibus, ne quid pereat, guttulas decidentes excipiant; oraq; abſtergeant; illa vero vſu nimio læuiora ne an nigriora fuerint, vix iudicarit oculatiſſimus ſpectator. Tardiſſimo ſunt ingenio, & ad omnes ſcientias ineptiſſimi : qui tamẽ quot curant artes, callent. Scholæ tantum

Barbaræ fœm catellos edunt pingueſcendi ſtudio.

illic aperiuntur popinatoriæ; in quibus omnis iuuentus edẽdi, bibendi, ſcindendiq; ſcientia ſtatim ἐξ ἁπαλῶν erudiri ſolet; quibus *Archiſilenius* quidam, exquiſitiſſimus heluo tunc temporis præficiebatur; prælegitq; Grammaticæ loco Fragmina quædam Apiciana: Inſtar bibliothecæ, publicum eſt cantharorum repoſitorium; in quo omnes ſcyphorum ordines graduſq; per certas claſſes diſponebantur: Pocula, fercula libri ſunt, minora tyronibus, adultis maiuſcula; huic cyathus, triens illi, alteri ſextarius; gallina huic, illi anſer, tertio agnus, aut apponitur perna: neque vnquam feriandi datur licentia, donec totum quiſque penſum abſoluerit: quod ſi qui ſeptenni ingluuie parũ profecerint, exulant illico in *Famelicas inſulas*; neq; fas iſtic morari diutius: quin & huc relegantur Medici, & quiſquis diætam cuiquã præſcripſerit: quiſquis ægrotat (quantumuis refragante Aſclepiade) radiculam edit, quod iubet Celſus, &

Teſt. Suidas hunc libros de gula ſcripſiſſe.

pau-

paulum calidæ imbibit, vomitat, & purgatur illico; quodque egeritur hoc modo, res fisci eſt. Ferina caro maximis ibi in deliciis, quam tamen venatione captare nequeunt; retibus tantum ac laqueis damas ad ſe vltro venientes implicant: ſed & ſuem animalium omnium & vtiliſſimum reputant & *optimum; ſiue ob quandam morum ſimilitudinem, quam norunt menſæ ſoli à naturâ comparatam; ſiue quod cibo non hercle lautiſſimo ſaginata, omnium nutriat impinguetque citiſſime. Quis deniq; crederet cum tantâ rerum profuſione parcimoniam poſſe conſiſtere? quam tamen hîc fateor peſſime locatam: in minimis quibuſque fruſtulis, oſſibus, miciſq; ſeruandis obſeruaui maximam: Ideo canes nõ alunt, non felem, nõ accipitrem, nec quid præterea carniuorum: imo cum quis columbam capumve ſibi parari curat, grana iam cruda, & in imo eius ventriculo diu ſepulta erui iubet, & reliquis apponi; quod

* *Plato Comic. apud Clement. Alexandr. ſtromat. 7.*

ab illis Veneti hodierni oportune didicerunt. Quinimo ſi quis ad putredinem vſq; vel tantillum cibi apud ſe ſeruârit, ſtatim religatur ad palum; Excepto quod ferinam licet reponere donec lanugine quadam obducatur; & (quod vix præ nauteâ memorare poſſum,) caſeum vulgo tam diu ſeruent, dum totus in vermiculos reſoluatur, & tum demum viua animalcula ipſam putidiſſimi cibi putredinem, paulo ſacchari adſperſa, nimis auide vorant delicatiſſimi Epulones; quem ſane peſſimum morem demiror Germanos inferiores iſtinc mutuatos. Fluminibus abundat regio, quæ incerto motu fluunt refluuntq; pro egeſtionum infinita copia, ſed ſemper ineunte Ianuario, & Februario exeunte, ripas prętergrediuntur, & minantur vicinis paſcuis.

CAP. 7. *Bella Pamphagonum.*

Cum

CVM duplici quidem hoste Pamphagones ἄσπονδον πόλεμον gerunt; nsularibus Famelicis siue Hambris; & Frugioniis: Illi non procul siti ad Occidentem in Æthiopico Oceano, vt suo loco narrabimus; hi remotiores aliquantum, interpositâ Moroniæ parte maximâ, aliquâ Viraginiæ. Narrant historiæ Hambrios inito cum Larciniis fœdere terram hanc inuasisse sæpius, semel vero vicisse; quo tempore incolę silnis & caueis quibusdam subterraneis misere sese abdiderunt; donec loci numina precibus illorum votisque tandem commota, nouam gentem suis ipsorum faucib. interemissent: tantum enim ipsi post tam subitam mutationem ingurgitarunt, vt morbis inde contractis, ad vnum omnes intra triennium vltro perierint; sæpe etiam, sed frustrà pedem hîc suum figere tentarunt incolæ veteres, Frugionii; qui tamen (vti fortuna deteriorem plerunq; in partem vergit) nimium felici Pamphagonum suc-

ceſſu repulſam paſſi ſunt. Ad bellum prodeunt, anteriore quidem parte (nec enim ſe poſſunt fugâ liberare) coriis bouillis, pellibuſque lanigeræ ſetigeræque pecudis, villiſque caprinis induti, vt armentum tibi aliquod à longe intuenti adaquatum duci videretur; verubus furciſque culinariis armati fere omnes; ſunt tamen qui baliſtas arcuſque è boum maximorum coſtis gerant: Sed Yurones nati magis ad bellum, mutuas (vbi opus eſt) iſtis ſuppetias ferunt; ſine quorum opportunis auxiliis Pamphagones proculdubio diu antehac ſuccubuiſſent.

CAP. 8. *Vcalegonium, vrbs libera.*

Villa otioſa. Vcalegon ille Virgilianus dictus ab οὐκ ἀλέγων, parum curans, *vt nos olim docuit noſter Dunaeus in ſuis Lectionibus.*

SED adhuc intacta mihi, non tacenda tamen, *Vcalegonium*, libera ciuitas, ditionis ampliſſimæ, in vltimis planitiei *Lecaniæ* finibus, Moroniam verſus, conſtituta; quâ

quâ nullam oſtentat Pamphagonia vel magis antiquam, vel ſtupendam magis; cuius, (vti fertur) ciues quouis Monacho feliciorem vitam degunt; quippe ſuppetit iſtis quicquid vſui eſſe poſſit abundè. Inprimis, munitiſſima eſt ipſo ſitu loci, planeque inacceſſa, vt inanes hoſtium inſidias & incurſitationes merito ridere poſſit; Inſidet enim altiſſimæ rupi, maximeque præcipiti; per milliaria Germanica decem continuatæ; per cuius cauam vallem *Oyſiuium*, flumen an ſtagnum, neſcio, lentiſſimo pede ſerpit. Vnicus tantum patet incolis aſcendendi locus, via vnica, nec illa gradibus quibuſdam, vti fieri ſolet, ſinuoſis, ſed (qui puteorum mos eſt) demiſſo fune ac corbe viminea: Alimentum iſtis ſuppeditant aues huic loco peculiares, nec viſendæ aliàs: *Gutiges* vocant accolæ, fulicis non abſimiles; idque triplici modo; nam præter carnem ſuam & ouorum congeriem, maximâ piſcium

Hæc fere omnia cernuntur in caſtello quodam apud Scotos.

copiâ, prolis enutriendæ gratia nidos ſuos inſtruunt indies, fereq; obruunt; quin & foco perenni inſeruiunt aggeſta iſtarum nidis virgulta. Quid vltra deſideres? etiam plumis molliſſimaq; harum lanugine lectos ſibi conferciunt ciues: Pars interior vitem producit generoſiſſimam, lætamq; ſegetem; Nec quid aliud eſt quod Vcalegones vel non habent, vel non curant. Hic ergo incurioſiſſime agit ætatem populus, vel * Apuleiano ſenſu verè incurioſus; cœnant, dormiunt, ſurgunt, prandent, recumbunt: Exulant lege Sybariticâ, non modo Galli omnes, ſed & omne genus artificum; Agricolas enim ſoli hîc agunt porci, quod antiquitus factum Ægyptiis; nec reliquis eſt opus: ſunt tamen ditioribus miniſtri; quorum alter expergiſcentis oculos aperit lentâ manu; alter edenti ventulum facit flabello, alter fruſta hiantis ori immittit; excipit alter vrinam, alter cingulū ſoluit nectitque; domino ſat eſt ingeſtum ori cibum man-

* Agnum incurioſum *dixit, pro, pingui.*

nansitare, digerere, egerere: Sub V-
calegonii præsidio delitescunt & a-
liæ vrbes, iisdemque fruuntur pri-
uilegiis, *Lirona* & *Roncara*, nisi quod
fere semper dormiant ciues, & quod
de vrsis Plinius, tam graui somno
premantur, vt ne vulnerib. quidem
excitari queant; mirumque in mo-
dum hoc veterno pinguescant.

Liron *Hisp.* Glirem *sig.* Roncar *Hisp. à Latinis, Latini vero à Græco* ῥέγχειν, stertere *petiuerũt. Plin. l. 8. 36.*

Cap. 9. *Leges Regni.*

PYthonos-come prætoriũ profe-
cto amplissimum, & fenestris vn-
dique patentissimum in ipso propy-
læi frontispicio aureis literis scri-
ptum exhibet [a] Σχολῇ καὶ λάξει [b]: Mediæ
vero columnæ appensas sacras le-
gum tabulas; in hanc ferè senten-
tiam:

[a] *Pars sententiæ Synesianæ:* τὸ θεῖον σχολῇ καὶ λάξει βαδίζει.
[b] *Sub quo carmen lingua Pamphag.* Gaudẽtum locus est; procul hinc discedite tristes. *Quale scriptum Bononiæ est in foribus prædii* Casaltutulæ.

1. Μονοσιτία *scelus esto.*

2. *Ferculum pateramve plenam qui temere deiecerit, vasculum iuris breuissimo cochleari, ad talos positum, rectus absorbeat.*

3. *Nemo ſolus edat, ne priuato domicenio impune violet menſæ leges; aut in plateis diſcumbunto ciues, aut propter feneſtras vndique adapertas.*

4. *Integras quatuor horas quiſquis à ſomno ieiunauerit & defraudauerit Genium, bis cogatur cœnare.*

5. *Ore iam pleno, recto digito reſpondiſſe ſat eſto.*

6. *Læſæ maieſtatis reus fame pereat; culpæ leuior dente mulctator.*

7. *Coquorum quiſquis ita malè tractauerit obſonium vt edendo non ſit, palo publico ſuffigatur; iuxta quæ appendatur caro ſemicruda vel ſemiuſtulata, donec miſertus quis famelicus ſpectatorum, totam comederit.*

Sueton. Claud.

8. *Eructare non liceat modò (quod Cæſarum nonnulli decreuerunt,) ſed honori ſit; quique maximè viriliter, clarè, & ſtrenuè ructauerit, ſympoſiarcha proximi conuiuii ordinator.*

* Rationem uiuſce legis

9. *Quisquis, dum * cingulo tentatur*

atur, spiritum continuerit, inhabilis ipso facto redditor; Et per totum diem ieiunus carceri damnator, ita quidem cancellato, vt reliquos proceres possit epulantes contueri: quod supplicium nonnullis fuit capitale.

quare capite sequente.

10. *Quantum quisque comederit, commensalis hebdomadatim ad prætorem deferto, vt si præscripto minus absolverit, pœnas, quibus dignus est, luat.*

Qui leuissime peccauerint, diem totum carceri includuntur, quem illi *Templum Famis* appellant, contrà quàm nostrates suum בית לחם. Illud extra vrbem positum, ut Æsculapii apud Romanos, non salubritatis gratia, quod de illo Plutarchus, sed ne istuc damnati, vel aurâ culinariâ vescerentur: cuius parietes viuis omnium ferculorum figuris (quæ frustrà moueant captiuorum appetitus) accuratissime pinguntur: vnde *Cubicula meditatoria* petiuerũt hodierni Iesui-

tæ. Nummis non vtuntur; neque enim tanti faciunt mortua hæc & insipida metalla; sed quod antiquitus factum docet Aristoteles, sola mercium cõmutatione vẽditiones emptionesq; rerũ peragunt. Ita duo passeres sturno; sturni duo turdo, duo turdi gallinâ, gallinæ duę ansere; duo anseres agno, duo agni vitulo, vituli duo capro, capri duo vaccâ valere solent; quod & in oleribus piscibusque fit stato quodam pretio; nempe id vnum curant ædiles, ne quis aut malas merces obtrudat emptori, aut debito plus exigat.

Polit.

CAP. 10. *Religio populi.*

IOuem horrent, quod illo tonante vinum acescat, & quod imbre intempestiuo fruges suffocet. *Tempori Deo*, puta rerum omnium edacissimo, ædes illic vidi structas eleganter; in quibus Saturnus filiorum suorum tumulus, arte mirâ cælatur. Pridie cinerum sacra faciunt Genio loci, cu-

ci, cuius fere ſolius agnoſcunt numen; qui formâ maximi voraciſſimique alitis (*RVC* appellant incolæ) conſpicuum ſe præbet quotannis, expectaturus ſuorum vota: Huic illi crudas offerunt Hecatombas, hoc modo: Vaſta planities *Lecanica* eſt, ab Auſtrali parte montibus vndique circumcincta: huc conuolant certo die incolæ ad vnum omnes, ducuntque ſecum innumeram vim omnis generis pecorum, iumentorum, alitum: Elephantos, rhinocerotes, camelos, quos in hunc diem ſaginant (neque aliter moris eſt tam inutile genus animalium ſeruare aut paſcere.) boues proceriſſimos, apros, oues, capras, quin & aues, quotquot ſunt nudas atq; deplumes; quaſique includunt in ſpatioſiſſimam hanc caueam: Ipſi per montium latera velut theatri alicuius gradus ordine diſpoſiti flexis genibus expectant ſui numinis aduentum: Tandem ingenti clangore, ac confuſiſſimo ſtrepitu & ronco, à longe conſpicias ſa-

crum alitem, adunco roſtro, falcatis vnguibus, oculis micantibus mirâ caterua Harpyiarum, coruorum, vulturum, accipitrum vndiq; ſtipatum: Aduolant horrendo ſtridore, & iam ad inſtar denſæ nubis vallem ſubiacentem numero & pennarum vmbrâ tegunt, ſolemq; & cœlum adimunt; Ter circumuolant planitiẽ, dum incolæ exclamant, precantur, tremunt, gratulantur. Dux auium animaduertit ſibi prædam, & ex toto agmine ſeligit quicquid palato maximè arriſerit; nunc duos boues, nunc elephantum rapit; dein ſtatim alites reliqui pro ſuo quiſq; modulo & appetitu in reliquum agmen irruunt: hunc vitulo, illum agno, apro alium, alium anſere vel cygno videas onuſtum: quo ſubinde facto; omnes non ſine canora populi acclamatione auolant, & intuentium oculos effugiunt: Quicquid ſupereſt (quod ſanè plurimum vt ſit neceſſe eſt) illo ipſo die à populo iſtic diſcumbente conſumatur iubet pietas; quo ſic

In Larcinia ſyluas; ibiq; degunt. quære l. 4. c. 4.

ſe ni-

se nimium replent, vt per dies fere quadraginta carnem fastidiant, & exinde piscibus, sed sumptu longè maiore, vino coctis conditisque, & dapibus Golosiniis, vescantur: cum, vt se recreent aliquantulum tanta ferculorum varietate, tùm vt eo acriore animo carnem diu neglectam aggrediantur: Vnde religiosam Quadragesimæ obseruationem in regionibus Pontificiis etiamnũ crediderim inualuisse.

CAP. II. *Electio magni ducis.*

FEstino ad Palatium magni ducis, quô me duxit meus Genius feliciter, illo ipso die, quo nouus princeps pro more regni creabatur: In Isthmo plane medio inter vtramq; prouinciam sita est arx longe augustissima; quam ferunt olim struxisse *Omasium* quendam Gigantem, vastæ molis, parẽ, non illi, cuius effigiẽ nostrates Academici è vicino colle excisam inuisunt & admirantur, sed illi

potius quicunq; fuit hominis mon-
ſtro, cuius binos dentes maxillares è
puteo quodam Cantabrigienſi effoſ-
ſos vidi, vix humano capite minores;
quibus profectò dens ille in Vtinen-
ſi littore repert' authore Sigeberto,
ſponte cederet: Nanus erat huic ho-
mini comparatus [α] Oreſtes ille Pli-
nii, aut [β] Orion Plutarchi: Finge tibi
potius Anteum cubitorũ 60. aut il-
lum, cuius cadauer non procul à
Drepano refoſſum, 200 (vt ex oſſe
coxæ coniectari licuit) cubitorum,
refert Boccatius: hunc ego germa-
num huius fratrem autumârim. Sci-
licet hic primus regionem hanc, o-
lim ſub Frugionæ ditione poſitam
ſubegit; eiecit priores incolas, no-
uos populos dedit & iura noua: Cu-
ius animam putant monſtroſiſſimi
alitis formam, errore Pythagorico,
induiſſe: eumq; quotannis hoc no-
mine, vti diximus, ſtato die veneran-
tur. Non ſecus iſte à miſellâ plebecu-
lâ, ac Mahumetes à ſuis Turcis vbi-
que colitur: Heic in ſpatioſo arcis a-
trio

[α] 7. cubitorum, Plin. l. 7. c. 16.
[β] Cubitorum. 16. quod tamen Oti putabatur.

trio cernas monumētum huius memoriæ ſacrum, ſtatuam viſendæ altitudinis, antiquo y Lyſippi Coloſſo æneo haud parum ſanè proceriorē; iuxtâque tumulum, in quo ſignaturas quaſdam vidi, ſed inuida vetuſtate ita corroſas, vt non facile ſenſum aut verba eliceres, iuxta illud Ouidii,

——ſed longa vetuſtas
Deſtruit, & ſaxo longa ſenecta nocet.

y *Aut* Charetis, *diſcipuli huius Lyſippi, altitudine* 70. *cubitorum.*

Sic ſe habebant liturarum relliquiæ:

Omas Fagon Dux De nimis
VITOR PRINCEPS DE A
EEEIS FACLOIREMO NIF
HOMINET PRAELITOVS
PRATEREA ATTENVNIVS
SALVTE ET SORRIVS
HACRES NIHIL ESTO QUL
POTEST SVRDITOS QVI
VULT QVIAVDET HOSTIS
VVITH VENTRES ET
VALETE

Ego ſic cenſeo reſtituendum: penes lectorem eſto iudicium.

OMASIVS FAGONIÆ, DVX, DOMINVS, VICTOR, PRINCEPS, DEVS HIC IACEO: NEMO ME NOMINET FAMELICVS, PRÆTEREAT IEIVNVS, SALVTET SOBRIVS: HÆRES MIHI ESTO QVI POTEST, SVBDITVS QVI VVLT, QVI AVDET, HOSTIS. VIVITE VENTRES ET VALETE.

Hæc regia Ducis eſt, quem ille primus legiſlator voluit non certo, vt alibi, imperio frui, ſed anxio ſemperq; mutabili. Nam ex honoratiſſimis regni familiis, quæ multæ ſunt *Mentonum*, *Bucconum*, *Ventriconum*, *Palatinorum* cuiquam licet ducatum ambire, &, vbi meruerit, vendicare: ſic ergo ſe habet Ducis electio: Quotannis inſtituitur ſolenne certamen, quod quidem non lanceis, aut currubus, aut remis, ſeddentibus peragi ſolet, vbi qui vicerit, præter Coronæ pampineæ honorem, regni

Seneſchallus Duci proximus exinde ſalutatur: Finito certamine ſurgit quiſq; , ac tangens ſacrum Omaſii tumulum, Bacchum iurat & Saturnum, & ipſos Omaſii manes, ſe abſq; fraude ac dolo malo negotium hoc ſequens tractaturum; dein ſuo ordine theatrum conſcendit, hunc in diem non nimis altè concinnatum, futurum examen ambitiosè expectaturus: Tandem prodit nouus Seneſchallus, cingulum ferēs aureum, gemmis probè ſtipatum immenſæ quidem longitudinis, *Sacram Zonam Imperii* vocant indigenæ; cui verbum intextum animaduerti, *Si nihil vltrà*. quâ ſe primus omnium induit dux prior, notatq; abdominis ſui menſuram, ſequuntur hunc ſuo quiſq; loco proceres reliqui; quicunque vero cinctorium iſtud non diſtento ventre nec retento ſpiritu ſic vrgere poterit, vt altiore adhuc foramine opus videatur, maximo acclamantis populi applauſu *Dux Crapuliæ* ſalutatur: Cui ſtatim regius pocillator flexis geni-

genibus amphoram porrigit amplisſimam, monetq; populo ſuo propinet ſalutem: Is vaſe arrepto, apertoque concionem habet ad populum, ſi poteſt, congruam, ſin minus, blandam certè ac beniuolam: Cui ego & aurem adhibui, & animum, ſed (quæ illis gutturalis locutio) ſonum horrui, ſenſum non intellexi: ſummam percontanti ſic reddidit interpres: Poſtquam, inquit, gratias habuiſſet ingentes Baccho, Carneæ deæ, & nigellis quotquot ſunt numinibus, & inprimis imperii largitori Ventri, qui illum ducē maximum creaſſent hodie, ſuiſq; oculis gratulatus eſſet qui ſe, priuſquam exciderint, ducem potentiſſimum intuerentur; ad populum ſe conuertit, ſuauiſſimâ oratione, Omaſium ſanctè iurans libertates ſe noſtras propugnaturum, promoturum negotia, hoſtes fugaturum, ſequuturum conſilia, foturum ſtudia, vota ſuſcepturum, laxaturum gulas, menſuras ampliaturū; denique quales ſumus ſeruaturum,

facturum quales esse desideramus. Dein Fami, Abstinentiæ, Diætę, malę cereuisiæ, Macilentiæ hostem se acerrimum professus est; iurauitque denuo neminem se præside ieiunaturum impune, neminem ingratiis græcaturum: Quare, inquit, agite, per sanctam saturitatem; estote semper hilares; &, quando potestis, obsequētes: & ita suauiter intret, tutoq; exeat pulchellus iste cyathus (quo dicto vinum lentius ebibit, fundoq; vasis inuerso labrum pollici, pro more applicat) vt ego vos semper ebrios, saturos, fortunatos cupio: Populus læta voce cælum implet ingeminatque.

Cagastrum *vox est Paracelsica, opposita* Iliastro: *& nos petimus à* κενῇ γαστρί.

Cagastrius (sic enim illi nomen) *augustissimus Crapuliæ Imperator, viuat, regnet, crescat.*

Insignia regni statim illi tradita struthiocamelus ferrum vorans, cum verbo *Digere & Impera*, & denique pro fascibus, gladioue, aut sceptro, cultellum vnà cum doliolo aureo in manus ipsi dedit Seneschal-

lus,

us, & ſolenni verbo dixit, *Vtere &*
[f]ruere. Prætereo lubens ſtruices
quas illic vidi hac nocte patinarias,
montes carnis, vini torrentes; id
[v]num ſilere nequeo, compita omnia
nocte hâc, ita ſtrata fuiſſe viuis e-
[b]riorum cadaueribus, vt victorum
hoſtium caſtra ſolent poſt maxi-
mam ſtragem: Nihil ferè habent
in ſe ſingulare vrbes reliquæ *Deuo-*
racum, *Porceſtria*, *Sarcoboſcum*, *Ve-*
[r]ulanium, *Lingaſtrum*; quarum mo-
res habituſque ex vna facile colliget
Lector.

CAP. 12. *Inſula Famelica, vel Terra* d'Hambre.

EXcidit nobis inſulæ *Famelica*
mentio. illa (ne quid lateat lecto-
rem) longitudinem habet graduum
30. latitudinẽ vero 54. oppoſita qui-
dem ab Aquilone Cap. Blanco, ab
Auſtro aũt paludi Tryphoniæ: Terra
petræa, montoſa, infœcunda, nuda,

arenoſa ; arbores heic aliquot , ſed decorticatę, caluę;quæ nec fructum ferant, nec frondes : quin neque flos nec gramen (quod alibi vireſcit iniuſſum) vſpiam hîc creſcunt. Veris hyemiſque vices neſcit ſolum exuccum , & plane demortuum ; ſiuc quod herbas frondeſque primulum enaſcentes carpant, vorentque auidiſſimi indigenæ ; ſiue id fiat iratæ Cereris imprecationibus, quam ferunt dum filiam iam nuper amiſſam per maria, per terras ſollicitè diſquireret: incidiſſe in hanc inſulam , & in eius ſcopuloſo littore naufragium paſſam fuiſſe,ac proinde diris deuouiſſe hanc terram , ac iuſſiſſe,nequid iſtic deinceps naſceretur. Incolarum nemo ſedet hîc volens , ſed exilio è ſua terra eiectus : hi omnes colore ſunt fuſco, & ſubpallido , cute durâ, contractâ, & Elephanti more hiulcâ ; omnium quos ſol vidit macilentiſſimi; vt σκελετὸν tibi aliquod nouâ cute obtectum , aut hominis vmbram referat quis horum cadaueroſus

ſus hoſpes: Videbis hîc alium muſcis inſidiātē, vermiculis aliū, nec deſunt qui terræ cutē radunt cultello, vt abditas quærant herbarum radiculas; quin & ſibi mutuo, vbi licuerit, prędę ſunt; quod à ſe prudenter factū Ariſtotelicâ regulâ defendunt; etenim creſcente hoſpitum numero neceſſe eſt creſcat rerum omnium indigentia; nec quem liberat aduenam nouitium niſi vel robur, vel macilentia.

Fabri ferrarii ferè ſunt omnes; quāquā & Pamphagones Philoſophos huc omnes ac medicos relegent, & Hiſpani omne genus libertos. Terribilis formæ beſtia per huius inſulæ deſerta paſſim oberrat, *Nachtermagen* vocant, ἀκίφαλος; quæ horrēdiſſimo latratu cælum implet; quem ſonū qui ſemel duodecim horarū ſpatio non audierit, ſurdeſcit illico; ter vero qui audierit, nec quid prædæ obiecerit ante horas duodecim, moritur. Alia hîc animalia, prętér lupos & Cercopithecos caudis aliquantulū curtos, nulla vidi.

Compoſita vox à duabus Germanicis: Nachter, Ieiunus, & Magen, ſtomachus; vnde Anglicum Maw; g *reſoluto in* w. *Cercopitheci caudas ſuas deuorant, famis impatientes.*

YVRONIA, ALTERA Crapuliæ prouincia.

CAP. I. *Ingenium populi.*

Terra ebriosa.

YVRONIAM aggredior: cuius nemo accuratam à me deſcriptionem exſpectet; neq; enim auſus ſum illorum vrbes inuiſere, donec iam obtenebreſceret, cum iam ciues ſomno vinoq; ſepulti. Quid metuerim mihi rogas: neq; hoc inuidebo Lectori; *Burgomagiſtrorum* largitatẽ; quib. in more eſt aduentantes quoſque hoſpites, neſcio quot vini congiis excipere; aduentumq; illis munificentiſſime gratulari; publicis impenſis ac nomine ciuitatis; quos ebibant ipſi omnes neceſſe eſt, ni ingrati, & (quod peius eſt) reipublicæ hoſtes haberi mauelint. Metuebam mihi ab hoc honore, & periculo: Regio eſt aliquanto maior Pamphagoniâ, tan-

tantoq; imtemperantior, quanto illa opulentior. Latitudine vtramque Germaniam vel adæquat, vel ſanè ſuperat. Nulla regio eſt vbi vel vberius proueniant vuæ, vel felicius; adeo vt, quę ſingulis Europæis gentib. propriæ ſunt, Germaniæ albiores & tenuiſſimæ, Galliæ rubicundæ, pauloq; fortiores, Hiſpaniæ colore medioxumæ, virtute generoſiſſimæ, omnes iſtic abunde creſcant: Temperie aliquantulum à Pamphagonibus diſcrepant; illi calido & ſicco delectantur plurimum, hi calido & humido; Illi proinde culinarii & furui, hi cellularii & rufi *Crapuliani* à vicinis loco nuncupati: Neq; minus ingenio; tanto enim Yurones illis diſertiores ſunt, quanto magis impudici: ineunte quidem ætate plerique omnes ingenioſiſſimi ſunt, prouectiore vero & præſertim decrepitâ, ita obliuioſi, vt vix ſui nominis meminerint.

CAP. 2. *Turonia tributa in suas partes.*

PRouincia hæc in tres præcipue comitatus ab incolis distingui- tur; *Oenotriam* vel *Ponfiniam*, *Pyræniam* vel *Zythæniam*, & *Lupulaniam*, quæ & aliis *Houbelonia* dicta est.

Quod ad *Ponfiniam*, (vocabulo vt ego putabam corrupto, *P*, pro B. F pro *V*, more Germanico male pronunciato ;) *Meionium* salsum flumen hanc à Pamphagonia scindit ab Occidente; ambitque ducis regiam: cuius tamen vndas non quidem à Mari deriuatas putant accolæ, sed ab aëreo quodam fluore conflatas. Cõtinet illa in se multas vrbes egregias; Hic .n. inprimis occurrit mihi *Pampinolæ*, vel *Ampelonæ* viculus quintuplex, qui per Olmios se colles pulchrè diffundit, & vsque ad Traubenam vrbeculam, pro lateritiæ materiæ colore rubicundam, porrigitur. Ima in valle quæ *Torcolia* dicitur, Li-

Triplici potus genere inebriantur potatores: Vino, cereuisiâ, aquis elambicatis vino calidioribus; hinc tres Turon. partes.

1 Oenotria, *ab οἶνω. vnde* vinum *Latinis.*

2 Pyræn. à πῦρ, & οἶνος.

3 Houbel. *Gallis* Lupulus. *Hinc nomen Anglicum,* Hoppe.

coti

coris elegantiſſimi fluminis natiuũ cubile eſt: per cuius amœniſſimas ripas, plurimas vidi ciuitates hac illac vndiquaq; ſparſas, non ſine prudentiſſimo delectu fundatorum, *Bacheram, Krugtopolin, Chytræam, Cadillam,* ligneo muro circundatam: Reliquus ſane orbis, quaquâ patet, flumen huic vni conferendum nullum habet; *Danubius, Tameſis, Volga, Tyberis, Sequana,* aut ille *Guianorum Raleœna*, prę iſto plane ſordent: nam prę ter limpidiſſimorum taciteq; labentium fluctuum laſciuos errores, aqua dulciſſimi ſaporis eſt, quæ nec optimo nouit vino cedere, nec mellitis Turcarum poculis. Peculiare quoddam piſcis genus ſibi vendicat hic Oceani filius natu maximus, *Piſtrin* minorem; indigenæ Sprützwall vocant; cui mos eſt maximam liquoris muſtei copiam è cauo vertice in altum egerere; quem vicina gens ſcaphis excipit ſtudioſiſſimè; domique adſeruat: Hic inter decurrendum *Faeſſeram*, vrbem hercle ingentem,

Hoc nomen indit Geſnerus huic piſci: nos whirl-poole, *appellamus.*

oblongam inuiſens, diuortit tandem per latam vini cellæ planitiẽ, ad Metropolin huius prouinciæ *Zouffenbergam*.

CAP. 3.

Souffenberga Metropolis Yuroniæ deſcripta, & ſub hac, Yuronum habitus, moreſque.

ZOuffenberga, ignoto mihi nomine, niſi quod ſonum Germanicũ præ ſe ferre videbatur, colli ſuperædificata κανθαροειδὴς apparet, quaqua vorſum aſpicienti: vrbs valde celebris, & emporium ſitus beneficio commodiſſimum; ex Orientali parte doliorum aggeribus probè cincta eſt, quorum etiam coſtis domunculæ omnes obteguntur. In ipſo portæ veſtibulo ſita eſt à mane ad veſperam ex inuiolando legis præſcripto Amphora pręgrandis, *Poculum hoſpitale* ſua lingũa vocant ciues, cuius anſæ inſculptum eſt vetus illud, ἢ πῖθι, ἢ ἄπιθι. quiſquis ingreditur, aut totam ebibit,

ebibit, aut ſiſtitur Magiſtratui, rationem contumaciæ redditurus: Supernè ſculpta vidi vrbis inſignia, Hirudinem nudo pedi inhærentẽ, cum verbo iuxtà poſito, PLENA QVIESCO: Hîc ego perquam certè opportunè conueni hoſpitem iam vrbem ingreſſurus, hominem peregrinum gente Locanicum, qui ſe ſuâ linguâ * *Cinciglionem* nominabat. is me ſub veſpera clanculũ introduxit, ac multa docuit, quæ ipſe nullus deprehendiſſem: Ædificiorum & materia & ſtructura non abſimilis Pamphagonicis, niſi quod anterior pars domorum vite continuâ ſic prorſus obducatur, vt ni vndiquaque penderent Tabernarum inſignia, profectò in media te vinea putares obambulare: ſpectaculum hercle non iniucundum. In foro publico ęneis ſuſpenduntur catenis ſingularum mẽſurarum exemplaria ſigillo regni ore ſummo conſignata; iuxtaque legum ſacrarum tabulæ, quas etiã nos paulo poſt fideliter commemorabimus.

* *Itala vox, à ſono deſtillantis vini petita.*

Nudi incedunt incolæ, niſi quod omnium tempora pampineis corollis adumbrentur: Cute tamen mire depictâ, veterum Britannorum more: Huius quidem Centauri, illius Tragelaphi, alterius columbæ, alitis bibaciſſimi; eſt & quem cernas Amphoræ formâ tam artificiosè ſuperinductum, vt brachiis lateri incuruatis viuam iurares amphoram. Vidi & qui Balænam ita pulchrè referret, vt, illo vomente, nemo non putaret & hunc Cetum, & quod eiecerit, Oceanum. Ardebat mihi animus publicum conuiuandi morem, clàm ciuibus intueri; Cui demum annuit hoſpes, quanquam non ſine plurimis, iisque ſeriis periculorum præmonitionibus, morumque documentis; quibus ego probè inſtructus ad prætorium, vbi conuiuia ſolent agitari ſub noctem vnâ cum fido duce, me contuli: Confluunt, diſcumbuntque eodem plane more quo Pamphagones prius, niſi quod iſtic plus poculorum obſeruaui, fer-

culo-

culorum minus: Vaſe duplici ſtipatur quiſq; ex vtroque latere, matulâ, quâ vrinam, trullâ quâ vomitum excepturus eſt. Initio quidem libant Baccho, communi deo; non illo more quo Romani olim, paulo vini diffuſo humi, ſed longe relligioſiore: Iuxta ſummum menſæ Bacchi ſtatua erigitur, tenentis dextrâ quidem ingentem crateram, dum præ nimio pondere, (quod Virgilius olim,) feſſæ ſubuenit læua ſorori; Huic ſacerdos ſupplicum conuiuarum nomine cadum vini (neq; enim minus capit) iugiter infundit; quod per cauos quoſdam tubulos, veluti tot venas ad os vſque & femoris iuncturam deriuatur; atque ita erumpit quaſi vinum ſimul & euomere, & mingere videretur: Hæc autem illis Clepſydra eſt moderando conuiuio; poſtquam enim is egerere deſierit, iſtis ingerere religio eſt. Dein ſalſamenta non vnius generis apponuntur; placentæ ſalitæ, haleculæ, & ſalibus exeſæ chalcides, pernæ plus-quam Weſtphalæ,

radices carduorum ſilueſtrium, Anchouiæ ſiti proritandæ. Tum ſtatim plena circũuolant pocula, ſonantq; vacua, vt vix demum ſtatueres impletanè fuerint vt euacuarentur illico, an exhauſta vt implerentur: &(vt Plautinus ille) ſcaphio, cantharis, batiolis bibunt. Præbibiturus alteri ſolenni cantiuncula illum prouocat, dein dextris arctius coniunctis, concuſſiſq; vehementius, poculoq; ori eius ferè admoto, rẽ aggreditur; & poſt multas interſpirationes, remiſſoſq; ſpiritus, & blandas ſermocinationes anſam poculi non deſerit, donec totũ epotârit; pari modo reſpondet alter; Menſa ſecũda ferculis nõ ita magnis ac opiparis inſtruitur: quam etiam nouâ potione contemperare ſolent. Demum & tertia rariſſimo fruticum apparatu pulchrè inſtauratur; quâ fere finitâ, mappâque iam prouolutâ, Magiſter ceremoniarum, clarâ voce, Geſundheits ter præconatur: Quo ſono ſciolus ego dimiſſam putaui turbam, diſ-

Exulat hinc illud Græcanicum, in veterum etiam Romanorum conuiuiis vſurpatum: Καὶ πέντε πίνε, καὶ τρία πίνε, ἢ μὴ, τέτταρα. Plutarch. συμποσ. decad. 3. Athen. l. 10. Plautus in Sticho.

discessionemq; meditatus, moui pedem; quum manicam mihi leniter vellens, hospes, Huî, tam cito, inquit, somniculose spectator vix dum incepto conuiuio? en tibi vt non languido cursu defluat Bacchi clepsydra; mane paulum & scenæ huius catastrophen patienter exspecta; Parui, stetique: Cum vnus è conuiuis exuta corolla, flexisque genubus, velut vota facturus, sextarium arripit; & *Salutem*, inquit, *Cagastrio potentissimo Crapuliæ Archiduci*; Bibit, anhelat, respirat, eructat, sermocinatur; donec post certa quædam interualla, totque haustus, quot nomini suo literæ, fundum inuerterit; quo facto κοτταβίζει, &, (quod Horatius,) *mero tingit pauimentum superbo*: sequitur à summo quisque, iisdemque poculo, facto, & gestu fidum se comprobat ciuem ac beneuolum, quodq; mauult strenuũ potatorẽ. Assurgit statim alter, & Bene vos, inquit, bene nos, bene celeberrimam & augustissimã Zoufftẽbergam:

clareque interim ructat, incuruato genu, bibit, ebibit; nec quis audet non ſequi; Tertius Yuroniæ nominat honorem, procereſque; vnicuique ſuppetit aliquid, quo reliquos pelliciat ad nouos hauſtus. Tandem cum vna eque pocula potitauit quiſque, quod ſplenem mihi mouit maximè, poſt hæc ſeria, ordine ſuo poetam agit vnuſquiſq; Muſis omnibus inuitis, ſolius Bacchi numine, ac ἐνθουσιασμῷ: æmulus ſcilicet antiqui moris, cuius meminit in ſympoſiacis Plutarchus cantilenam quiſque ſuam modulatur; inſtar lyræ erat poculo inſonans cultellum: & pulſatum eſt ædipol harmonicè: Alter amicam ſuam laudauit, alter Dionyſii virtutem prædicauit; alter quæ res ſibi cum vxore domi erat, propalauit, vt ſuccurrerit mihi ſtatim illud vetus Laberii:

Vere de iſtorum quopiã dixerit Horatius: Aut inſanit homo aut verſus facit; *Ab hoc more proculdubio petitum eſt illud Græcorum,* Διθυραμβοποιῶν νοῦν ἔχεις ἐλάττονα. *vt interpres Ariſtoph. in Auibus. Nonius.*

Ebriulati mentem hilarem accipiunt;

Alter ſalſo carmine in abſentem luſit; omnes numeris (vt mihi videbatur) planè Anacreonticis; Dignũ patel-

patella operculum : Interim dum hæc fiunt, quot ora hominũ, tot diſcrepantes affectus conſpexiſſes; Hunc præ mero amore ſocio allachrymantem, illum oſcula libantem proximo, alium in riſus immodicos ſolutum, alium deuotâ mente Baccho prouolutum, alium, * cui poculum non citius allatum eſt, ſtomachantem; iurantemq; centum mille Diabolorum myriadas, alium nutãtem & ſimul ore ſpumantem. Ab initio autem conuiuii, quoniam ita lubricâ ſunt plerique memoriâ, vt officii ſui facile obliuiſcantur, adſidet paulo altior Notarius publicus, Auffzeichner / qui hauſtus quoſque in tabellas velut acta publica refert; quid quis, cui propinauerit, ſedulo deſcribit, finitâq; cœnâ, modo quis auſcultando fuerit, recitat.

* ἀγριωθέντα τῇ τοῦ στόματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ, vt ille de Elephantis.

Trinkenius,	*Bibulo*	3[a] Congia.
Bibulus,	*Oeſophagio*	ſeſqãphorã
Dipſius,	*Leinio*	2. ſextar.
Drollius,	*Biberio*	totidem.
Zaufenius,	*Saturioni*	ſemicad.

Si quis demum officio defuiſſe deprehendatur, (modo ſoluendo ſit,) adhuc ſatisfaciat, ſin minus, ineunte conuiuio non ſine magno ſe fœnore tenetur liberare: Perlecto iam catalogo, clepſydrâq; exhauſtâ; Illud vero vnũ, inquam ego, paulo ſolicitiorẽ me habet, quî iſti commodè deducẽdi ſint domum; Facile id fiet, reſpondet hoſpes; Vides funes illos qui tot ferreis annulis iſtic in foro alligãtur? hos cautiores miniſtri (quib. ante finitas epulas poculum libare piaculo eſt) vix etiã ſibimet auſi cõfidere, forib. herilib. affixos, nouũ Ariadnes filũ ſequuti, rectâ domũ vnà cum ſua mandra remeant, quantumuis illuni nocte: ſed quid ſi quis funem interea mouerit loco? ſubriſit ille; Et quenquã putas hoc noctis, inquit, ita agere excubias? nouimus tamen hoc factum aliquando; Tum is & domum petit & vxorem non ſuam; quod tamẽ ipſa fortaſſis æque temulenta, nõ ante craſtinũ meridiem perſentiſcit; tunc aũt quod neſcientes fecerunt, rident

ident ſcientes : Certò enim ipſis perſuaſum eſt, *Non peccare quicquid uis facit ebrius*; quia non ipſe: ſed *acchus* id perpetrat; occurrebat mi-i tamen illud Luciani, οὐδὲ ὁ Διόνυσος ποιεῖ ὁ δὲ ἄμεἶρον τῆς πόσεως.

Lucian. dialog.

CAP. 4. *Equites aurei dolii, Legeſque loci.*

IN prętorio etiam vrbis ſuſpenſum vidi aureum illud dolium, quod e-uitib. huiuſce Ordinis nomen da-e ſolet; nam qui ter iſtud ſobrius ſic-auerit, eques exinde creatur à Du-e; donaturq; torquato inſigni digni-atis; neq; contēnenda ſunt horum quitũ priuilegia; vbicunq;.n.ſunt & nenſis dominantur & tabernis; vinũ uiuſcunq; generis gratis afferri iu-ent, & modum cuiq; præſcribunt otandi: Hi in omni ſolēni conuiuio t gladiatores olim Romani enſibus, oculorũ numero contēdunt, quiq; lura nec dũ ebri9 exhauſerit, victor uadit, triumphatq; ſerio: ebrietatis

Vel Helotarum Laconicorum more.

autem iudicium hinc peti ſolet, qui protenſum digitum lucernæ ardentis flammulæ rectâ poteſt immittere, quicquid præterea dixerit, egeritve, ſobrius habetur. Habe demũ lector, *Zouffenbergæ*, ſed & *Turoniæ* totius leges; riſumque, ſi potes, tene:

Pomeridiana fides irrita eſto.

Pocula nemini ſua ſunto.

Qui meri aliquid eiecerit cottabizando præter ſpumam, ſemet incuruans effuſum liquorem linguâ abſorbeto.

Propinanti reſpondeat quiſq; eodem poculo modoque quo erat prouocatus; qui ſecus faxit, biduum ſitiat.

Pocula ſemper vel plena ſint vel vacua, dimidiata qui vel appoſuerit miniſter, vel conuiua tulerit, reus eſto læſæ ſocietatis.

Ebrium qui ſobrius percuſſerit inteſtabilis ſit; qui ſobrium ebrius, abſoluatur.

Quiſquis ebrium ſobrius ſpoliauerit, vino interdicatur in perpetuum; qui interfecerit, ſiti pereat.

Qui ſiccam ſalutem precatus fuerit Crapuliæ Imperatori, læſæ maieſtatis damnetur. Natu-

Naturâ vel morbo abstemius exesto.
Rectilinearis gressus à cœna scelus esto.

Quisquis triduo in vrbe manserit, ...accho sacrificet.

Ciuem qui nuncupauerit mœchum, aut ...urem, ferat impunè; qui abstemium, in...us vocator.

Qui vinum aquâ miscuerit, ad cani...am mensam damnator.

Qui Bacchum iurauerit, nec seruaue...it fidem, intestabilis esto.

Qui poculo alterum petierit iratus, & ...el quid vini effuderit, vel vas ipsum fre...erit, proximo die poculis & manum, & ...bra abstineto.

In vestibulo Prętorii scriptum re...eri:

...æc domus est læta semper bonitate repleta.
...ic pax, hîc requies, hîc gaudia sēper honesta:

Inscript. Stilliard.

CAP. 5. *Artes, & bellandi mos Yuronibus.*

...Ippi ferè sunt omnes, & paralyti...ci; strumaq; insignes nobili, quali

ſuperbiunt Alpium & Pyrenæorum coloni : Pictores longe optimi ſunt, dum tremulam facit manum ebrioſa ſenectus ; vt merito hîc illud cogites Luciani οἷος ἂν νήφων αὐτὸς ἦν, ὅπερ ταῦτα μεθύων ποιεῖ ; Sed & poëtas habent plurimos , quos Dux illorum non lauro (quippe religio cuiquam eſt plantã viti inimiciſſimam geſtare) ſed hederâ donauit ; ſordidũ genus hominum ipſæque fæces imæ plebeculæ ; quibus ego non minus indignor ſacrum illud nomẽ quam Antigenidẽ ſuum ſtomachatũ ſcribit Apuleius ; quod monumentarii ceraulæ tibicines dicerẽtur. Homuli planè rudes, ἀναλφάβητοι , qui maternos vix norunt rhythmos concinnare ; hi quadris alienis victitant, nouis Epithalamiis, Elegiis, Epitaphiis tabernas replent, triumphos diſponunt, edunt ſpectacula, & ita cantionib. præſunt nobiles Choragi, vt equites poculis. Vnicum illis ferunt ætatem hanc tuliſſe verè poëtam, quem propter intẽpeſtiuũ veriloquium fame audiui periiſſe.

Apul. Aſin. aur.

uiſſe. Pręliantur quidem ſæpius, ſocii communis belli; ſed ſemper inermes, nec vel induſiis, Hibernicis armis induti; pro lanceis ſunt ſudes vlmeæ quib. vites inniti ſolent, acuminatæ, & igne paulum obduratæ, nec vel dici vel credi poteſt, quàm illi & ſtrenuè pugnarint, & feliciter vicerint aliquoties; cautum eſt ſcilicet, ne quis parum ebrius cum hoſte cōgrediatur; vinum igitur audacem facit, audacia ſæpiuſcule fortunatum.

CAP 6. *Exequiæ Burgomagiſtri. Bacchi ſacrificium.*

ILla ipſa nocte quæ teſtes nos habuit conuiuii, quidam è Burgomagiſtris, cuius ædes in altiore colliculo ſitæ erant, è feneſtrâ excidit, quā parū ſui compos, nec benè palpās oſtium putarat; fractâque ceruice, ſtatim expirauit. Cuius exequias magna cum pompa luctuque celebratas vidi: Pullo ſe quiſque colore tingebat, proque ſertis pampineis ſupreſſea induebat; Cadauer impoſitū nō ſandapilæ, nō pyræ, ſed dolio

ſemipleno iniectum , in puteo vini pleno non tam ſepultũ quã ſubmerſum eſt : nam vbi Romanis in more erat pyræ altiori glebas thuris,(vt loquar cum Lucretio) & omne genus ſuaueolentium aromatum ſuperiniicere, hîc vrnulam quiſque vini infundit tumulo , mortuoque valedicit. Statua illi erecta in medio Bacchi atrio , inſcripta illorum lingua hoc carmine:

Et illud. Vina dedere neci G. vina ſepulchro Funde; ſitim nondum finiit atra dies. *Senæ in Templ. S. Dominici: Adhuc & tertium:* Vina dabant vitam; mortem mihi vina dederunt; Sobrius auroram cernere nõ potui.

Non patuere fores , patuit quæ nocte feneſtra ;
Ianua mortis erat, ianua honoris erit.

Biduum ego iſtic tutus manſiſſem , cum ad me hoſpes , Heus tu inquit,latuiſti probè,hactenus;ſed tertium ſi adhuc diem egeris,neceſſe eſt Baccho ſacrifices ; illa mihi cura incumbit ſcilicet , ni in tuam gratiam peierare malim : Cui ego, & quis ille mos eſt, quæſo , cui tam neceſſario parẽdum eſt, id ſi ſemel cognouero ; aut diutius permanſurus faciam, aut hodierno diſceſſu hoc te metu ac periculo liberabo. Vidiſti,inquit ille, heri Bacchi ſtatuam in foro ; crate-

ramque

remque, cui vinum infundebant, libaturi, duplicemq; infusi egressum; Alterutri horum os applices oportet, indeque haurias plus quam sat est, donec humi procubueris; tum deniq; illo ipso in loco prouolutus, destillantis adhuc vini imbre, vsque dum desierit, proluaris. Sed, amabo, dic mihi serio, inquam, num qui vnquam peregrini hoc fecerunt? Ad vnum omnes, inquit ille, quidam perquam lubentes, alii etiam inuitissimi: Ego vero abeo, inquam, tu modo expedi mihi sodes quæ secundas teneat è reliquis Yuroniæ partibus. *Zythæniam* ille mihi laudauit, quam alii *Pyræniam* vocant, sub ditione Tricongii, è nobilissimâ Cantharidum familia oriundi; simulq; monstrat viam, satis per se facilem, iubetque valere.

Ossa merũ sitiunt; vino consperge sepulchrũ, Et calice epoto care viator abi: VALETE POTATORES. *Script. Sena in Templo S. Spiritus.*

C A P. 7. *Pyrænia vel Zythænia, & peregrinatio ad sacrum vtrem.*

PErgo ego iam ſolus Aquilonarem plagã verſus, & à tergo mihi relicto *Schaũ* albido flumine, perueni ad *Kotzungã*, villam omniũ quas vidi teterrimam, olidiſſimam; iamq; in ipſis Ponfiniæ terminis *Validolium* ſalutaui, ſatis commodam nitidamq; in qua tamen fontẽ aut fluuium nullũ animaduerti; vt audio, ne vinum Nymphis adulterari poſſit: Id vnum queror, cuius monitũ volo Lectorẽ; ita proficiſcenti mihi moleſta fuiſſe pocula, vt cruces Italę & Hiſpanę ſolent feſtinanti viatori; quæ ad tertiũ quemque lapidem ſub ſacro fornice plena diſponebantur, quib. illibatis peregrinanti fas non eſt illâc præterire. Conueni tandẽ viatorem, viliſſimo ac villoſiſſimo ſagulo ſuperindutum, fronte ac pedibus nudum. Ego ſtatim quò tam grandi gradu tenderet percontabar. Cui ille, Peregrinationem, inquit, longam ſuſcepi ad *ſacrum vtrem Schlauchbergæ*. Miratus nouum vrbis nomẽ, iterq; inuſitatũ; multa rogabam de regionis vrbiſque ſitu,

situ, de consilii ratione, ac vtris denique illius virtute; tuliq; responsum: *Schlauchberga* vrbs est in vltimis fere Pyrææniæ finibus & Locaniæ, ab vtrâque regione celebratissima; In qua præter alia colendissima religionis monumenta, ædes sunt Bacchi Pyrodis, *Capellam ardentem* vocant, non vt in aliis regionibus adulti, barbatiq;, sed embryonis; illâ ipsâ formâ quâ totus ardens à Semeles vtero, patre obstetricante, olim ereptus est, ex ardua rupe excisæ; è quarum tecto, pyropis aureisque flammulis magnificentius ornato, vt cataractæ in nescio quod Indicum mare, guttæ perennes fumantis tepentisque liquoris in vtrem subiectum continuo fluxu destillant; quem supernè ferunt tāta virtute imbutum, vt quisquis piè deuotéq; ex eo largius hauserit, nunquam deinceps aut ante mediam noctem sitire, aut ante meridiem inebriari possit: Id vero vtrunque mihi homini publico, multum facessit negotii; qui neq; ad mediam vsq; noctē

dormire possum, quin præ nimia siti surgam; neque mane surgo, quin ante meridiem grauissimo somno premar ebrius; Hunc ergo in finem, nisi quod paulum aquæ libauerim hodie de puro fonte, per triduum hoc siticulosus incedo, vt tanto plus merear de hoc igneo numine: nec quis aut mihi sic amicto, aut meo cuicunque comiti, poculum audeat obtrudere importunius. Ego amplexus auidè oblatũ mihi tam oportunè priuilegium, & comitatum illius, & patrocinium obnixius efflagitabam. Tandem vbi non parum viæ garriendo transegissemus, mutatam soli faciem animaduertens, in qua nunc sumus regione sciscitor. Hic inquit, ex quo latam illam paludem traiecimus, Methium designans lacum, tractus est Vscebatius, proximior Pyræniæ regio; non æque culta, sed multo felicior nostra OEnotria, siue terræ virtutem, siue aeris temperiem spectes: subolebat mihi, accepto quam primum nomine, & origo vo-

cis & ratio : quod ad Βάθος vſque ſoli-
ti ſint epotare , vel ab ὑς τῦ σκεύεος βαλῖν:
quàm verè, iudicent Auſtralium lin-
guarũ peritiores. Sane populus per-
quam ſordidus & inhumanus , nec
niſi ebrius, vnquam non ferus & tru-
culentus videbatur, qui tamen mihi
(vt ſuperſtitioſiſſimi ſunt) comitis
iam religioſi cauſa ſatis fauebant;
primam quidem noctem in publico
vrbeculæ cuiuſdam obſcurioris xe-
nodochio tranſegimus; ſatis pol qui-
etè ; hoſpites enim omnes ebriula-
os, ſomnoque altiſſimo ſemimortu-
os & competimus & reliquimus : re-
liquas , in quibus nihil tabellis di-
gnum animaduerti , volens taceo.
Peruenimus tandem per multas ſyl-
uas inuias, longaſq; paludes ad oppi-
dulum celebre ac frequens , *Portum
Aquæ Fortis*: Ego, requiem mihi iam
diu pollicitus, quâ nunc imus inquã?
ut num hæc ſpes tua eſt illa deſide-
ratiſſima Schlauchberga ? Non eſt,
inquit ille , ſed quod te recreet ali-
quantulum, ne vlna terræ metienda

reſtat his pedibus, remis peragetur, quod reſtat; quibus poſtquam hæc obſtantia freta feliciter transfretauimus, per quieta Pyræniæ littora (regio enim hæc, Daniæ more, ab Oceano interueniente, duas in partes ſcinditur) ad portum optatiſſimum perueniemus: Nauim conſcẽdimus, ſoluimus portu; & iam in mediis fluctibus agitamur: Sed hîc friget mihi etiamnum timidum hoc pectus reminiſcenti, quantum nos iſthic periculum euaſerimus: Ecce enim nautas ad vnum omnes ebrios planiſſime, ſuique parum compotes; Heîc vnus dormit in puppi, alter facto Palinuri remum tractaturus, in mare præceps decidit, cui dum vnus & alter fruſtra opem ferre tentant, caſuri & ipſi manibus noſtris ſeruati ſunt: Furit alter, remumque intẽtat proximo, quod ſocio amiſſo non fuerit opitulatus; cui ille laceſſitus ingeminato verbere, pariter reſpondet; alterutri ſe parti adiungunt reliqui, volant hâc illâc mina-

Virgil. Æn.

ces

ces remi, iam in fuſtes conuerſi, & nunc non amplius vndam, ſed auram verberant: Facilè ſternuntur humi quos Bacchi priores ictus vltrà præcipitant: Victores duo (neque iam plures ſupererant) ſero pertæſi tantæ cladis, in nos irruunt, toruè intuentes; noſtrâque causâ hæc omnia eueniſſe clamitant: At nos, quibus pudori viſum eſt à totidem ebriis ſuperari, procumbentium armis inſtructi, impotens par hoſtium facilè ſubegimus, armiſque ſpoliatos ligauimus; ipſi nautas egimus; quin & cymba ipſa quaſi non minus ebria nutabat hâc illâc; ita vt niſi ſiccior nobis venti aura ab Æolio vtre opportunius emiſſa flauiſſet, & nauim planè inuitam rectâ promouiſſet, heic nos miſeri remiges ſpem omnem vnâ cum cadauerib. noſtris obſcurè ſepeliſſemus, neq; vnquam religioſus iſte comes Bacchi ſui vtrẽ inuiſiſſet. Inter nauigandum, quod vnum ſilere nequeo, obſeruabatur oculis noſtris procul à

ſiniſtris inſula quædam alta & niuoſa, aliquanto Borealior, cuius nomen rationemq; petenti reſponſum eſt: Illa *Glacialis Inſula* nominatur, quò Bacchus iam imberbis, vt iratæ nouercæ ſupercilium fugeret, à patre relegatus eſt; quem cum inhumanius tractaſſent, tandemque vi & armis abegiſſent incolæ, iratus pater terram iuſſit perpetuis niue, ac tenebris operiri. Sed vnde fumus ille quē à longinquo videmus è montis niuoſi cacumine erumpentem? Mons, inquit, *ſacer Dionyſii*, in cuius igneis viſceribus expiari ferunt illorum animas, qui nimis ſobriè temperanterq; vixerint, aut illi manus olim violētas intulerint. Hîc ſcilicet pœnas dant infelices vmbræ, aſſidueq; cruciantur, donec quis amicorū ſuperſtitum, Capellam ardentem inuiſerit, & igneâ illâ aquâ in tumulū effuſâ, manes liberauerit. Subriſi ego, iā mihi viſus cantatiſſimi illius Purgatorii originem exploraſſe; vt fruſtrâ ſit Odilo ille Abbas cum Monachis Clu-

Cluniacensibus, qui in Ætnęo mon-
e istiusmodi animarum expiatoriũ,
oo abhinc annis statuerint. Appu- *Anno 1000.*
mus tandem, vrbemq; inuenimus
atis quidem elegantem, sed vtribus
asisq; coriaceis stratam, tectam; nec
rtifices vllos hîc vidisse memini,
ræter sutores vtriarios, vt iam tan-
em quid de coriis Pamphagonicis
eret, satis intellexerim. Cuius rei
ationem sic habe; Incolæ non mero
tuntur, vt Yurones reliqui, sed a-
uis quibusdam lambicatis, vino
ortissimo commistis, quarum tanta
is est, vt fragili hoc vitro contineri
equeant; quapropter thecas sibi
uiusmodi comparant resinâ piceq;
rmatissimas. Ciues rufi sunt pleriq;,
ppi, iracundi, inuidi, suspiciosi, tre-
nente manu, gressu dubio; &, quod
ne terruit maxime, meras flammas
: bibunt & spirant; quantum enim
os istic aquæ, aut tenuissimæ cerui-
æ, tantum isti huius calidissimi li-
uoris infundunt; vt quoties aliquẽ
derim istorum, non potuerim nor

ignei Draconis Franecrensis meminisse: Ego igitur qui modo aquâ periclitabar, nunc mihi magis ab incẽdio metuebam; Comitem ergo meum Baccho suo supplicantem, præcordiis meis longe melius consulturus, deserui; & ab vrbe Vulcani Cyclopumq;, potius quã Liberi patris, me proximo mane subduxi. Iamque dum per extremas *Locaniæ* oras reditum meditabar, visurus *Houbeloniam* tertiam Yuroniæ regionem, ecce me subito adorta est armata vis Viraginensium, cinxit, cepit, rapuitque miserrimum erronem, per immensum iter, ad caput regni Gynæcopolin.

Nolo tamen ægrius ferat Lector, quod intacta mihi hoc casu remaneat Yuroniæ pars aliqua; nam vt mihi narrauit nuperus comes, & hæc omnium ignobilissima est, & parum discrepat à cæteris, nisi quod *Houbeloniis* minus generosa ebrietas est, magisq; belluina.

LIBER SECVNDVS.

VIRAGINIA, VEL GYNIA NOVA.

CAP. I.

Situs Viraginiæ; illiusque regiones. Terra fœminarum.

GYNIA noua, quam alii corruptâ voce, *Guineam* appellant; ego verò *Viraginiam*, illic ſita eſt, vbi Geographi Europæi *Pſittacorum terram* depingunt; Ab Aquilone *Locaniam* huic genti inimiciſſimam, ab Auſtro *Frugionam*, ab Oriente *Moroniam Mobilem* & *Felicem* attingit; terra profectò ferax, ſed malè culta: Regiones ſub ſe multas amplaſq; cõtinet, ingenio ſimul & morib. valde ſibi diſſonas: Pręcipue sũt *Linguadocia*, *Rixatia*, *Plorauia*, *Riſia maior* & *minor*,

Guinea noua *deſcribi ſolet extrema pars orientalis terræ Auſtr. incognitæ, proxima regno* Maletur & Beach. *hic nos &* Guyniam *finximus.*

Aphrodysia, *Amazonia*, *Eugynia*; à quibus non procul abeſt inſula *Hermaphroditica*. Harum ego quaſdam peragraui plane inuitiſſimus. Superat reliquas lõgiſſime *Linguadocia*, in qua plurimæ ſunt vrbes celeberrimæ, *Garrilla*, *Pſudium*, *Labriana*, quam interluit flumen ingens, *Sialon* vocant accolæ, quod ita ſæpe tumet, vt in tam vaſto canali vix poſſit contineri; & ſane depreſſior pars regionis, quam M*entyrneam vallem* nominant, hinc inde periclitaretur quotidie, ni ſagaciores incolæ oſſeo aggere ripas bene munirent. Sed primas vrbium & Linguadociæ, & Viraginiæ totius vendicat tenetque *Gynæcopolis*; vbi ego diutius quam vellem, commoratus ſum. Quid ergo de me factum, inprimis referam; ac dein, quæ de nouâ gẽte dicenda ſunt, ordine meo proſequar.

CAP 2. *Quid mihi factum à Gynæcopolitis.*

Quam-

QVamprimum me duræ victrices
è Loganicis finib. raptum in fo-
ım deduxissent, campanulam illico
ulsarunt; quâ semel auditâ cõuola-
it auidę ciues, meq; hinc in procin-
u vinctum, curiosius intuentur; dũ
ıa raptricum nostrarum, quæ tũc,
t videbatur, ducem egit, dato (vti o-
us erat) silentii signo, reliquas allo-
uuta est: Qui sim, cuiasve, nescire se,
lummodo in tam perditæ regionis
nib. me deprehensum; monetq; vt
ot tantisq; Locanensium iniuriis la-
essitæ, de serâ tandem vindictâ co-
tent; ferantq; de me iudicium: Ego
entẽ meã rationemq; erroris quib'
otui verbis, ac gestib. significabam;
e rerum Loganicarũ prorsus igna-
m; & ex illis esse, qui ipsarum & se-
ui, & genti bene semper voluissent;
dignum esse harum clementiâ, &
stissimi regiminis famâ, peregrinũ
sontẽ, nihil vnquam de ipsarũ sexu
alè meritũ, indictâ causâ, damna-
m iri: mouit illas non parum tam
pplex oratio, tamq; nõ fucata spe-

cies veritatis: vicit ergo demũ tutior plurimarũ ſentẽtia, vinctum me ſcilicet in prætoriano carcere, Gynęcio, ſeruandum, donec & patria mea, & peregrinationis inſtitutum ſenatui conſtiterit: Heîc ego & lõgam & miſerã ſeruiui ſeruitutẽ: Neq; (ni me patriæ meæ, quæ merito per terrarũ orbem *Fœminarum* audit *Paradiſus*, nomen ſeruaſſet) viuus hinc demũ exceſſiſsẽ. Enimvero Locanicos, quotquot deprehendunt vel ſuſpendunt, vel viliſſimis officiis in hoc infami carcere deputare ſolẽt; ſic nimirum vltæ quotidianas illius gentis iniurias; quæ tametſi ſalaciſſima ſit, & in venerẽ propenſiſſima, pueros tamen ardet ſolos, & *Putanas*, fortaſſis mulas & iumenta; vxores vel omnino negligit, vel nimis ſuſpiciosâ curâ & zelotypia ſolicitè cuſtodit. Quot ego heîc nõ ignobiliũ captiuorũ claſſes, ad Herculea penſa ſeneſcentes, lanã carpentes, ſtaminaq; torquẽtes vidi! Liberauit me tandẽ patriæ Principiſq; iam olim emeritæ ſacroſanctũ

Gallic. prouerb. Angliam fœminarũ paradiſum, Seruorum purgatorium, Infernũ equorũ.

nò-

omen; non tamen solutum prorsus
iniuratum: Tangenda mihi scili-
et *Ara Iunonis*, & publicè danda fi-
es, me leges subsequentes inuiola-
obseruaturum:

*Me nihil vnquam mali nobilissimo se-
ui, vel verbo vel facto machinaturum.*

*Fœminam loquentem sermone meo
nquam interpellaturum.*

*Domesticum imperium me vbicunque
n, fœminæ concessurum.*

Me nũquam in Locaniam rediturum:
gitatur .n. apud illas vulgari pro-
erbio: *Plurimos huc appellere bonos vi-
s, discedere malos maritos.*

*Plurium amores me nè vel gestu simul
bituram.*

Nihil quicquam proditurum secreti.

*Nihil vnquam vxori, quod ad cultum
natumq; spectârit, negaturum:*

*Ingenii, & formæ, & facundiæ laudem
e fœminis vltro daturum, & ab omni-
s detrectantium calumniis vindicatu-
m.*

uscepi in me lubẽs omnia: neq; du-
orẽ certè cõditionẽ facilè respuissẽ

diſcedendi ſtudio. Ita vincula etiam
num calamo meo ſcribentis iniect
videt Lector; vt omnia fas nō ſit mi
hi iurato eloqui. Quædam no
mala licebit; mala non liceret vel in
iurato.

CAP. 3. *Forma regiminis & electionum.*

STatus mihi democraticus viſu
eſt; dum quęque ſtudet imperare
nulla ſubiici: Quin neq; legib. ſe pa
tiũtur coerceri; publicis tātũ ſuffra
giis omnia peraguntur; quę quomo
do lata fuerint, mirum mihi homin
peregrino videbatur. Omnes enim
vnâ loquuntur, canoris acclamatio
nibus; nulla ſilet auremque alteri ac
commodat: *Parlamentum* iſtic ha
bent ferè perpetuum, in quo maio
ris momenti negotia pertractantur:
vt Deſiderius noſter ſi iam ſupereſ-
ſet, factum agnoſceret, quod fœmi-
nas tantopere petentes introducit:
id vero neceſſe eſt propter legum la-

Eraſm. Colloq.

tarum

tarum incertitudinem : Licet enim poſtero die plebiſcita quæuis pro arbitrio retrectare; eodem non licet, ne ſibi parum conſtantes viderētur. Suffragiis quidē pares ſunt vniuerſæ ciues, non tamen dignitate; Certo enim Præfectarum numero, quas *Centum-uiras* appellāt, vrbes præcipuę faſces tribuunt: Neq; vero natæ ſunt illæ rerum dominæ, ſed electæ, vti aliqua videbitur Pulchritudine, & Eloquentiâ (ſola enim hæc duo in omni electione ſpectantur,) eminere. Olim penes populum erat eligēdi poteſtas, donec ex eo quòd vnaquęq; ſemetipſam ſuo promouit ſuffragio orta confuſio laudatiſſimum hunc electionis morem antiquauerit: Exinde decretum eſt, vt illæ ſolæ iudices ſederent tam inuidioſæ litis, quæ ſe neque formoſas, neq; diſertas profiterentur: Quò factum eſt, vt concurrente ſæpe populo, ne vna comperta eſt in tam frequenti ſpiſſaque corona, quæ Electricis locum occuparet; dum prouectiores ætate

non minus se putant facundas, qua
iuuẽculæ elegantes; Tandem visum
est hunc honorem duodecim ex an
nosissimis è vico *Vetulonio* matroni
deferri; quem etiam superbo præter
ea titulo prudenter auxerunt, vt eo
lubentius expeteretur; Neque illi
præter titulum deesse potest, quod
senib. plurimi solet æstimari, rerum
omnium affluentia; ita enim *Noctu*
Lauriotica volant vndique, ita doni
certant ambitiosæ puellæ, captantq
ingenti precio vænalem iudicum
gratiam, vt nec forum ipsum credi
derim aut corruptius, aut opulen
tius. Pro sceptro, fascibusve au
securi *Plumæ* istis, & *Specula* præfe
runtur, maximæ molis; quæ vel per
vicos incedentes non desinunt in-
tueri; & horum consilio, capil
los, ora, & gressus ipsos compo
nere.

Vetulonia, *Ptolomæo Hetruriæ metropolis*. Sic *Silius Ital. l. 8.* *Aristoph.*

CAP. 4. *Viraginensium origo.*

Pau

PAucissimę Viraginēsium istic natę sunt, sed aliunde à quibuscunq; orbis terræ regionibus huc confluunt, quæ aut propter nimiam in maritos ferocitatem pulsę sunt, aut propter nimiam maritorum inclementiam & zelotypiam spōte exularunt: Quotquot maritorũ suorum dominæ, iniusti imperii causa è finib. suis vnâ cum viris eiectæ huc appulerint, in extimis regni oris, illâ præsertim parte quę *Gynandria* vel *Amazonia* dicta est, vrbes munitas incolunt, milites*q*; agunt præsidiarias: Exsules vero spontaneæ, quæ imbelliores plerunq; sunt & animi mollioris, in ipso regni vmbilico pacem colũt & Formam. Neque est quod speres rempublicam tam incertæ originis aliquãdo præ ciuium paucitate desituram; Tot enim huc indies aggregantur vltroneæ, præsertim municipes, vt verendum sit potius ne nullus breui reliquus futurus sit nouisciuibus cõmorandi locus. Ego certè malè metuo, ne vbi istiusmodi regio nostrati-

bus fœminis calamo meo innotuerit, vix vlla domi manſura ſit, proximi ſeculi ſpem ſuâ fœcunditate conſeruatura.

CAP. 5. *Aphrodyſia.*

Terra laſciua.

EX hinc igitur regiæ vrbis diplomate inſtructus perrexi porro ad ſeptentrionalem Viraginiæ partem, quæ *Locaniam* ſpectat, *Aphrodyſiam*: terram hercle florentiſſimam: Nec ſcio quot leucis ab *Erotio* vel *Amantina* proxima regionis villa, diſtabã, cum iucundiſſimi odoris halitus nares mihi opplebat, haud ſecus ac ſi pretioſiſſimæ pharmacopolarũ pyxides iuxta ſtetiſſent; ita omnia hîc ſeplaſiarios olent paſtillos & deliciis Goloſinias. Reliqua taceo. Heic fœminas vidi proceras, comptas, &, (ni fucus gratiam formæ ſuſtuliſſet) ſane pulchras. Quæ omnes facie papilliſq; nudæ incedebant, cæterum amictę, ſed materiâ leuiſſimâ, coloribuſque ſplendidiſſimis: Partes nudæ

dæ ita palam ceruſſatæ videbantur, Moſcouiticarum more, vt iurares perſonam te videre, vel ſtatuam, aut, parietem; non humanam cutem: Mulieres *Deſuergoniæ* (illo gaudet nomine prima vrbs Aphrodyſiarum) vitreas colunt domus, vndiq; pellucidas; harum neminem (ni fruſtra velis eſſe,) domi quæras, niſi forte priuſquam compta fuerit, & ornata; nec quam in foro theatrovè (heic enim diem terunt) niſi vel ridentem, vel canentem, vel tripudiantem cernes. Non aranea muſcis inſidiatur magis, quàm iſtæ viatorib. Locanicis, quantumuis genti ſuæ infeſtis; quanquam & horum pleriq; vltro ſe queſtus gratiâ iſtarum ſummittant petulantiæ: Captos pelliciunt ad ſe primulum laſciuis geſtib⁹, dein exorant importunius, precio demum aggrediũtur, deniq; (ſi nihil horum) vi cogunt turpiſſimæ libidini inſeruire: Qui poſtquam ſemel ſui copiam fecerint, nõ aliter quam equi admiſſarii in ſecretiore ſtabulo cuſtodiuntur, neſcio

quibus radicibus Indicis, philtriſq; potentiſſimis ſaginati. Has ego & odi, & fugi ocyus; ne vel literarum præſidio ſatis me tutum ratus; quibus profecto nunquam auſus fuiſsē (ni formę meę ſatis iampridem mihi conſcius) ſpem ſalutis, pudoriſq; mei commiſiſſe. Profuit ergo ſemel fuiſſe deformem, vt vel ea quorum cauſa naturam maxime ſolemus criminari, fiant aliquando (illâ ſic ſagaciſſimè nobis proſpiciente) vel non cogitantibus vtiliſſima.

CAP. 6. *Inſula Hermaphroditica.*

NOn procul à *Guaone*, vltimâ *Moluccarum*, inter *Cap. Hermoſam* & *Beach promontorium*, inſulam vidi *Hermaphroditicam*; nec formâ, nec magnitudine Monenſi noſtrati abſimilem; vbi quaſi ſolum ipſum formæ incolarum aptaſſet natura, nihil non geminum animaduerti; Nulla planè arbor eſt, quæ non & va-

riis frugibus onuſta ſit, & variis nominib inſignis; *pyro-malos*, *prunoceraſos*, *palmamygdalos* appellant. Sed & forma veſtium compoſita ex vtrique ſexui propriis; nam qui plus habent virilitátis, à talis ad coxas vſque viros referunt, reliquo corpore fœminas; contrà vero quæ naturâ muliebri inſigniores; quod & in nominibus propriis (ne quid diſſimulent) ſtudioſe obſeruant, qualia ſunt *Philippomaria*, *Petrobrigida*, *Amarichardo*, *Thomalicia*; ſeruiunt reliquis adoleſcentiores, quotquot natos non & genuerint & pepererint. Si quem è noſtris deprehenderint naturæ ſimplicis, hunc vt prodigioſum quiddam oſtentant, neque ſecus admirantur, ac nos partus bicipites, mutilosve, aut abſque pudenda parte natos: ſe demum perfectam prolem naturæ gloriantur; quæ cum binas aures, nares, manus, oculos, pedeſque binos conceſſerit abſoluto corpori, cur minus (inquiunt) præſtantiſſimum animalium dupli-

citer inſtructum voluerit: quin & ſi quis conſulat mulierculas prioris æui ſacra ſuæ Cybeles (pol benè caſtis ritibus) peragentes; aut veteris Romæ, imo & nouæ famoſiſſimos pędicatores, comperiet iſtos nequiter ambire, quod nobis ſponte conceſſum eſt: His ſe, aliiſq; fœdiſſimis rationibus munire ſolent homines non plane rudes, in quibus pro corporis formâ, vnà cum muliebri aſtutia, virilem ſagacitatem obſeruabis. Iumenta hîc nulla præter mulas; nec feræ præter lepores; piſcibus fere victitat gens tota, præſertimq; teſtaceis.

CAP. 7. *Amazonia, vel Gynandria.*

Anglis, Lãd of Schrewes.

REuerſurus per extimam Aphrodyſię partem, eiuſque occidẽtalem angulum, incidi (prout lares me viales ducebant) in *Amazoniam* vel *Gynandriam*; vnicum tam imbellis regni præſidium, aduerſus vicinorum furo-

urorem & incurſiones : Quoniam
ero præter Locanicos ab adiacen-
ium nemine periculum ſibi putant
mminere (quippe *Frugiona*, pacifica
ens, ipſas irritare non vult, *Moro-*
ia non poteſt, ſi velit maxime) hinc
it vt præſidiarias vrbes Amazonum,
n Orientali Locaniæ veſtibulo col-
ocauerint: Vbi tacere nequeo quã-
um me ſpes mea fefellerit; conſpe-
to enim ſemel virili habitu, non pa-
um geſtiebat mihi animus ne quic-
uam ſibi ſuggerens illico, me mole-
tiſſimas Viraginiæ oras euaſiſſe; ſed
lluſum externâ incolarũ ſpecie do-
uit euentus; heîc enim braccatæ in-
edunt fœminæ, barbaſq; prolixas a-
unt, viri quique ſtolati & imberbes:
ui lanificio ſtrenuè incumbunt do-
ni, dum fœminæ rei ruſticæ operam
ant, & militari. *Pepuzia* hîc vrbs &
ntiqua & magna ſedet; vnde fortaſ-
is orti olim *Pepuziani* hæreſeos iam-
udum damnati, qui mulieribus im-
erium & ſacerdotium commiſſum
oluerunt. Non ita Barbari ſuas mu-

Auguſt. lib. de Hæreſ. Ariſtot. *Po-lit.*1.c.1.

lieres vel Ariſtotelis æuo tractabant, vel etiamnum tractant imperiosè, vt iſtic fœminæ viros: Miſerebat me certè tantæ ſeruitutis; nihil induere, ſatagere, eloqui audent boni viri iniuſſu vxorum: nec quò exire vel ad neceſſaria naturæ munia, nec quem contueri aut alloqui niſi veniâ prius humilimè impetrata; id quod hodierno die ſanctius quam olim obſeruatum didici: cui rei rationem hanc ferunt eſſe; quod virorum cordatiores quidam pertæſi iam ſero tã ignauę turpiſq; ſeruitutis, conſilium iniſſent ſtatâ quadam nocte fœminas clanculum adoriendi, ſecretaq; ſtrage grauiſſimũ hoc iugum excutiendi; quod quidem iuxta coniurationẽ hanc feliciter eueniſſet, ni meticuloſus quidam homuncio, cui ſubirata cõiux ob officii alicuius neglectũ verbera minitata eſt, vt ſupplicium euaderet, totã conſilii rationem ſub veſperâ patefeciſſet. Sedent mulieres dum viri miniſtrant, dum expergiſcuntur dormiunt, dum plo-

rant

rant rixantur, & verberant. Albo lapillo dignus eſt ille dies, cui iſti saluâ poſſint cute valedicere: viſus mihi fuiſſem denuo inter Turcica mancipia verſatus, ni me habitus diſcrimē, turpioris ſeruitii monuiſſet: vah quale ſpectaculū erat in virili manu colus ac ſtamen, in muliebri pugio baculusve? Diſſimulaui tamen, vt potui, pudorē, animum ſtudioſè applicās vt omnia cognoſcere poſſem, nihil pati. Si qua clementiore ingenio muliercula mitius egerit cum viro, ac remiſſius; ſtatim (vti hîc delatricū plena ſunt omnia) defertur ad ſenatum, læſæque maieſtatis incuſatur; crimen illi intentant vicinæ, non ſine magna & animi commotione & contentione vocis; quod ſi res vel leuiſſimis indiciis innotuerit, hoc modo rea plecti ſolet. Veſtē cogitur mutare cum viro, ſicq; amicta, raſo capite prodire in forū; ibi toto die ſtat in editiore loco omniū ſpectatricū cōuitiis, ac cachinnis expoſita. Neq; vir ipſe hāc audaciā feret impune, q tātil

lum ſibi à muliere oblatum fauorem non modeſtè recuſarit ; vbi illa tandem domum redierit,luto,lotio, cõtumeliis maculatiſſima, veſtem non antè deponit, quàm cruentum oſtentauerit baculum, quo viri ſui caput validè comminuerit. Vxori ſuæ quiſquis ſuperuixerit aut ancillam ducat oportet, datâ prius obſeruantiæ prioris fide, aut proximæ matrifamilias in mancipium cedat; quoniam nemini virorum rebus domeſticis quamlibet ſuis præeſſe liceat. Dum peregrè proficiſcitur fœmina, vel militiæ cauſa, vel negotiationis, vel deniq; voluptatis, ancillæ aut filię mandantur claues, & cum clauibus imperium ; Cui ſi ille ſemel obſtrepere auſus fuerit, dat pœnam reduci,ni precibus multis aliiſque quibuscunque officiis ſilentium vicariæ dominæ impetrarit, conciliarit gratiam : Rarius ad eiuſdem thori conſortium admittuntur viri , quando nimirum lubitum eſt vxorculis;ſapit hoc ſcilicet (vt illæ quidem putant)
nimi-

nimium familiaritatis; ni tamen ſingulis noctibus antequam incaluerit dominę lectús è procœtone ſurrexerint, ac nudo pede aſcenderint, terque leui manu pultarint fores, ſummiſsâque voce obſequium ſuum officioſius obtulerint, poſtero die vapulant. Contra morem noſtratium capillos tondent, vngues alunt. Sunt inter illas, quæ artem gymnaſticam & exercent & profitentur; quæ quomodo dentes, vngues, calces bellicoſiſſime gerant, oſtenditur; deniq; faciẽ excoriare, oculũ eruere, mordere lacertos, aurem perfodere, vellere barbam artificioſius; & præceptis docent, & exemplis. Vix crederes quam illic domi nitent omnia, vbi tamẽ omnia lauant, verrũt, coquũt, parant viri ſoli, vt hinc ſatis appareat, viros officia domeſtica recuſare, non quod iſta tractare nequeant, ſed quod ſe minus decere putent. Nihil ibi ſordidum vidi pręter virorum veſtimenta, quę profecto præter modum ſqualeſcunt, vt non minus ipſi

ſe negligant quam à fœminis negligantur: Foris tamen & agros & tecta, fœminarum curam, videas incultiſſima; vrbium mœnia ita ſemiruta, & vbi adhuc integra conſiſtunt, ita imperitè conſtructa, vt virorum tutelam deſiderare videantur, & fœminarum operam & patrocinium abominari.

Dubitas nũc de ſalute mea Lector, ſat ſcio, ſolicitus, quâ tandem ratione miſer peregrinus è tam periculoſa perditáque regione ſit incolumis euaſurus. Dicam: ingenuè, hoc mihi præſtiterunt habitus, ætas, conſilium; nam & habitu incedebam virili, & iam adoleſcentulo mihi prima lanugo ſexum commodè diſſimulabat, & quod accidit mihi peropportunè, iſtic incidi (quod cui mirum videbitur in tam longinquo orbe) in plurimos mihi de facie quondam notos conterraneos, quorum fretus præceptis monitiſque, vt ſuæ olim Sibyllæ Troianus eques, per paludinoſiſſimas *Ploraniæ* valles, mon-

Æneid. 6.

teſ-

teſque *Tuberoniæ*, non ſine multis laboribus, moleſtiis, periculis in Moroniæ fines lætus hoſpes perueni. Sed quid de probis interea fœminis fiat & rogabis, & nimium fortaſſe miraberis, infelicem me ratus viatorem, aut ingratum, qui iſtas vel non conuenerim vnquam, vel viſas, notaſque tanto ſilentio præterierim; Plurimæ quidem illæ ſunt, mi homo, dico ſeriò: ſed quæ *Eugyniam* habitant, partem mihi fateor, non viſam, ſed certo rumore cognitam: Quin & prædictis Viraginiæ partibus non paucæ ſunt, ſed quæ vitam agunt Anachoreticam, & Monaſticam, ac proinde montes incolunt præruptos, & inacceſſos: Huc ſcilicet (vti ferunt) caſtiſſimæ, piiſſimæ, pulcherrimæ fœminarum vltrò ſecedunt. Quiſquis aſcenderit ac ſtudioſius quæritauerit, non poterit non plurimas huius farinæ reperire: Ipſe vnam aut alteram conueni, quarum adhuc & formam & mores, virtutemque

ſtupeo : Sed quod adoleſcentuli noſtrates (ſi qui huc forte peregrinentur) ita omnem inueniendi laborem refugiant , curamque reiiciant;hinc fit vt bonarum fœminarum paucitatem immeritò cauſentur.

LIBER

Gallia
Rochel
Genua
Baiona
Compostella
Hispania
Italia
Lisboa
Seuilla
Roma
Sardina
Sicilia
Græcia
Constantinoplis
Mare Maior
Corint
Candia
Turchestã
Tenduc
Asia
Cathaia
Indostan
Africa
Anzicu
Abassia
Mare Rubrũ
Narsinga
Smagar
Maliapar
Sian
C. Comori
Malaca
Mono motapa
Insula Hermaphroditica
Promontor Bonæ spei
Promontorium nigrum
Insula Famelica
Virginia
C. de la Florida
Rio grande
C. Blanco
California
Mar Vermejo
Acaleo
Trugillo
Panama
Saribano
Peru
Brasilia
America Meridionalis
Patagones
C. de la Crus
C. de la Victoria
C. de Vegenia
Fret Magellan
I. de S. Pedro
Terra Sancta ignota etiam adhuc
Lavernia
Phenacia
Larcinia
Codicia
Pamphagonia
Yvronia
Doxia
Moronia Fælix
Lisonica gens
Moronia Fatua
Baveria
Sciocia
Aspera Moronia
Orgilia
Variana
Vel Moronia Mobilis
Lyperia
Pia Moronia
Credulia
Locania vel
Amazonia
nova Gynia
Aphrodysia
Eugynia
Viraginia
Lingua dotia
Ploravia
Tuberonij colles
Frugiona
adhũc incognita

PAMPHAGONIA
Dunius port
Ossia flu
Saltuares Insulæ
Vcalegoniū
Lirona
Sinobræ campi
Iugaria
Risagliū
Putaniū vel villa vitiosa
Antoia
Menosprecia
Abrazza
Ophtica vallis
Derrumbiada
Vantarole
Chronia
Crocetta
Babillarda
Louerium
Bugius fl
Chatouilla
Cubæa
Piacentia
Pipulia palus
Saltus Actæonius
Azotti promontoria
Milana
Pazzuilla
Pratensis villa
Duricoria
Sciocccia
Lipsauium
Ceniza
Marauilla
Rodillia
Fouetta
Gymnopodilla
Bascia
Dayuno
Ochietto mons
Iodia
Lecithia
Prasima
Tarocchin
Glastia
Trauriqi montes
Gramia vallis
Terra sub-polaris
Cordoliū
Rupes ferrea
Bubonia
Sylua
Dudosa Acad
Fassellia Papilionia
Nouizza
tractus
Tryphon flu
VIRAGINIA PARS

MARE PACIFICVM Vulgo
Vel. DEL ZVR
Fretum Magellanicum
C. de la Victoria.
C. de la Cruz
TERRA SANCTA, NON ADHVC SATIS COGNITA
Mercur. Gallobelg.
Plagianus.
Trac:
Collis scapuluis.
Rigattiera.
Bar:
Vallis Mnemon
Turtofrantheza.
Ru Puius flu.
PHENA
Arre
Hierofule.
Bugietta flu.
Bolsecium.
batia.
Padronilla.
Strophades insula
PCODJCJA
Caxa.
Scrofiola.
Villæ porciglia.
Cogliera.
Serrara.
CJAA
LARCJNJA
Butima sylua.
Dunius port.
Bercius portus
Trypohon flu.
Insula Tryphonia
Ducu castell:
Doxia
Mor o nia Pia.

AFRICA
Benamataxa pars
Monomotapa
Madagascar
Tristan d'Acuna
Dasa guillas
Promon. Bonæ Spei
Gonzalo Aluaru
AMERICA Meridionalis
Canania
I de S. Cas bar
I dos arcos
C. de S. Maria
C. Blanco
S Domingo
St Iuliano
Insula Famelica
Insul Sorbonia
Promontoriu nigru Olim promontor Terræ stasitulis
Cucina
Charbona
Cuiller
Marmitta
Fauillia
Batilliu
Tenaille
Zuckery colles
GOLOSINI
Oglium flum
Mortadella
Marzapani
Assagion fl.
Cibinium
LE
Oysttium flum
Sarcohostu
Serulaniu
Lardana
Offulia
Deuoratum
PLA CANICA
Artocreopolis
Fourmagiu
Crussa fossa
nities
Palatiu ducis
Manteca
Vcalegonica ditio
Vcalegoniu
Roncara
Lecho
Lirona
Gorganta
Dienea
Gola. Hic specus horendum et sæui spiracula ditis
vt olim virgil. Gouffre rouge vocaus
ouola: semper edens tetros halitus
nihil vnq in hoc descendit quod ad lucem
postea redierit.
Dunius portus
Tryphonius Fl
Lavernia pars
Moron Pia
MORONIÆ
Fælicis pars
Sinobræ campi
Mæonium flum
Terautiu
YVRONIA
Methius Lacus
Vscebatius tract
Port Aquæfortis
Virag pars
Ins. Glacialis
Houbelonia
Olmi colles
Valodolium
Pampelona
Tranbena
Torcolia Vallis
Liquoris flum
Kotzanga
Vinicellæ plault
Souffer borga
Varianæ ps.

Insula Hermaphrod:
Risia minor
Risia maior
LOCANIA.
Terra Luxuriosa.
Pyrænia ps.
Rixatia
Amazon= ia.
Pepuzia
Erotium
A phro= dysia Vel Amantirta
V I R A G I N I A
EVGYNIA.
HOVBELO: NIA.
Ploravia.
Tuberonij colles
LINGVA DO: TIA.
Gynæcopolis
Sialis fl.
Menturnea Vallis
Iudiani Vallis
VARIANÆ Vel Moronia mobilis PARS.

LIBER TERTIVS.

MORONIA.

CAPVT I.

NVMERVS MORONIÆ & situs.

Terra stultorum.

MORONIA regio est omnium quas vidi incultissima, vastissima, populosissima; Sane si quis in elebrioris alicuius emporii Bursa ambulet, quod ille olim de Parisi, mundum huc totum confluxisse dicabit. Non me latet quid de Eupæorum numero scriptitarint hiorici; illud vero quantumcunq; est, erè concedamus. Italia 9000000 us minus cõplectatur, Hispania aquãto pauciores. Anglia 3000000; otidem & Belgia; Germania vtra-

que 15000000. Gallia totidem; Sicilia 130000. Nouimus & quid de Chinensium, quorum (vt perhibent qui de magnis maiora loquuntur 70000000 solēt in hac audaci orbis censione numerari: Mera profecto hîc solitudo est, si quis istorum cum frequentissimo Moroniæ populo conferatur: Terra sita est sub ipso polo Antarctico (vti contra sub Arctico Pygmæorum) & sanè iam sub-olet mihi ex vna eademque causa, frigore nimirum vtriusque regionis intensissimo, & Pygmæorum exilitatem, & Moronorum stupiditatē prouenisse; qua quidem in re pulchrè sibi respondet Natura, dum in altera mundi plaga vitium corporis, animi verò in altera ex nimia Solis remotione fieri voluerit. Cui & hoc fidem facit, quòd qui sub mediis ac temperatis cœli Zonis habitant, & animo valere soleant & corpore: sed philosophi id curent scilicet. Ab Austro Crapuliâ terminatur, Viraginiâ & extremo Frugion angul

angulo ab Oriente, ab Occidente
denique Lauerniâ:

CAP. 2.

Moroniæ partes, moresque toti populo communes.

MVltiplex quidem est Moronia, & multiformis; Nam ad Orien-
tem *Variana* vel *mobilis Moronia* sita
est; sub ipso polo *Aspera*; ad Austrum
Moronia Felix, inter vtramque *Fa-
ua*; *Pia* denique ad Occidentem,
Corpore sunt pleriq; omnes (quan-
tumuis sæuiente frigore) procero
& obeso, crine subpallido, [a] φοξῷ ca-
pite, labiis prominentibus, auribus
crassissimis: Sed non idem omnibus
ingenium, non mores, non habitus:
Notabo pauca quę in vniuersum fe-
rè omnib. competere mihi visa. Ad-
uenis quibuscunq; sine omni discri-
mine copiã faciunt (si Asperam Mo-
ron. exceperis) suarũ vrbiũ, ędiũ, mẽ-
sæ: Adi quẽquã istorũ, saluta submis-
sius, nõ sine turgidulis titulis, planè-
que Hispanicis, lauda vel faciem, vel

[a] φοξὸς ἦν κεφαλ. de Thersite Homer.

veſtem, vel manum, vel domum, & quicquid dixerit adſtipulare; hoſpitiũ nactus es quamdiu voles, in quo nihil quicquam tibi deerit quod poſſit vſpiam comparari: Gratiis & blãdis pollicitationibus hîc veneunt omnia: Plumas, aut ſerta, vel campanulas aut tympana magno auri precio à gratiſſimis emunt mercatoribus. Mediâ hyeme aperto incedunt pectore; & reliquo corpore leuiter amicto, vt eo facilius intret calor, frigus exeat; æſtate autem induunt endromida, & ſuperinduunt pallium, & quot habent veſtes, ne quâ forte calor intrare poſſit: quanquam & alii φιλοσεφώτεροι contemptâ hyemis intemperie, nudi ferè prodeant, hac freti ratione, quod cum cætera animalia ſuis plumis aut corio contenta ſint, turpe ſit regi reliquorum homini aliorum integumentis indigere. Nemo iſtorum ſolus vnquam eſt; ſemet enim alloquitur, ſibique reſpondet viciſſim; ſecum ludit ipſe, non ſine magna contentione, aliquando etiam

etiam & rixis ; risumque sibi aut lachrymas mouet vbertim: Per omnes Moroniæ partes vagantur religiosi pres quidam Morosophi, in varios ordines distincti ; qui eodem istis in loco habentur, quo [b] *Bonzi* apud Chinenses; pium genus hominum, ac lepidulum. Exciderunt mihi ferè classium nomina; quarunde sonus hęret etiamnum, vel certe nō multum absimilis; aliis se (ni malè memini) [c] *Morello scurras* vocant, alii *Cluniachos*, & [d] *Latrinenses*: Alii *Licetanos*, *Zoccolantos*, [e] *Cercosimios*, [f] *Matteobassos*; [g] *Scelestinos*; *Della mercede*, *Della vita cōmune*: Isti omnia quæ habent, largiuntur aliis, ipsi mēdicāt. Ad extremos Moroniæ fines ambulāt nudo pede, vt cælatū lapidē intueantur, alloquantur, exosculentur; cui demum supplices prouoluti offerunt munera, vota fundūt: Aurum plumbo mutant, & membra nulis : Cereos accendunt meridie ; Carne vesci, relligio illis est; piscibus ad crapulam licet : * Aurum nudâ manu argentumve tangere quibus-

[b] *Hi Chinensium quasi Pseudotheologi* Pagodos (*sic idola vocant*) *religiosissime colunt magnoq; in honore sunt.*

[c] Morello scuro, *color est Italis Monachorum de valle vmbrosa.*

[d] *Lateranenses regulares & Cluniacenses.*

[e] *Certosini.*

[f] Matteo Basso, *Italis fundator erat Capucinorum.*

[g] *Cœlestinos.*

* *Nota fabula est de Franciscano & Dominicano.*

dam piaculo eſt. Hominum vix quenquam ſalutant; nullum non lapidem aut lignum. Flagellis ſe miſerè maſtigant, vt apud iſtos crudelior quædam, quàm quæ Laconum olim διαμαστίγωσις reuiuiſcat: ſiue quod nemo alius tergus ſuum illis poliendum ſit commodaturus, ſiue quod olim vitulorum ſanguinem Deo gratum fuiſſe acceperint. Verticem radunt, vel quod læui cranio ſe natos meminerint, vel ad calorem cerebri temperandum, vel ne crines inter cœlum & cerebrum naſcentes impedimento forent, * ne libera mens cœleſtia meditaretur. Duo tantum ſunt quæ, me iudice, plus nimis ſapiunt aſtutiæ; quod credulam plebeculam ita pulchrè emungant, vt aliorum impenſis lautè viuant ipſi, otioſeque; & denique quod nolentes perpeti domi crucem (vt ingeniosè *Scaliger*) vxoribus vtantur alienis, pulloſque quos ipſi genuerint, aliorum alis fouendos ſupponant. Si quis horum ægro-

* *Hugo l. 2. de ſacram. part. 3. c. 1. Rabanus l. 1. de Inſtitut. Clericor. c. 3. Bellarm. De Monachis, l. 2. c. 40. cuius hæc verba:* vt ſic maneat vertex; *id eſt, animus liber & apertus diuinis contemplationibus & illuſtrationibus.*

In Albo Iani Douzę *manuſcr.*

ægrotauerit, lachrymatur affatim, vsque dum vel moriatur, vel conualescat. Medicaměta omnia pertinacius auersantur, tantum moribundi oleo à suis *Morosophis* inungũtur. Sapientiam non metiuntur silentio (quippe res etiã inanimes id faciant vltro,) sed verborum delectu, numero, rotundo exitu: Ille verè sapit, non qui parum loquitur, sed qui multum non incongruè. Non equitant vnquam, non nauigant; salutem suam vel cespitanti iumento, vel natanti nutantique ligno credere stultum iudicant. Ad pubertatem vsque ab vberibus matrum pendent. Mortuos non solent sepelire: factum id putant inhumanius, vt quis parentẽ, vel vxorẽ, amicũve, eo quod animâ destituatur, terrâ occultaret, nec posse fieri, vt eum olim superstitem vel amârit quis, vel honorârit, quẽ modo mortuũ ita supinus abiecerit, ac nudum vermibus propinauerit: Suorum ergo cadauera ligno altissimo suspẽdunt sub dio, vestita quam pos-

ſunt elegantiſſimè; & quotannis viſunt ac venerantur: quanquam & veteribus hunc ſepeliendi morem vſurpatũ fuiſſe ſatis doceant non pauca, piæ præſertim Moroniæ, monumenta. Et iſti vxorum dominium agnoſcũt, ſed illò mitius, quod ipſorum mulieres imperare neſciant. Quem morem hinc ego natum accepi: Viragines olim Amazoniæ iſtis adhuc pænè confines, Moroniam totam armis ſubiugarunt: quam tamẽ ipſæ nolentes propter colonorum inopiam occupare, nomen ſibi retinentes imperii, pepigerunt vt victi incolę priſtino more poſſiderent; tantum annui tributi nomine aſinũ auro probè onuſtum mitterent dominis ac victricibus Amazoniis: Et id quidem annis iam plurimis die ſtato factitatum eſt: Renuunt tandem Moroni, nuntiumque remittunt; aurum ſe quidem non tanti facere, modò ipſi, quod ſuum eſt, tempore ſuo petere dignarentur: ſed vt amicum animal, manere apud

ſe diſ-

ſe diſcupiens, fuſtibus abigerent, in-
ıitumq; cogerent theſaurum ſuũ ex-
portare, factum ipſis videri durius ac
niquius: ac præterea rem nimis am-
biguã eſſe ac litigioſam; nam vbi aſi-
ıus aſino robuſtior eſt; ſi plus minus-
ve hoc anno miſerint, quam ſuperi-
ore, meritò cauillari poſſe Amazo-
nias, ſe non iuſtum onus accepiſſe;
præſertim cum ipſi ſępius experti fu-
iſſent, miſellum animal, cui in primo
egreſſu ferendo videbatur ante lõgi
tineris exitũ, oneri ſuccubuiſſe. Re-
ſpõſo hoc commotiores Amazoniæ
bellum parant; inuadunt terram, &
eluctãte nemine, perueniunt tandẽ
ırmatâ acie ad Metropolin regni,
Pazziuillam; re auditâ conglomeran-
ur ciues cateruatim, abſq; tamen o-
mni & ordine, & armaturâ; hoſtes il-
ico militari more ſe diſponere ad
pugnam, clamare, iacula torquere,
rruere; Pazziuillani, cum vnum aut
lterum è ſuis cęſos humique ſtratos
onſpexiſſent; in genua prociderunt
upplices, plorarunt, obſecrarunt

& expostularũt; Quæ est hæc, inquiunt, crudelitas, ô Amazoniæ, pro vno asino tot homines tam violentâ morte afficere; cum vnus vobis asinus viuus plus profuturus sit quam mille cæsorum hominum cadauera; Habeat vnaquæque vestrum asinum aurumque; Malumus nos sine illis viuere, quam pro illis mori; Parcite modò, & abite. Desistunt demum precio precibusque victa victrices, sed hac præterea lege, v deinceps tota Moronorum gens v xoribus (quod regimen domesticum spectat) vltrò obtemperarent. Vict pergratum id sibi futurum respon dent; molestissimum enim sibi ha ctenus visum, & inuidiæ plenum, im perare.

CAP. 3.

Variana; vel, *Moron. Mobilis.*

Vari

VAriana, Orientalissima Moro-niæ pars est, proxima Viraginię, le qua non quæres à me certi ali-quid, benigne Lector; quo in statu es illius prouinciæ inuenerim, reli-querim: satis quidem & mihi cõstat, æque constabit tibi; at si tu huc for-è peregrinatus aliter se nunc habe-e compereris, præmonitus noli me-m fidem criminari; Ita enim omnia bi noua fiunt indies, vt facilius pos-is certam Protei formam, Chamæ-eontis colorem, crastinam cæli fa-iem prædicere. Quicquid arrogent ibi Portugallenses in regionum dis-quisitionibus ac longinquis peregri-ationib. puto veteres Gallos meri-issimò posse laudẽ hanc, vt sibi pro-priam, vẽdicare: nam certè istic plu-ima inuenimus Gallorũ vestigia; si-e locorũ nomina, siue legũ reliqui-s, vel deniq; numismatũ spectes mo-numenta: Facies terræ multiformis st, & dubia; nam quæ pascua læta ides hoc anno Floræ sacra, proxi-no aratrum expectant, Cererique

Terr. stultorum inconstantium.

dicantur. quiq; pridem montes cœlo minabantur, nunc cauam replentes vallem, ſuperbum cacumen viatoribus calcandum prębent. Flumina ſæpe nouos canales mirantur prioribus intercluſis ; eſt etiam vbi

Virgil.

Plauſtra boues ducunt quâ remis acta carina eſt:

vndis interim incolarum aggeribus excludi adhuc immane fremẽtibus & alio in loco amiſſę hæreditatis cõpenſationem molientibus. Vrbes hîc multę, magnæ; ſed quarum & nomen & fabrica mutatur indies; Hari facile princeps cum ego huc primu lũ appuli, *Farſellia* dicta eſt ; ante diſ ceſſum vero Senatorum edicto *Papilionia* nominata eſt. Vrbs rotatilis ita vt hàc illàc curruum more pro ci uium arbitrio circumagi poſſit : Ill ferunt cẽties locum, trigeſies & ſtructurę formam mutaſſe. Me illic hoſpitante iuxta fluuium *Sans-eauur* conſidebat iam ſtatim montem *A nylon* conſcenſura ; ſed & flumin qua

Sans eau, ſine aqua, *Gallice*: *ſic Morus in ſua Vtopia fluminis* Anydri *meminit*.

quæque ſic gelu ferè aſſiduo conſtri-
cta ſunt, vt opportunam transfretan-
di viam fugienti villæ offerre vide-
antur: ſingulis menſibus facies vrbis
noua eſt; ſic enim ſtructæ ſunt ædes
vt à ſe poſſint abſq; periculo ſepara-
ri; quam primum ergo faſtidiũ iſtos
cœperit viri aut vicinæ, illico nouam
ſibi plateam, ſedem nouam quærũt.
Vrbis inſigne olim Teſtudo erat do-
miporta, cum verbo ſapientis Græ-
ci, *Omnia mea mecum*: nunc vero Papi-
lio floribus variis inſidens, pulchri-
que delectus nota verbum additur,
VBILIBET.

§.2. *Veſtis ac mores populi.*

INcolæ plumis coloratis Indico
more veſtiuntur; quibus cum a-
uiculas conſpiciant cõtra vim fri-
goris ſatis armatas; his tanto ſe tuti-
us munitos autumant, quanto ipſi tã
imbecilli teneroque animalium ge-
neri antecellunt: ſitum tamen plu-
marum ſubinde mutant, vt nouum
habitum mentiantur; adeo vt quæ

mane verticẽ obumbrabat, iam ant vesperam talos verrat ; quæq; modo genua, nunc altius posita pectus ve stiat: Ducunt vxores, quas etiam pro tempore amant efflictim; dantq; illi fidem coniugalis beneuolentiæ, ve réque custodiunt ; donec vel illa dis plicuerit, vel ipsi alium viderint pul chriorem, tum demum coniuges nō hercle inuitæ commutantur : citiu enim illas cœperat maritalis thor fastidium. Hospitem quemlibet ve non antea conspectum tractant ho die familiarissimè , ac si perpetuum inter illos amicitiæ fœdus initum fo ret , postridiè autem velut ignotum prætereunt.

Vix quicquam volentes offerunt quod non retractent secũdo spiritu ; antequam seriò promiserint. Nihil promittunt quod nō deierant post- modo antequam præstiterint ; nihil deniq; præstant cuius nō ducantur ; serâ tamen, pœnitentia: Hodie nihi- lo vendunt, quæ vbi emptori placere inaudiuerint, cras magno redimunt.

Leges

Leges condunt in annum, neque e-
nim expedire, vt cum rerum con-
ditio mutationum vicissitudini ob-
noxia sit, viuendi tamen regulæ eæ-
dem semper permaneant; quib. ad-
de, quod cum δεύτεραι φροντίδες plerunque
σοφώτεραι sint, nimię profecto seruitutis
esset, id semel decernere, quod cum
postea expertis displicuerit, non pos-
sit vnquam reuocari.

§. 2. *Tumulus Vortunii, Antiqua Numismata.*

Hîc in agro *Muerio* propter viam,
tumulus cernitur Vortunii cuiusdā,
non valde antiquus, minus elegans.
Cui inscriptum:

VIATOR
Mane, Lege, Ambula.
Hic iacet

ANDR. VORTVNIVS, NEC SERVVS, NEC MILES, NEC MEDICVS, NEC LANISTA; NEC SVTOR; NEC FVR; NEC CAVSIDICVS, NEC FOENERATOR; SED OMNIA: NEC IN VRBE VITAM EGIT,

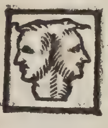
Cui simile Bononiæ est ad S. Petri; Æliæ Laliæ Crisp. monumentum.

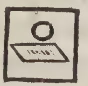
NEC RVRI NEC DOMI, NEC FO-
RIS, NEC IN MARI NEC TERRA;
NEQVE HIC, NEC ALIBI SED V-
BIQVE. NEC FAME, NEC VENE-
NO; NEC FERRO, NEC CAPI-
STRO; NEC MORBO SVBLA-
TVS; SED OMNIBVS. POSV
H.I. ILLI NEC DEBITOR; NEC
HÆRES, NEC COGNATVS, NEC
VICINVS, NEC NECESSARIV
HANC NEQVE MOLEM; NEC
LAPIDEM, NEC TVMVLVM,
NEC CASTRVM DOLORIS,
SED OMNIA, NEC TIBI, NEC IL-
LI NEC MIHI, NEC MALE, NEC
BENE VOLENS, SED OMNI-
BVS.

Ad quartum ab vrbe Nouizza la-
pidem è puteo quodam effoſſa mul-
ta vidimus antiquiora numiſmata
paucula non pigebit in Lectoris gra-
tiam deſcripſiſſe.

Quadratus hîc nummus erat, cu
ex altera parte Ianus bifrons; e
altera vero lapillus rotundus læu,
quaſi tabulæ inſculptus videbatu,
vn:

vnà cum obſcuris literularum notis ERR. VAR. DVC.

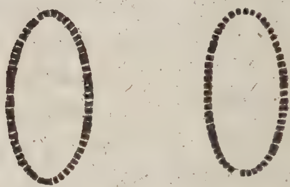
Erat & rotundus, cuius pars vna togatum quendam referebat mediæ ferè ætatis; dextra catelli venuſtioris capiti innixa, ſiniſtra librum ſemiapertum gerebat; pars altera Chamæleontem colorib. ſuis variegatum; & ſuperne ſcriptum erat CONST. LIP.

Tertius erat maioris, vt videbatur, valoris, ouali figura; ex antica parte facie naſutâ, macilentâ fronte redimitâ: ex altera Polypo piſce,

ſubiacenti ſaxo & affixo, & adſimilato eleganter excuſus, cui & verbum iuxta poſitum *Pour Bon.* Authorem nec ſcio nec quæro; nec quid ſibi voluerit homo ſciolus ſatis capio, facile intelliget omnia Lector paulo magis gnarus antiquitatis.

Sect. 3. Academia Varianæ.

Senza peſo, *Ital.* abſque pondere, Leue.

IN tractu vallis *Senzapeſiæ*, quod nullus expectaram, comperi quidem imaginem Academiæ, *Dudoſam* vocant ſui; in qua occurrebant mihi vmbræ philoſophorum. Falleris quiſquis iſtic lectorum cathedras, auditorum claſſes, ſcholas artium, rectores, pædagogos, leges, libros quæris; quiſque ſibi magiſtri vicem ſupplet, & auditoris: Collegia tamen

tamẽ hîc bina: Scepticorum vnum, qui nec oculis, nec auribus ſuis fidendum cenſent; nec id vnum ſtatuere audent, ſe nihil ſtatuere audere: ſurripe cuiquam iſtorum nummum, aut panem, aut pãnum (quod Lacidæ cuidam iſtorum contigit) ſtatim ambigit, nũ tale quid vnquã habuerit prius: Colaphum impinge (quamlibet iratâ manu,) dubitat nũ acceperit, vel num ſe iam ſentiat accepiſſe: Alloquere, adſta, tange; audit, videt, ſentit, dubius tamẽ interea ne fallaces ſenſus mentiantur.

Diog. Laert.

Alterum vero *Nouatorum*, illis *Trouerenſe*, forſan ab inueniendo dictum: Totos enim ſe dedunt iſti rebus nouis diſquirendis: nouiſque vrbium, veſtium, ludorum, geſtuũ, rerũ publicarũ formis cudẽdis operã locãt. Quiſquis iucũdius aliquod ludi genus, aut inauditã veſtis formã excogitarit, à duce pro dignitate rei promouetur, Qui Bullas primus ex ſaliua, & ſmegmate compoſitas è iuglandis cortice, inſufflato calamo

excitauit, non minus illic celebris eſt quam vel Bombardarum inuentor, vel Moguntinus ille Typographiæ author apud Europæos. Hi magno in pretio ſunt Aulicis, etiam & artificibus, Moroniæ præſertim Felicis, qui ipſorũ concilio, veſtes omnes concinnant, cõponũt geſtus.

Quin & iſti nouam ſibi linguam fabricarunt; quam [a] *ſupermonicam* appellant magiſtri; ſolis doctioribus adhuc cognitam.

[a] *Myſtica lingua Paracelſi, ſic à ſuis nuncupatur.*

Selectiora quædam vocabula in peregrinantium gratiam adtexere operæ mihi pretium erit; excogitata quidem nuperrimè, & nunc dieta [sic] illis vſitatiſſima, ne nimium fortè ſtupidus ac ipſorum lingua Cedurinus habeatur viator; qui ipſos alloquentes parum intellexerit.

Cedurinus, Paracelſo ſtupidus.

Catalogus vocabulorum quorũdam Paracelſiorum.

Terra ipſis	*Silo*	dicitur.
Anima,	*Adek.*	
Quicquid intra cutẽ,	*Cohos*	
Pars interna diaphragmatis	*Cooſtrũ.*	
Innata qualitas,	*Relloleum.*	
Naturale,	*Cherionium.*	

Sal, *Hal & Malek*
Vapor terræ *Leſſas*
Aquę cõmotio *Lorindt*
Mel ſylueſtre *Tereniabin* } dicitur.
Halitus malus elemẽtorum
Realgar.
Principium, *Ilech,*
Supernaturale, *Ieſadach*
Vnguentum, *Oppodeltoch.*
Deiectio ſtellarum, *Noſtoch.*
Iupiter, *Cydar.*
Succeſſiua generatio, *Dardo.* } dicitur.
Prẹſagiũ incertum, *Erodiniũ*
Certum vero, *Eſſodinium.*
Puſtulæ, *Bothor.*
Malus ſanguis, *Caſſatum.*
Mãcus vel mutilus, *Artetiſcus*
Gibbus, *Naſda.*

Sed magis adhuc miranda mihi videbantur mineralium nomina & ſpirituum.

Sulphur *Chibur* vel *Alcubrith.*
Argentum viuum, *Azoth, Sibar, Vnquaſi, Miſſadan.*
Stannum rude, *Wiſmadt*
Mercur. ꝑcipitatꝰ *Diateſſadeltõ*

Metallũ ferro ſimile, *Robolt*.
Liquefacti denique metalli materia *Blachmal*.
Ferrum, *Edir*
Mercurius, *Miſſadar*, *Zaibar*
Aurũ minerale, *Chifir*, *Fido*.
Cuprum, *Melibæum*.
Vitriolum, *Colcothar*.
Compoſitio ex coralio & carabe, *Dubelcolep*.
} *dicitur*.

Habe etiam & ſpirituũ appellationes, qui iſtis familiariſſimi.

Bonus dæmon, *Eueſtrum*.
Spiritus boni, ſecreta reuelantes, *Zeninephidei*.
Spiritus ignei, *Trifertes*.
Spiritus aerei, *Nenufareni*
Lemures, *Caballi*.
Spectrorũ actiones. *Trarames*
Spiritus minerales *Operimethiolim*.
Imagines impreſſę *Gamohæa*.
} *dicitur*.

Illud nomen natiuum eſt Paracelſo.

Præfectus Collegii erat *Buſtius Hohenheimius* præcipuus nouæ linguæ architectus: Haud ſcio tamen num hæc noua huc vſque obtinuerit,

nuerit, an locum cesserit alteri, cusæ fortassis nuperius; Quicquid erit, liberaui ego fidem præmonendo.

CAP. 4.

Aspera Moronia.

SVb ipso polo in Australis terræ extremo apice *Aspera Mor.* locum sortita est, regio montosa, petrosa, gelu perpetuo constricta: quippe quæ cælo fruitur sicco, & frigidissimo. Rupes hîc ferrea est, respõdens per omnia magneticæ, quę sub altero polo perhibetur; quæ ratio est ignota nautis & Geographis, quod in tabulis nauticis posteà quam semel Æquinoctialẽ transnauigaueris magnes ad Australẽ se polũ potius cõuertat: Duos sub se Ducatus cõtinet, amplos herclè magis, quàm felices, *Lyperiam*, quam alii *Maninconicam* terram nuncupant, & *Orgiliam.*

Terra stultorum Melancholicorum.

Sectio 2. *Lyperiæ dux, populus.*

LYperiæ dux *le Grãd Chagrin* à suis cognominatus, homo morosus tetricusq;, populo pręsidet sui quidẽ non minus simili quàm à reliquis

Moronis discrepanti: Palatium illi ingens *Cordolium*, è gagate magnificè constructum, in cuius vestibulo rubris characteribus exaratum est,

Ranzouianū carmen in sacello quodam, prope Sigebergam.

Mærentum locus est; procul hinc discedite læti.

Incolæ plerique hispidi, macilenti, inculti, colore fusco, crine nigro, cute durâ & asperâ, fronte toruâ, neglectâ veste, vultu tristi, oculis cum stupore quodam fixis, nec se facile mouentibus, introrsum vero demissis, ac veluti in cauis maxillarum tumulis iam diu sepultis. Nemo vrbem heic quærat, aut pagum; incolæ soli semper habitant, léporum more, vitamque degunt plane eremiticam, partim quod ita naturâ suâ suspiciosi ac meticulosi sint, vt proximos non ferant, partim quod Edicto Ducis cautum sit ne quis aut intra conspectum alterius domi, aut intra certa milliarium spatia ædium sibi poneret fundamenta: Rarissime quidem exeunt siue id propter densissimas tenebras; quæ hîc ferè perpetuæ

petuæ ſunt, ſiue decreto Principis fiat, ſeu ſponte ſua potius, quod ſe domeſtica ſolitudine malint oblectare. Rarius tamen obuium quempiam ſalutant vel alloquuntur; ſic enim ſe habet Legis ſuæ ſententia: *Antequam neceſſum eſt ne prodeunto; neminem in via, * niſi die Iouis ſalutanto.* Adi quenquam iſtorum, pulta fores; ſerò reſpondet hoſpes, & iracũde; quippe moleſtiſſimè ferunt noui hoſpitis adſpectum. Quæris quid agant, vel quo tandem modo ætatem terant? Sanè, imaginando & fingendo nunquam facta, nunquam futura, credendo quę finxerint, proſequendo quæ crediderint; quæ ratio eſt cur ita horreant aſpectum, nolintque interpellari.

** Obſeruatum hoc ſedulo eſt hodie à Monachis Carthuſianis, & eadem lege cautum. His ſimilia quære in Hoſpitio ſtultorum melanchol. à Baron. ſcripto.*

Alius ſe iam diu mortuum putat, ſeq; velut frigidum cadauer imo in pauimento protẽſum ſternit, ſiquis forte domeſticorum appropinquârit, hominem ſciſcitaturus, inuolat huic in faciem, Necromanticum ratus, qui ſecreta carminum vi animã

Idem ipsum de Pisandro quodan Cal. Rhodig. lib. 9. 26.

prius exautoratam ex inferis reuocauerit, & iam velut vmbra vagatur hac illac sperãs nõ posse se deinceps humanis sensib. comprehẽdi; accurrat quis suorum, rapiatq;, & catenis (vti opus est) vinciat, hunc vnam ex Furiis iudicat à Plutone missum, vt animulam sibi nuper ereptã repeteret; domumq; suam, quã olim tumulum sibi finxit, nunc Infernũ ratus, eo magis perhorrescit. Alius se talpã imaginatus, degit in cubili subterraneo, vermes venaturus; rostroq; probè calceato terram suffodit; vbi vero aliquis illum insequutus, vel acicula pupugerit, statim (prorsus enim sibi videtur more talparum cæcutire, vt neq; virum, nec ferrum dignoscat) furcâ ratus talpariâ transfodi se, exclamat miserè, seq; parat patibulo. Alius Atlantẽ fingit graue cælorum onus sibi imposuisse; stat ergo immobilis, suspirans sępissimè, & nunc tollens humerum, nunc deprimens, & postquam diutulè sub ficto hoc onere sudauerit, vbi quis suorum magnum

gnum cæli tibicinem ad ſe traxerit
moueritq; loco, procidit is in faciē,
mundi ruinam parum interea taci-
tus; impatienter exſpectat; increpās
homunciones imprudentiſſimos ita
prodigos ſuæ ſalutis, & orbis vni-
uerſi: Alia Megæram ſe opinata, vel
Furiarum quampiam, terret hoſpi-
tem ſæuis geſtib. capillos ſuos toti-
dem angues quatit, ſibilat, & vngues
intentat aduenientibus: nacta vero
catellum aut ſoricē excruciat quan-
tum poteſt; animamq; ſe peccatoris
torquere rata (quod Aiax olim inſa-
niens Arietibus feciſſe dicitur) pœ-
nis & querelis miſeri animalis ſemet
admodum conſolatur: Alius naſum
ſentiens vltrà modum excreuiſſe,
lora conſuit, quibus more Cingaris
Merliniani à tergo reuinctum exci-
piat: Alius argillaceus ſibi totus vi-
detur, vitreusvè, procul ergo deuitat
obuios, veritus ne ſi forſan in quē vi-
olentius impegerit, illico confrin-
gatur. Ita nemo horum eſt qui non
ſe alium comminiſcitur.

Merlin. Coccaius in Macaronicis.

Sectio 3.

AB Ochietto monte Larmiũ ſalſum flumen oritur, rigatq; maximam huius prouinciæ partem: ſed & regionem hanc totam pertranseunt montes *Traurigii*, vt Italiam *Apennini*, qui horrorem fere incutiũt dirâ quadam ſolitudine; nihil enim hîc conſpicies præter vrſorum antra, & tuguriola ſagarum: Abundat iſtic vtrumque malarum beſtiarum genus; vrſus animal vere melancholicum, per hyemem totam in obſcuriſſima cauea deliteſcit, pedeſque ſibi lambendo, viuit. Sagæ, decrepitæ aniculæ, & impotentes, graniosis oculis, attritis dentibus (vt olim Cæcilius) quæ omnia ſe poſſe putant, vel tantillum muſſitãdo, ciere tempeſtates, riuos ſiſtere, mederi morbis, excitare mortuos, ipſæ tamẽ interim præ mera fame moriuntur: Montium iſtorum latus vmbroſum operit *Bubonia ſylua*, ſpectris (vti ferũt vicini) perpetuò infeſtata, ac mortalibus

libus inuia; Lycanthropicos per hãc syluam passim discurrentes videbis, territusq; plus satis, ni istorũ morem vocisq; fraudem prænoueris, audies vlulantes. Sed & in valle *Gramia* mõtibus hisce subiacente, oberrant plurimi, quos princeps sagarum *Melæna* in Leones asinosque transformasse dicitur, ita tamen, vt humanam illis & vocem, & faciem concesserit.

Melanchol. asinina, leonina.

Sect. 4.

OMittendum non est inter reliqua, quod in hac regione celeberrimum est, in latere niuosi montis, & excelsissimi *Traurigiorum* & vltimi, antrum *Maninconicum*, aliis, *Antro del Pianto*. Vestibulo quidem angusto, & cærulea glacie concreto, intus vero, vt ex sono licet coniectari, tractu valde spatioso. A limine pendent stiriæ grandiores, quę velut dẽtes totidem in horridissimis speluncæ faucibus videtur induruisse: Hîc fama est raptas melancholicorum animas, intensissimo frigore torque-

ri : Quiſquis ori appropinquauerit introſpecturus (quod vix quiſquam prudens facit) humi ſternitur exanimis , ibique cadaueroſum corpus reditum animæ cruciatiſſimæ præſtolatur : ſed qui aurem admouerit terræ vel aliquantulum remotiori; quæ ſuſpiria, & ſiue catenarum ſiue ſtiriarum decidentium clangorem inaudire ſibi videbitur ? At qui in aliquâ montis huiuſce parte ſomniauerit (quod ego audaculus homo expertus ſum) Deus bone ! quales Chimæras, & Tragelaphos, Centauroſque & mille ſtupendas monſtrorum formas non ſine horrore quodam conſpiciet.

CAP. 5.

Orgilia; alter Ducatus Aſperæ Moroniæ.

Terra ſtult. Cholericorũ.

VIcina huic *Orgilia* eſt ; terra arida, arenoſa, ſterilis; quę gentem producit iracundam, furioſàm, rabidã, ſtaturâ cæteris minorem; pallidâ

lidâ facie,crine rubro,oculis ſcintil-
lãtibus, tremẽte labio, incerto greſ-
ſu, ſed plerunq; cõcitato. Huic prę-
eſt *Dux de Courreux*, tyrãnorũ omniũ
& exemplar,& Coryphæus; Mirabi-
tur,nec credet Lector narranti quid
ille iubeat,quid agat, quamq; impe-
tuosè; quô redigat ſuos , quomodo
plectat. Celebris ille quondã Ruſſo-
rum tyrannus mitis homo ac man-
ſuetus præ iſto mihi viſus; & qui pri-
morũ Cęſarũ,imo & Patagonũ cru-
oris ſitientiſſimus. Quin & iſtic for-
ſan hæſitabit incredulus rerũ inda-
gator,explorator terrarũ,neq; (cum
cæli ingenio ſoleant incolarũ mores
conformari)ſibi ſinet perſuaderi,re-
gionẽ hanc polarẽ pro loci ſitu intẽ-
ſiſſime frigidã, tã plus ſatis calidæ ac
cholericæ prolis matrẽ vnquã exti-
tiſſe. At nouimus,ſat benè philoſo-
phi, eo veriſimilius hoc ex ἀντιπεριστάσεως
poſſe fieri,quô cęlũ frigidius; neq; il-
lud quisq̃ ſtupere poterit, q nouerit
Africã regionũ torridiſſimã gelidiſſ.
ſerpentes generare, & in fornacibus

Mercurial. Var. lect. Georg. Agric. lib. de subterraneis. Non naturalis vilis quadruplex est; λεκιθώδης, πρασοειδὴς, ἰώδης, ὑδατώδης, quæ colore glastum imitatur.

Cypriis vulgo creari muſcas, quę ſua frigiditate ignem extinguant. E media regione aëris fulgura torquere ac tonitrua; hanc denique terrę molem ex igne ſubterraneo; aucto quidem ex ambientis corporis frigiditate quaſſari hàc illàc, penituſque commoueri: Nunc ergo ſuffragante philoſophiâ fidem & ſpero mihi, & arrogo. Vbi quatuor præcipuæ ſunt prouinciæ iſtius partes, *Lecithia*, *Praſinia*, *Iodia*, *Glaſtia*, ſingulis & habitus & color ſuus eſt; *Lecithenſes*, pallido & cinericio; *Praſinenſes* viridi; *Glaſtii* liuido & cæruleo; *Iodii* rubicundo colore & tincti incedũt & amicti. Nemo horum prodit vnquam non onuſtus armis; vt cui veſtis parum fortaſſe ſuppetat, nullum tamen armaturæ genus ſit defuturum: idem homo non maximus quam conductitius Martis baiulus, dextro quidem humero bombardam, ſiniſtro fuſtem, ex altero latere gladium, pugionem ex altero, arcum pharetramque à tergo geſta-

qua

quaquà proficiſcitur: quiſquis obuiam venit eunti, ni procul cedat viâ, ad pugnam ſe paret, vel ad mortem neceſſe eſt: Rarum iter eſt ſine vulnere, aut cæde: & quem ſemel interfecerit quis, voraciſſimè dilaniat, veſcuntur enim crudâ carne ſemper, ſæpius humanâ, quā inter dapes maxime opiparas numerant, epotoque cruore madefaciunt. Leges ibi nullæ; vi & armis omnia decernuntur: Iniuriam paſſus aut vlciſcitur, aut ſuccumbit; vnicum hoc valet petitum ex antiquo iure, *Vince & Fruere.*

Duello licet vel vindictam petere, vel ſuum repetere, vel rapere alienum; quod ſi plures concurrerint, miſcuerintque lites, qui ſuperuenerint, fiſco addicuntur, id ſcilicet à duce decretum eſt aſtutius, vt & coniurationum ſemina opportunè præcaueret, & ſub hoc prætextu menſæ ſuæ honeſtius fercula procuraret. Sedes Ducalis [a] *Tarocchiū* eſt, vrbs ingens, ſed lignea tota, quam nec ex a-

[a] *Garzonius Diſcurſ.* 13. Fatuos furibundos, *vocat* Da Tarocco: *hinc nomen iſtud.*

lia materia ſtrui ſinet tyrannus, ne non ſatis commodè poſſit (vbi ciues deliquerint) pro ſuo arbitrio incendi. nemo hîc habitat præter fabros ferrarios, carnifices, Lanios; in quorum officinis propendent pernæ humanę, nō ſecus ac apud nos ſuillæ aut vitulinæ. Hanc lambit *Zornus fluuius* rapidiſſimus, quem aiunt hyeme mediâ pro more fontium incaleſcere, & halitus edere maleolentes: Iuxtà Tyranni aula eſt ardua quidem & excelſa, monti præalto ſuperædificata, quem ipſi *Calauernium* vocant, feruntque ex craniis humanis congeſtum ad hoc tandem faſtigium creuiſſe; lateritio illa tamen & alto muro circundata: viuit enim ille ſemper dubius ſuorum fidei, mauultque ſuis ferratis portis quam ipſorum amori & obſeruantiæ confidere. Stipatū hūc ferunt decem millibus carnificum, qui omnes huius & iræ inſeruiunt, & palato. Si quis peregrinus rerum

igna-

gnarus huc fortaſſis appulerit, ſta-
tim res fiſci eſt, apponiturque Duci
cœnæ caput; quo genere non mi-
nus delectatur ille, quam noſtri quâ-
libet aue rarà, vel piſce; nec minus
ſtudioſe carnificum opera hanc ſibi
prædam diſquirit, quam Vitellius *Sueton. Vitell.*
olim Phœnicoptêrum linguas, &
lactes murænarum: Æthiopes illi
turdorum loci, noſtri vero cotur-
nicum: agitur tamen cum illis beni-
gnius qui tantum animi gratiâ; pa-
latique, nec ob crimen aliquod cõ-
miſſum, trucidantur: Non ſecus
enim ac cum Eurydice Olympias e- *Diodorus Sicul.*
giſſe fertur, dat illis optionem τῶνε-
φάκης poteſtatemque quodcunque
mauelint mortis genus eligendi, fer-
ronè perire malint, an capiſtro.

Huius in Palatio nihil tam ce-
lebre eſt quam Sacellum Inqui-
ſitorium, ipſis *Sancta Carnice-
ria*; ædes ſacræ Furiis ac diis in-
fernalibus; quorum omnium ſta-
tuæ è Gagate & Coralio horribili

figurâ ſculptæ, & viſuntur, & adorantur.

Hîc omnia cernes & cruciatuum genera, & mortium; Centum patibula nec pauciores rotas Ixioneas, ſecures, gladios, furcas, funes, fuſtes & ſemeſas ærugine Bombardas, vt ſatis conſtet iſtis (priuſquam vel Europæis vel Chinenſib.) machinæ huius lethalis vſum innotuiſſe. Mille hîc fumant altaria, igne perenni, in quib. indies litatur Inferis, & Duci: Animis enim Furias, cadaueribus vero Tyranni ingluuiem quotidianis Hecatombis placare ſtudent: cruoris quod ſupereſt arte quadam ſuâ rarefactum, ne tanto tempore cõgelaſcat, doliis quibuſdam, inſtar vini Maſſici Falernive, Duci poſt multos annos propinandum, aſſeruatur. Fons Snioſus, *Di-Marza* per mediam currit Libitinam, alluitque fœdatum ſanguine pauimentum.

Incolæ ſemper ferè curſitant in via, ſemper anhelant, ſudantq;: Duc

hî

ıîc miraberis Lector. Neminem vi-
lebis non aut mancum, aut mutilũ,
nter quos ille demum formæ palmã
obtinet, cui facies maximè fuerit
icatricosa: senem hîc videbis ne-
ninem; vix enim cuiquam contigit
ıorum ad mediam vsq; hominis æ-
atem superesse.

In mediâ ferè regione Palus est *Coledochia*, non minor profecto illâ Mæotide, nec ignobilior; cuius a- qua colore flaua est, sapore amarissi- na; Exundat ista sæpius, sed incertis emporibus, riparumque oblita per nagnam Orgiliæ partem furibunda agatur: quantumque soli tangit vn- larum profluuio (quæ sulphurea illi ıatura est) non secus ac deuius Pha- thontis currus comburit; Iam tum asa sibi implent accolæ; credentes oc liquore crebrius hausto acui si- i animum, & ad quiduis audendũ oncitari: Sed caue fallaris Lector; æc ego auditione accepi solâ, non usus intueri coràm; memini quid Gallus ille olim toties mihi à nobi-

Hoc nomen est vesiculæ bilis receptaculo.

lissimo, ingeniosissimo Baconio inculcatum, *Il faut menager la vie* : Aspera nimis erat hæc Moronia, quā vt me ferret hospitem; Mansi ego saluâ & bene curatâ cute Pazziuillę satius mihi ratus in hoc negotio credere quàm experiri.

CAP. 6.

Moronia Fatua.

NVlla Moroniæ pars tā antiqua vel tam numerosa est quā hæc quę *Fatua* vulgo nuncupatur, cuius incolæ Aborigines se *Moronos* vēditant: hæc itaq; nō aliter regionū mater audit, quā vrbium Pazziuilla, ac proinde in medio quasi tam lepidi corporis vmbilicus locum habet. nā ab Austro *Aspera Moronia*, ab Oriēte *Mobilis*, ab Occidente *Pia*, à Septētrione *Felix* hanc mediam cingit quaqua versum: Pars Australior *Scioccia* magis ignaua est, ac pituitosa; illa quæ Aquilonem respicit multo & operosior, & rerū agendarum peritior. N

or. Ni teſtis oculatus fuiſſem morũ factorumq; ſtupidiſſimæ gentis, non credidiſſem herclè naturã tã brutis animalculis rationem, diuiniſſimũ munus indulſiſſe. Omnes .n. illa in parte quę Maninconicam Moroniã attingit, more quadrupedũ incedũt proni, nec (quæ illis mira ſimplicitas) aliud genus ingreſſus cognouerunt. Ne tuguriolum hîc vllum cernes, partim quod ipſi domũculas ſibi parare neſciant, partim vero quod ab alio ſtructas ingredi non auſint, ne tecti ruentis mole ſupprimantur. Multi hîc quotannis præ mera inedia ac frigore moriũtur; quippe qui nec cibum coquere, nec veſtẽ concinnare, nec ſternere lectum, imo ne congrue quidem eloqui norint: Nemo parentem ſuum nouit, aut filium, aut vxorem; nemo redeundi viam quâ prius egreſſus eſt, nemo vrſum ab oue, leonem à catello diſtinguit: Imo ſunt qui ignorant quâ tandem via cibum ſibi paratum ſtomacho ingererent, per nareſve

an per aures, aut ſi quod aliud minus aptum foramen. Denique; nec enim hîc libet immorari; finge tibi quoduis Arcadicum pecus humanâ donatum ſpecie, habes germanum *Sciocciæ* indigenam.

Sect. 2. *Baueria.*

Terra Nugonum.

PArs reliqua *Baueria* ingenioſior eſt digniorq;, & viatoris pedibus & oculis faſtidioſi Lectoris: Populus enim ſagaciſſimus ſibi viſus, rerum omnium cauſas ſubtilius indagatur, nec niſi altius petitis rationum momentis acquieſcit. Ab incunabulis monoculi ſunt omnes; quippe ſtatim à partu oculus alter velut ſuperfluus eruitur: quod clausâ ſemper alterâ palpebrarum, & diſtinctius cernamus & intentius: pars nuda incedit, vt induendi & exuendi parcant labori ſimul & tempori; pars tecta ſibi parat, ſed abſque ſepto vel pariete, vt ædes eo magis ſint perſpirabiles, ac proinde ſalubriores: Pars nidos ſibi ſtruunt auicularum more altiſſimos, vt cælo ſint viciniores; Omnes

& opinionum & operum singularitatem quandam mirè sectantur: Horum quidam auram captantes popularem, vix profecto credenda moliuntur: nam quosdam videbis capite incedentes ac brachiis; alios alis plumisque cerâ iunctis instructos audaci volatu, alites Dædaleo more, imitaturos, vt *Calain* & *Zethen* Argonautarum socios ab inferis putares surrexisse.

Mountebaucks.

Alios vt Thessali quidam Veneti solent, prodigia naturæ artisque, vnguenti, aut aquæ, aut machinæ alicuius stupendos effectus hianti popello gloriosius ostentantes: Alios denique arte pol bene lucrosâ è vilissimo metallorum, aurum educentes: Rideres profectò horũ operosam stultitiã, spem toties elusam, toties redintegratam: Ex istis quosdam audio adiisse pridem oraculum de tam dubio difficilimi negotii euentu sciscitaturos, quibus illico Pythius, *Trauaillez*; discedunt alacri animo consultores, sibique iam annuisse deum

Recitat decantatum à plebe rhythmum Libauius, in hanc sententiam:

Alchymia est ars sine arte; Cuius scire est pars cum parte; Medium est strenuè mentiri; Finis mendicatum ire.

gloriantur; perduntque iterum ac denuo repetitam operam, & cum opera facultates, nec intelligunt se tempestiuè à præscio numine admonitos, vt Vulcaniâ hac fraude iã sero spretâ, marræ insudarent ac ligoni.

Sect. 3. Vrbes Moron. Fatuæ scilicet. Baueriæ: Metrop. Pazziuilla.

PRima hîc omnium occurrebat mihi *Duricoria*, vrbs non contemnẽda, quę tamen nihil habet quod moretur viatorẽ: huic proxima **Pratensis Villa*, Senatorum prudentiâ nobilis; qui non ita pridem cælo nymboso pluuioq;, de arcendo imbre cõsilium inierunt; Alius pulsandas monet vrbis totius campanulas: Alius, (quod Italę mulieres solent vt ingruentem auertant tẽpestatẽ) diri odoris pabula sub dio cõburẽda: Tandẽ grauissimus huius ordinis surrexit; suasitq;, vt quicquid in se nubes cõplecterentur, aquę destillare sinerẽt; nec dubitare se quin hoc pacto plu-

** Villa & Historia Italis bene nota. Moresin. de orig. Relig. Pap.*

uia ſit tandem ſua ſponte ceſſatura: ſed vrbium omnium domina Pazziuilla eſt; ſita quidem partim in planitie vliginoſa, & paluſtri, partim vero in montis editioris latere; ita vt pars vtraq; aquilonari vicorũ deſcẽſu cõtinuetur; procul ab omni nemore, ac fluuio; Montoſa pars valli niuem ſuppeditat, vallis monti aquã in puteis ſtagniſq; diutius reſeruatã. Portas habet ſedecim, quas eo cõſilio ſtruxiſſe aiũt fundatores, vt quadruplo ditiorẽ aliis haberẽt ciuitatẽ. Formâ nõ rotundâ, non ouali, vt vrbes aliæ; ſed mediâ inter cylindricã, & inuerſam pyramidalem; planè ad effigiem humani corporis compoſita: Nemo hanc formam mirabitur ilicet, qui nouerit Belgium Leoni, Peloponeſum platani folio, Italiam tibiæ mortui hominis, corio bubulo Hiſpaniam, vtramque peninſulam orbis Atlantici piſcium pulmonibus, Aſiam crocodili pelli aſſimilata: vt ſimul ac iſtã videris, Coloſsũ aliquẽ humi ſtratũ, vel Prometeum

Caucaſo illigatum, te à longe putares conſpicari. In ipſo montis vertice forum collocatur; quippe quod caput vrbis eſt, ſenſumque & vitam reliquis adminiſtrat; quæ res quantum laboris faceſſat baiulis; dum ſupellectilem quamcunque, præſertim dolia maiuſcula, vino vel cereuiſiâ plena contra decliue collis dorſum impellunt, coniectare Lector, & ride: videreris tibi centum videre Siſyphos, vano niſu ſaxum prouoluẽtes; qui fortaſſis vbi ad vmbilicum vſque montis, magno conatu anheli ſudanteſque aſcenderint; alterius dolii decurrentis impetuoſiſſimo concurſu, non ſine periculo repellũtur. Hîc habitant grauiſſimi ac honoratiſſimi ſenatores, qui hinc velut è ſpecula totam vrbem commodiſſime poſsũt intueri: Ceruix huic adiũctà eſt viculus breuis & anguſtus, Lictorum ſedes & Bedellorum: Inſtar ſcapularum, brachiorum, ac manuũ; ſunt vtrimque vici duo, quos occupant artifices pauci quidem illi, nec nimi-

nimium periti. Pro trunco huius vrbici corporis platea latior paulo & excelſior, hoſpitiis deſtinata, quæ ad lumbos vſque porrigitur: Etiam ipſa pars quâ ſedemus, pulchrè videtur referri depreſſiore montis loco, vbi cum planitie paulatim coniungitur. Lenones hîc habitant, lupæque, & quotquot vrbi mundandę dant operam, cloacarii: Crura & pedes binos ad mediam vallem protenſos baiuli ſortiuntur, ac viatores: Ædes ad vnã omnes carent fundamento; quippe aiunt ſe malle lapides effodere, quam ſepelire: Ædificia ſibi ſtruunt excelſiſſima Senatores, vt quô cælum propius attigerint, eo magis incaleſcãt, & inferiorem hanc terrę aeriſque inclementiam effugiant. Nullam non domum cernes probè pictam vtrinque; & maiorum omnium præſertim, imo & hoſpitum nominibus inſcriptam.

Muro bianco charta di matto.

Sect. 4. Senatus Pazziuillanus.

ME illic agente conſilium ceperunt Senatores, quibus potiſſi-

mum modis ad vrbis ſiue dignitatẽ, ſiue amœnitatem, ſeu deniq; ſecuritatem fieri poſſet acceſſio: Alius aliud ſuaſit, pro ſua quiſq; facultate, & prudentia: Primus quidẽ mare illuc per multa milliaria, perq; medios montes ciuiũ induſtriâ deducendũ: cui⁹ proximitate vrbes alias mirũ in modũ ditatas ipſe animaduertiſſet: Surgit alter, ac moroſâ fronte renuit, neq; fidendum ait tam fero voraciq; elemento: cuius perfidis fluctib. multæ præclaræ ciuitates abſorptæ fuiſſent. Alius ergo miros ſuadet aquæductus, ab imâ valle per tubulos quoſdam petendos; quod non dubitat facilè poſſe fieri, cum aquã ſæpius viderit ſponte ſua è puteis ebulliiſſe; ſeque, quod nihil habuerit quo in ſpatium anguſtius coarctaretur, per totam planitiem diffudiſſe: quodque è contra cum pluuialis aqua de ſummo monte deſcendat, vnda vndam propellere ſoleat & præcipitare; idem proculdubio factura ſit aſcendendo. Alius monte

nouo aliquanto altiore cingi vrbem
mauult, ciuium manibus è ſubiacē-
te valle eruendo; cuius quidem cōſi-
lii quadripartitam rationem attulit.
Primò, ne totum orbem teſtem ha-
berent Pazziuillani quid in vrbe,
præſertim à ſenatoribus, geratur;
dein vrbis & muniendæ causâ &
augendæ; ac denique propulſandi
frigoris: quo facto, pontem vult è ſo-
lida firmâque materiâ altiſſimum
exſtrui, qui à prioris montis cacu-
mine ad alterum vſque porrectus, &
ambulationibus inſeruiret, & ve-
cturæ. Exurgit alius ac ſubridens,
rogat quomodo tandem vallis mō-
tem poſſit parturire; ac prætereà vt
hoc poſſe fieri concederetur, pon-
tes maximè omnium patere pericu-
lis; nam ſi tantillum laberetur iu-
mentum vel viator, ne ſalus ipſa
ſeruare illum poſſit, quin extemplo
pereat neceſſum ſit; plerunque et-
iam (quod peius eſt) non ſine bra-
chio aut crure miſerè confracto:
Malle ſe aliquid conſulere quod

plurimum ſecum ferat dignitatis, nihil periculi, nec multum laboris: Quocirca ſi beneuoli ciues ſibi monitori auſcultarent, id ſibi longè optimum videri, vt vnaquæque domus pro mole ſuâ pyramidem ſibi altiorem erigeret, cuius apici ſummo gallus æneus argenteusve, aureâ criſtâ inſignis, quauis aurâ verſatilis inſideret; in vnaquaque pyramide horologium collocaret; ſingulis horologiis campanulam adiungeret: nec dici poſſe, quam elegans ac iucundum ſpectaculum, tam frequens excelſarum pyramidum ſeries aduẽtantib. peregrinis videretur, quámque per horas aurem deliniret tot tintinnabulorum iugiter ſonantium harmonia: Acclamatum eſt vno ſtatim ore tam commodæ, facili, grau, petitæq; altius ſentẽtię; vt iam deinceps hoſpes quiſquis, mea ſequutus veſtigia, illô fueris in poſterum peregrinatus, vrbem ſis longe elegantiorem cultioremque inuiſurus.

Sect. 5. Speſius tractus.

Speſiu

SPesius tractus huic adiacet olim ditissimus ; in quo nil celebre vidi, præter *Saltum Actæonium*, *Cubæam*, vrbem octangularem, & *Milanam*: Incolæ bonorum certè omnes profusissimi sunt, viasq; excogitant quicquid habent, ingeniosius prodigendi; quidam enim cani venatico, alii vero accipitri, aut miluo; alii cubo eburneo chartævè pictæ ampla insumunt patrimonia ; imo vbi sola vestis suppetit, hanc vel hastæ subiiciunt, vel deponunt collybistæ, vt habeant quo voluptatem suam instructius insequantur. Sed regio hęc num ad *Fatuam Moroniam*, an *Felicem* pertineat, mihi quidem incertũ est; Penes quoscunq; fuerit olim, stat mihi ante hunc diem veteres migrasse colonos; et si quos hæc regio iurisperitos aluerit, vel fœneratores, iurârim terram sanè pulchrã & fœcundam, istos diu abhinc nouos dominos salutasse. Vbi nihil superest, vel quadris victitant alienis, vel de publico forsan aluntur. Celebre

Terra stult. prodigorum.

Tria præcipua prodigalitatis subiecta, Canis, Alea, Accipiter.

hîc eſt *Azotium promontorium*, Aſylum miſeris debitoribus; quò confugiunt quicunq; foro infeliciter ceſſerint; nouimus & vbi qui ſoluendo ſunt ſatis, illuſerint iſtic mæſtis creditorib. qui ſi forte fugientē huc fuerint proſequuti, & ab ara retraxerint inuitum, rei iam læſę religionis, à ſumma quidem arce pręcipitantur; Hîc parentes etiam ſuperſtites, noſtris (vt videtur) indulgentiores, filiis vix dum adultis integrum demandant patrimonium; & moribundi vxoribus pleriq; rem totam familiarem, agros, ſupellectilem, neglectâ prole, legare ſolent: quòd ſi illæ vitam priores exceſſerint, tantum inſumunt funeri, quantum filiæ elocandæ inſeruiret.

Moreſin. Sc. in lib. de Orig. rel. Pap. hoc idem de Britannis.

Sect. 6. *Liſonica gens.*

PRo veſtibulo Felicis Moronię ſedet *gens Liſonica*; omnium quas vidi prodigioſiſſima; bifrons, bilinguis; ex antica parte ſimiam, poſticâ canem referens, vt ex homine, cane, ſimiâ tota compoſita videatur: Hîc fidem

Terra adulatorum.

fidẽ mihi faciet grauis author *Munsterus*, qui ex altera ſaltem parte Indos quoſdam hac formâ deſcripſit: Nata quidem ad ſeruiendum: pars maxima ſe generoſiorib. vicinę gentis volentes vendunt aut emancipant: Etſi vero tam ſtupidi ſint, vt nihil ipſi poſſint laude dignum excogitare, optimè tamen norunt quicquid vſquã viderint imitari: nec qd ut induunt, aut agũt, aut loquũtur, cuius exemplar ſibi aliquod nõ propoſuerint; me illic agente claudicabant altero pede omnes, & inter incedendum vſq; ſcreabant; eò quod fectus Liſoniæ *Cinislonius*, crus ſibi fregiſſet pridẽ, & catarrho diuturnire laboraſſet. Horũ pleriq; tõſores, artores, pararii, vel deniq; lenones unt; ſunt qdã, vt aiunt, inter hos & ulici, habitu nõ cõtẽnẽdi: nec quis rofecto Hiſpanorũ mimus eſt, præ tis Liſonicis. Alloquere & intuere uempiam; Is incuruato prius genu & exoſculatâ dextrâ, vltimam auſulæ vocem reduplicat, vultuq;

O imitatores, ſeruum pecus.

renidens, quicquid tibi gratum fore
retur, blandè regerit; non tamen si-
ne immensa titulorum congerie: o-
sculo dein altero claudens sibi la-
bia, pendet ab oculis tuis, anxius v
tibi responsum arriserit. Tu mo-
dò istis annue, & perge fari; quic
quid dixeris, velut oraculum datun
diuinitus in tabellas refert, cælun
suspicit, teq; pronus veneratur: De
um non agnoscunt isti pręter illum
cui se addixerint in seruitutem; hũ
aris, geniculationibus, precibus co
lunt supplices: Hæc omnia alter
quidem ore fiunt, sed nullum vn
quam ex hoc ore verbum egreditur
quod non interea altero (canino sci
licet) clanculum retractetur: Ho
in tractu offert se prima omnium *Lt*
uerium, vrbs alta & spectabilis, sed t
parum solidè constructa, vt sperar
nequeat diuturnitatem: Bugio flu
mine & ditata plerunq; & aliquan
do etiam submersa: & vicina hui
Babillarda, villa stridula, cuius incol
nunquam tacent: Assurgunt hin
mon

montes seque ipsi exuperant vsq; ad *Chatouillam*, pagum sane inclytum, cuius incolæ nunquam non rident: coniungitur huic amœnissima *Piacentiæ planities*, quæ demum in *Pipuliam* desinit paludem: illa rursus in *Verguensam* infame oppidũ; quo exulant malefici omnes, & quos vocant, *Medrosi*.

CAP. 7.

Moronia Felix.

MOronia verè Felix, siue amœnitatem siue opulentiam spectes, Australiorum regionum facile principatum obtinet; quod si quantum præ se fert diuitiarum, tantum reuerâ possideret, vereor ne huic Aquilonari etiam orbi palmam præriperet; sed istis mos est, & quæ non habent simulare, quæque habent ostentare gloriosius: E longâ & latâ montium serie planities continua it per milliaria Germanica 60. prorensa, quæ situm præbet Felici Mo-

Terra Thrasonũ; vel, stultitię gloriosæ.

roniæ longe quidem iucundiſſimũ; cuius imis pedib. oberrat *le-Sain* flumen ſpectatiſſimum, & ferè totã cingit. In decliui fronte collis tam pulchrè continui, facile concipiet Lector, quanta cũ amœnitate ſpargantur vrbeculę; ex altera parte vallem deſpiciẽtes florentiſſimã, riuo certè perquã elegante pererratam; ex altera ęquabili paſcuorũ agrorumque tractu ſatis ædepol ſpatioſo ſeptæ, commodiſſimè: Vrbes hîc non tam frequentes, quàm altæ nitidæq; fabricâ tamẽ valde tenui; & quicquid externo ſplendore pollicentur, intrinſecus nimium ſordidæ: Hîc quâ parte Rodomantadii colles inæquale dorſum viatoribus calcandũ præbent, *Vantarole* vrbs eſt, quæ & *Salacona* dicta eſt. Superba ædificiis, ſed ad mendicitatẽ indiga: vicina huic *Menoſprecia*, lutoſa mehercle villa, cui nomen merito conceſſerit illa Pariſiorũ. Ab hac non multũ diſtat rupes altiſſima, & notiſſima *Derrumbiada*, non multũ abſimilis Peccanæ illi apud

Cic. ep. ad M. Fab. Gallũ.

The Torre.

pud Anglos, cuius pars ſumma ſolo æquabili continuatur, deſcẽſu tamẽ adeo recto ac præcipiti, vt ſi ab alto deſpicias, læuis ſaxorum ſuperficies turris editiſſimæ, humanâque operâ politæ latus referre videatur: Multis funeribus funeſta rupes: vt non plures crediderim è ſaxo Tarpeio cecidiſſe. Alteram orbiculi huius Moronici partem occupat *Antoia* vrbs, incendiis ita nimis obnoxia, vt ne vetus Roma tã ſæpe flagrauerit: quod partim ex ciuiũ negligentiâ, partim ex ædiũ oleoſa materia euenire credibile eſt; & vicina huic *Putaniũ*, quã alii *Villã Vitioſam* appellant, è ſilice cæmentoq; duriſſimo ſtructa: Dein propè ditionis Vcalegonicæ fines, offerunt ſe latiſſimi *Sin-obræ campi*, vbi populus nunquã nõ feriatur, & in laborantes quoſq; ſeuerius animaduertit: cui⁹ præcipuę vrbes *Iugaria*, & *Riſagliũ*; quarũ ex orientali latere vbi *le-Sain* cũ Oiſiuio flumine vndas cõmiſcet, *Saltuares* illas *inſulas* (olim, vti videt͛, Plinio cognitas) cõſpeximus;

ἀέργοις αἰεὶ ἑορτή. Heſiod.

quæ in ſymphoniæ cantu, ad ictus modulantium pedum moueri perhibentur.

Plin.l.2.95.

Sect. 2. *Mores populi.*

NEmo hîc non ſe nobilem gloriatur; ſtatuas atauorum, & inſignia nec non immenſam proſapiæ ſuę ſeriem, etiam ab annis ante orbẽ conditũ 10000 (cum illis apud Diodorũ Siculum) deriuatam oſtentans. Vidi iſtic prælongas quorundã porticus, cognationis ſtirpiſq; ſuę rectis, obliquis, trãſuerſis lineolis depictas, quorum tamẽ auos vicinia ſartores, carbonarios, equiſones pridẽ agnouerit. Nec quis nobilium eſt quos *Scogidos* appellant; quin prędia etiam habeat ſuburbana, colonis quibuſdam, *Vellacos* vocant, vulgo elocata; ſeruis vero pleriq; *Liſonicis* vtuntur: Victu & prætenui & viliſſimo contẽti ſunt ipſi *Semaladii*, nobiliũ generoſiſſimi: Sunt tamen ex his, qui ſemel in anno ſub finẽ forte Decemb. cõuiuia quidẽ agitant ſplendidiſſima, magno cum apparatu, & hoſpitum nume-

Vel *Eſtogidos*, Hiſp.

numero, & ferculorum; vt vni huic festo reditus fere omnes insumere necesse sit; deinceps vero, quod superest, ita genium defrudẽt, vt penè merâ se fame enecent. Sed pars maxima vẽtrem contemnens, eiq; quãtumvis obstrepenti aurem obturãs, quicquid vspiam succurrit vestium, precio deterit; ita tamen vt pudeat esuriem fateri palam, quam vt honestè dissimulent, & saturitatem cõtrà mentiantur, quoquò ambulant à prandio, mundare sibi fauces mantili calamoq; dentes exonerare carnis nõ visæ pridem reliquiis, assolẽt. Horum cuiuis non arca, non fundus tantum valet, quantum gladius & quod gerit, amiculum: Non desunt ex istis qui centum pluresve *Mange guadagnos*(ii serui sunt) alunt vestiũtque; quicquid habẽt tamen, vt Plautinus ille, cum mutuo non possent, sumpserunt fœnore; vestesq; suas à parario conduxerunt in diẽ. Vidi, & qui stabulũ sibi struxerit verè regiũ, è longè conquisitis lapidibus colu-

Sic Itali suos ingeniose: Angl. voce *Eate-gaynes*.

mnis marmoreis, multoq; ebore cō-cinnatum; ipſe vero interea tuguriolum humile, anguſtum, ceſpititiũ habitarit. Nomina ſibi longiſſima fingunt, quibus gentis, loci, ſtirpis, cognationis gaudēt aggerere; ſed & titulos omnes non vno ſpiritu contentos, de cōpoſitione frequenti cō-cumulant. Plumæ hîc præſertim lō-giores, quas *ſtruzzolias* vocant, non minoris fiunt quã pelles ab hodiernis Moſcouitis: Aliqui præterea cā-panulas argenteas, calcaneis appendunt, quæ ad ſingula veſtigia clarè reſonantes, oculos ad ſe vocant prę-tereuntium, aureſque demulcent.

Pauci illi qui generis ignobilitatē non poſſunt diffiteri, excelſo tamen animo ſunt, & altiſſima ſapiunt: memini in veſtibulo cuiuſdam inſcriptum legiſſe:

** In aditu montis Feſulani in conclaui quodã ſcriptum Politiani manu.*

**Miſero quello que di perſona vile,*
Naſce di cor magnanimo & gentile.

Tabacc.

Vnũ inter reliqua ſtupebam iſtic, nec immerito; incolarũ pleroſq; nō pane, non cibo, ſed fumo herbæ non

benè

benè olentis, nec hercle ſalutaris victitare; quẽ ore quidẽ excipiunt, naribus egerunt; vt ex iſtis tot interim caminos facere videantur: Morem hunc neſcio hercle nũ ab Indis Moroni, an Indi ab iſtis didicerint; fertur enim nobilem quẽdam ingenioſum, ſed nequã *Topia Waralladorem*, fumi peſſimi originẽ ab Indico quodam Dæmone petiiſſe; ſunt tamen qui Indos quoſdam *Torrida-zonios* authores fuiſſe putant tam clari ſuffitus, vt intus etiam nigreſcerent; perplacuit his ſcilicet ſuus color, nec æquum videbatur, vt eiuſdem corporis interior pars ab extimâ, colore variaret: id ſcio, dum nares implentur, exhauriri loculos; & plurima hinc generoſiorum patrimonia in fumos exhalaſſe, & è domini ſui naſo turpiter euolaſſe: dumque fumant altius eleuatæ nares, culinas planiſſimè refrixiſſe.

In ſingulis vrbib. Antoia pręſertim & Putanio, alternæ domus ſiue pueris, ſiue ★ fœminis meritoriis de-

★ *Scorta Romæ; Iulium nummum ſoluunt Pontifici; exhinc cenſus illius annuus excedit* 40000 *Ducatos. Paul.* 3. *in Tabellis ſuis habuit Meretrices* 45000.

ſtinantur, & annuum probatiſſimæ artis precium profecto ſoluunt: Cũ his luditur honeſte; nec quem pudet notiſſimum populo proſtibulũ vel in foro, imo ne vxore quidẽ conſciâ, ſalutare immodeſtius: ſunt & qui miſeras vxorculas officioſiſſimè ſuis ſcortis famulari cogunt.

Sect. 3. Moroniæ Fel. Paradiſus.

NIhil habet vlla Moroniæ pars, fortaſſe nec noſter orbis tã nobile, tam pulchrum, quam Felicis Moroniæ Paradiſum: mirandum herclè opus, & cuius vnius aſpectus tanti itineris & tædium ſatis leuarit, & ſumptus abundè compenſarit. Perſtringit à longe oculos mons rutilus, totuſque (ſic enim vel eſt, vel, quod tantundem valet, videtur) aureus: Aggeſtus olim opere (vti ferũt) Chymiſtico. Qui tamen ſi lubet ferro metalli robur experiri, in puluerem illico euaneſcit, ſi flammâ, in fumum: Cuius in faſtigio, caſtrum ſplendet Cryſtallinum, arte non huma-

humanâ (ſicut exiſtimant accolæ) concretum : Etenim ferunt Fortunam è cælo quondam, deorumq; numero exterminatam, hanc ſibi ſedem, terrei ad inſtar cœli poſuiſſe: hîc bonum numen beare mortales auxilio, præſentiaque; tamque largâ manu profundere inexhauſtas munificentiæ opes, vt quicquid demũ credulâ ſaltem mente quis bonus petierit, ſatque diu expectarit, non poſſit non aliquãdo impetrare. Cõuolant huc ex omnibus terræ plagis nullius non ætatis, ſexus, conditionis homines, ex piâ tamen Moronia frequentiſſimi: nec quis fere eſt in toto hoc orbe adeo vel impotens, vel eximius, quin aliquando montẽ hunc & conſpexerit & vbi licuit, aſcenderit. *Madonna Lauretta*, & diuus *Compoſtellius*, & *Parathalaſſia* illa noſtra Deſiderii frigent mehercle præ hoc numine : Strati iacent in valle innumeri clientes, non ſecus ac globuli candidiores obducunt ſemitas, vbi grandinauerit; Nutũ Bonæ Deæ

Fortuna ſtultorum dea. vetus illud: Faues fatuis.

Semel inſaniuimus omnes

Eraſm. Do. Walſingamia.

religiosè præstolati: Nec fas cuiquã audaci pede sacrum collem premere, donec albo vexillo à sacerdotib. Castellanis extenso, otium ac volũtatem suam diua significauerit; Tũ clamitant vnâ omnes rauco strido-re cęlũ implẽtes, MADONNA SCOOPERTA, ruuntq; vniuersi, viæque ac portæ angustias frustra queritantur. Dumq; nimium festinant, alter alteri viã obstruit; nec dici potest quantæ hinc rixæ sæpius oriantur, imo & pugnæ parum aliquando siccæ: nam præire volunt omnes, nemo cedere meliori: premunt adstantes, præcedentib. inuident, remotioribus illudunt: Vidi istic laterũ fortassis infirmiorũ quosdã, qui in hac valle penè senuerint; quib. nec adhuc datur ingrediẽdi licentia. Quid rei agãt hi omnes rogitas, Lector, & miraris. Certè conuocauit omnes habendi cupiditas, retinuit spes: nẽpe vota facturos quosque vt Diuæ beneficio, exoptato tãdẽ bono potiri liceat. Notaui hîc aliũ negatos pcaturũ amores,

Sonus Italorum, quum D. Mariæ statua retegitur.

alium

alium pacẽ modo domesticam, aliũ honores, diuitias alium: Hic patrui nimis iam longæui funus, ille post tres olim vices munus vacaturum rogat. Sedebat hîc prope portã supciliosus quidã rerũ Dominus, nouissimę proximã, vti ferunt, monarchiã petiturus: Heîc deformes quædam virgũculæ, formæ gratiam; illic anus rugosæ rediuiuam sperabant adolescentiam; hîc sterilis liberos, illic serua libertatem; omnes aliquid, singuli aliud meditabantur. Signo iam dato qui possunt dant sese in viam, montem non pedibus ilicet hoc piaculo est, sed manibus genubusque conscensuri; Medium iam montem magno cum labore assecutos blandius excipit vnus è sacerdotibus, nomen sciscitatus & patriam; quod semel acceptum, te interim consistẽe, voce Stẽtoreâ pronũciat; partim t socios suos ipsumq; adeo numen moneat, quos qualesque sint hospies habituri, partim vt intelligat prisquã propi' accesseris, cõsulto prius

numine, num ſat tecum attuleris fidei & puritatis; Nam ſi paulo impurior ac depreſſior grauiore mali ſarcinâ iſtuc conceſſeris, conſcia ſatis diua rubeo te vexillo monet in cœnobiolum (loculis purgandis iuxtà poſitum) relegari; heîc aſſeruabere, donec leuiore crumena, mundiore anima fueris ad reliquū itineris cōficiendum comparatior. Quod ſi nomen fortè placuerit, plumbeo te ſigno ſatis inſtructum dimittit auſpicatò: Tribus tamen hiſce tibi in aurem ſolenni more prius obmurmuratis, *Spera, Crede, Expecta*; Pergis læto, alacrique animo; cumque ipſos fere palatii gradus attigeris, limen ferreum ſe offert: cui inſcriptum:

Sannazarii carmen.

Fortunam ſi auidè vorare pergas,
Illam vt malè concoquas neceſſe eſt.

Huius anguſtiſſimos aditus toruus ianitor aliquandiu præcludit, qui tamen mercede facilè miteſcit, aperitque tibi non tam portam, quam foramen; cui vbi tu te pronus inſi-

inſinuaueris multo niſu: En tibi ædes fere cœleſtium æmulas; auro, margaritiſque quaqua vorſum renidentes, quarum externa facies nihil infra felicitatem polliceri videtur: Sacerdotum habitus, officia, ritus, templive formam (ne nimius ſim) prudens omitto. Tandem (vacat enim per aliquod tempus omnia cōtueri) accedit alter flaminum, manumque prehendit; & ſimul oculos, faciemque totam linteo velamine reuincit; per multas ambages occæcatum ducens hoſpitem, quoquò lubet; ſed vti creduli homines opinantur; in templum *Bonæ Deæ*, ſcilicet, profanis oculis non licet Numinis maieſtatem conſpicari. Prouolui hîc iuberis in faciem, ſacrumque pauimentum deoſculari; nec mouere manum pedemvè donec te Diua nominatim compellauerit; tum quicquid volueris, audacter profari, quicquid illa iuſſerit ſatagere abſq; vel morâ vel diffidentia; factumque iri quantumuis arduum, quod flagi-

taueris. Sed quæ religionis tantæ merces eſt, inquis, aut quis cultus huiuſce exitus? Ridendus herclè, quique ſplenem agitet vel non petulantem: Illuſum eſt ſingulis probè, arte quidẽ multiplici; ſed adhuc tam clanculariâ, vt licet inopes dimittantur ſinguli, malint tamen ſuã quiſq; ſiue inertiam, ſiue incredulitatem, quàm fidem Numinis criminari. Facto ſemel voto (puta honorem poſtulari) illa benignè annuit: Et inprimis iubet ſupplicem poſt horas aliquot *ſacram* vt appellat *potiunculam* ebibere; quâ ſordes animæ vltrà abluantur, ipſeque dignior fiat, qui exoptatam felicitatẽ reportet. Deinceps etiam procumbat aliquã-diu, donec ipſa denuo fuerit allocuta; tum vocem obſeruet ſedulo, ac iuſſa capeſſat alacer, nec dubitet quin voti compos illico ſit euaſurus: Tãtum vbi omnia ex animi ſentẽtiâ ſucceſſerint, credat eodem in ſtatu ęternũ permanſura, gratoq; animo numinis beneficentiam recordetur.

Acce-

Acceptum iam calicẽ abſorbet hoſpes lubentiſſimè, ſuauiſſimumq; ſacri liquoris guſtum tacitè ſibi plaudit; neſciens interea poculũ reuerâ ſoporiferũ ſibi propinari, mulſo, papauere, opio, lactucis, atq; id genus herbis medicatũ; cuius hauſtu cõſopitus illico, nõ ſecus ac cadauer aliquod à veſpillonib. hac illac in palatium aſportatur; deniq; intuẽtiũ cachinnis except⁹ diu, ſiſtitur tandẽ in cubiculo, lectoq; elegantiſſimo, ornato more regio eburneis quidẽ tabulatis, aurea cõtignatione, ſtragulis p̃cioſiſſimis, vt ne piſtromata æquè ſint Cãpanica, neq; Alexandrina belluata, cõlutaq; tapetia: in limine miniſtri collocantur, ędepol cultiſſimi, torquib. annuliſq;, more aulico inſigniti; expectaturi donec Endymion iſte nouus (quod poſt triduum plerunq; fit) euigilauerit: Qui demũ expergefactus, circũſpicit attonitus: Loci & formam, & preciũ, habituſq; miniſtrorũ nũnquã ſatis miratus, dũ ſerui omnes ordine ſuo flexis genib. experrectũ ſalutant Regem, fauſtũq;

Plautus Pſeud.

diem apprecantur: quodque mauelit hodie veſtis genus officioſè percontantur; Tandemque afferunt infiniti penè valoris veſtimenta, *Dant digitis gemmas, dant longa monilia collo*; & obſitum margaritis diadema capiti imponunt. Induſiato deniq; ac patagiato vbi prandendi tempus inſtiterit, menſam dapalem ac munificam inſtruũt: ſpectaculis, ludis muſicoq; concentu reliquum diei conſumunt. Quin & cænatur adhuc apparatu magis (ſi fieri poteſt) regio; clauditur autem inſcio cæna eodem ipſo poculo, quo grauiſſimus ille ſopor pridem inductus eſt; vnde bonus ille rex Ephemerus

Ouid. Metam. 10.
Plaut. Epid.

Iam ſimul expletus dapibus, vinoq; ſepultus, per poſticum effertur foras, habituque proprio, ſed aliquantulum fœdatiore in triuio miſer exponitur: vbi cum ad ſe redierit, rurſum ſtupet, quis & vbi ſit, fueritque pridem; ac reuoluens animo nuperam, modoque amiſſam beatitudinem, eiulat miſerè, ſemet incuſans ſiue iner-

Virgil. Æn. 3.

inertiæ, quòd Diuæ tam præſentis vocem (prout in mandatis habuiſſe meminit) ſecundò non auſcultauerit; vel ingratitudinis, quod tam inopinâ dignitate nimis elatus, donātis munificentiam neglexerit: Cedit ergo lachrymans, quiritanſque, & id vnum in ore habet animoque, *Fuimus Troes*; hortatur reliquos, vt pergant, ſeque præbeant diuæ morigeros, omnium ſe mortaliū fuiſſe pridem feliciſſimum, ſuâ ſolius culpâ excidiſſe: vnde alii auſpicatiora ſibi omnia pollicētes magis adhuc proritantur.

CAP. 8.

Pia Moronia.

Terra ſtult. ſuperſtitioſorum. *Quotquot religioſè inſaniunt, vel ſuperſtitione laborant, vel nouis ac hæreticis opinionibus: Hinc Mor. piæ duo comitatus.*

AB Occidente Moroniam Felicem ac Fatuam claudit Pia; regio quidem ſuopte ingenio ſatis ferax, ac elegans; maximè tamē ſquallens incuriâ dominorum; Nam vbi duas in partes tribui ſolet, (*Credulium* & *Doxiam*, Priorem longeq; am-

pliorē qui colunt, ita toti ritus quosdam putidos ac ridiculos sapiunt, vt suorum omnium curam abiicere, Deo dignum opus existiment. Villæ hîc & optimæ & frequētissimæ sunt *Lipsanium*, *Marauilla*, nec dissitæ procul *Crocetta*, *Rodillia*, *Bascia*; vlterior pars ferè sola, quæque vix nouit colonum: Huius pagi *Ceniza*, *D'ayuno*, *Gymnopodilla*, *Fouetta* fortassis ob situm parum salubrem ferè derelicti sunt: nisi quod semel in anno, sancta quadam die Veneris, ab omnibus Moronis Piis inuisantur: Non tacendum hîc est in monte *Bagnacauallino* Ptochęum in toto orbe maximum, ac luculentissimum, *Hospidale di pazzi incurabili*, impensis regionis totius, & extructum, & sustentatum; cuius præfectus hodie *Garzonius* est, vir sane integer, ac solicitus, qui in classes quasdam pulchrè distinxit huius ordinis vniuersos: Nulla Moroniæ pars est, quæ non colonias huc aliquot impotentiorum emiserit.

Hospidale di pazzi incurabili, à *Thoma Garzonio de Bagnacauallo scriptum parum feliciter.*

Sanè

Sanè præter Cœnobiola, quorum hic numerus eſt; nec plures villas eſſe crediderim; nil præter ſordidiſſima tuguriola, quale Weſtphalum illud Lipſii hoſpitium, cernes: Nemo hîc lacertam terræ poſſidet, omnes enim ſe Cœnobitis Moroſophis manciparunt, agroſque paternos aris fociſque diuorum conſecrârunt: verbo dicam, Quatuor hîc ædium genera conſpexi, *Templa*, *Cœnobia*, *Proſeuchas* vel πτωχοδοχεῖα, *Tuguriola*; nam præter religioſos vel mendicant omnes, vel ſeruiunt. Religioni cuidam deuotiſſimi omnes ſunt, quid tamen, cuivè Deo credant, neſcire profitẽtur, negligunt diſquirere: ſat illis eſt maiorũ veſtigia ſequi, & ſanctorũ olim ſedes occupare: Etiam inceſſu gaudẽt cruciplici; ſic .n. pedes promouent, vt alter alteri è tranſuerſo poſitus crucis formã referat; eodẽq; more brachia dolentiũ geſtu implicata gerunt: Tẽpla quidẽ habẽt cultiſſima, in agris tamẽ, cuiuis lapidi, ac ligno ſupplices ꝓſternunt,

globuloſque ligneos & ſuccineos a-
gitant. Non tot iſtic capita, quot
diui: paucos præ iſtis annumerauit
Varro veteribus Romanis; qui ferè
omnes lapidei, lignei, farinacei; non
deſunt tamen qui equos, ſues, canes
in hoc albo reponant: nouos indies
creant ſibi Deos, aliquando etiam
vno die, in vno templo ducentos.
Quod ab Ægyptiis olim factitatum
legimus, hîc vbique comperimus,
ſuperſtitum ædes negligi, honeſtari
funus ac monumenta mortuorum:
Nouimus 800. libras ceræ vni non
maximo funeri inſumptas. Hîc ego
me ſepultum volo, caueoque teſta-
mento iſtuc delatum curent hære-
des, comiteſque mihi adiungi cu-
pio, quotquot peregrinationem hãc
meam vel damnant, vel plus æquo
mirantur; vel ſibi poſthac imitan-
dam propoſuerint. nam præter tæ-
das, incenſationes per circuitum,
oſcula, campanularum ſonum, a-
ſperſiones, quæ animæ pridem ex-
autoratæ non parum prodeſſe pu-
tan-

Tot ſolent inſumi ſepulturæ cuiuſque Cardinalis, lib. ſacr. Ceremon. 1.

tantur; parafrenariis duobus illud ex lege loci incumbit, vt duobus flabellis ex ſerico nigro, inſignib. mortui depicto, muſcas à cadauere arceant,[a] etiamſi tempus hyemale ſit; quando muſcæ omnes non minus cadauere ſeruato mortuæ iacent. Nihil tractant non exorcizatū prius, aquam, oleum, ſalem, ceram, balſamum, gladium militarem: Roſæ aureæ magna cum ſolennitate benedicunt; Baptizant vexilla, & campanulas. Sed quod quis magis ſtupeat, in vrbe *Marauillâ*, certum eſt lapides audire, lachrymari, ridere, pedem porrigere ac retrahere, ſanare morbos, ſanguinem emittere, ac nihil nō cottidiè pręſtare quod à quoquam vel hominum vel Semonum, vel Dæmonum fieri poſſit.

[a] *Ipſa verba ſunt lib. primi ſacr. cerim. in exeq. Cardin.*

Sect. 2. Doxia: altera Mor. Piæ prouincia.

Terra ſtultorum hæreticorum.

D*oxia* pars altera, varietatis plurimum oſtentat, elegantiæ parum: nulla hîc villa, nulla domus ad

alterius formam conſtruitur: ſingulæ nouam, quamque fieri poteſt à reliquis diſcrepantem adfectant: Nuſquam plura vidi, minuſq; obliterata vetuſtatis monumēta: [a]Chronia hîc villa eſt; ſeptemque Pyramides dirutæ aliquantulum à Saturnianis olim erectæ, in memoriam ſeptem Angelorum, quos præter Dei conſcientiam, mundum credebant fabricaſſe.[b] Dein *Abraxia* vrbs, Baſilidianorum quondam ſedes; quæ veterum decreto ex ædibus conſtabat 365. nec fas eſt vel vnam prioribus adiicere, aut vero vnam demoliri; Nec abhinc multū Pagus [c] *Borborriticus* ſtatuas oſtentat [d] triginta, quo ſemeſas, dextris quidē coniunctas; octo tamen, reliquis maiores; ſaxa Hebræis characteribus inſcripta: Quin & hîc deſertum paulò ſyluoſius

a *Saturniani docebant ſeptem Angelos feciſſe cælum, præter Dei conſcientiam.* August.

b Baſilidiani *cælos* 365. *eſſe: ſecundum numerum literarum nominis* ἄβραξας.

c Gnoſtici *ſic dicti ſunt, quaſi cœnoſi, ob inſignem in ſuis myſteriis turpitudinem: Etiam* Carpocratiani *ſic dicti, Iren. l. 1. c. 24.*

d *Valentini Æones* 30. *βύθος, νοῦν &c. è quibus primogenita octonatio (verbis Irenæi) præcipua erat, & origo reliquarum. Hi vocules Hebræis in ſuis ſacris plerunque vtebantur, ibidem Irenæus.*

ſius eſt, in quo [e] *Elceſaitas* vel *Ebioneos* diu ferunt vixiſſe: rudera quædam aræ vetuſtæ adhuc remanent, in qua coacti ſacra fecerunt diis Ethnicorũ. [f] A ſiniſtra tumuli cernuntur Heracleonitici oleo, balſamoq; etiamnum madidi. [g] A dextra vallis *Ophitica*, vbi ſacri Colubri ſpelunca, & altare quod toties incantationib. euocatus aſcendiſſe fertur: Etiam ſubterraneæ *Caianorum* domunculæ patẽt hîc peregrinis, inferno, vt creditur, proximæ, in quibus Caini fuſtis, Iudæque capiſtrum ſanctius aſſeruantur. Ad ripam Hygri lacus, ferreâ catenâ palo affigitur [α] *Seuerianorum patera*, quâ illi homines quondam abſtemii aquam excipere ſolebant. Ibidemque anguſtiſſima Tacianorum cubilia, menſæ minores; ſparſimq; iacent [β] *Mon-*

[e] Iidem Epiphanio; Hi (vt Euſebius) fidem in perſecutione negandam, & in corde ſeruandam docent.

[f] Nouo modo morientes redimere videbantur oleo, balſamo, aqua, & inuocationibus Hebraïs.

[g] Ophitæ Chriſtum colubrum deceptorem fuiſſe; nutriunt colubrum qui incãtãte ſacerdote egreditur, lambit oblationes, regreditur.

[α] Seueriani *non bibebant vinum, quod de Satana & terra germinaſſe dicunt. Auguſt. lib. de Hæreſibus.*

[β] *Illi de ſanguine anniculi infantis punctionum vulneribus extracto conficiunt panem; ſanguinem hunc farinæ miſcentes. ibid.*

[γ] Taciani *nuptias damnabant æque ac fornicationes; ergo lectis non magnis vtebantur, menſis vero minoribus, quod carnibus nõ veſcebantur. ibid.*

tanistarum funestæ placentæ, δ *Valesiorum* pumicei testiculi, ε *Manichæorum* agri longè spinosissimi, ζ *Psallianorum* cellulæ precatoriæ, η *Patricianorum* cruces, θ vtriculi *Ascitarum*, ι *Pattalorinchitarum* statuæ *Harpocraticæ*, κ *Aquariorum* cyathi, & quotquot fuerunt veterum hæresεωn monumenta. Nihil tamen ita splendidum vidit seculum illud prius, ac λ *Rhetorianum* palatium ad omnium planè ædium exemplar ita ædificatum, vt suam interea formam videatur sibi propriam retinere. Manent denique adhuc casta μ *Abelianorum* mœ-

δ Valesf. *se castrabant & hospites rem se Deo gratā fecisse sperantes.* ε Manich. *inter alia absurdiss. plantas sentire & dolere putabant; agrum ergo spinis purgare nefas illis videbatur.* ζ *Hi* Euchitæ *etiā dicti sunt, nunquam non orabant, vt his qui hoc de illis audiunt (inq. Aug.) incredibile videatur.* η Patric. *carnem suam non à Deo, sed Diabolo conditam putarūt; quam ergo sic oderant vt quidam sibi mortem intulerint.* θ Ascitæ *vtres se nouos vino nouo repletos dicebant: vtrem circumibant bacchantes.*
ι. *dicti à* πάτλαλος *per palum digitum significantes*; ῥίγχος *qui labiis & naribus opponunt digitos, atq; ita student silentio. Augustinus* δακlυλορυγχίlας *appellare mauult.* κ *Aquam offerebant in poculo sacramenti.* λ Rhetorius (*vt notat Philastr.*) *quod tamen Augustino incredibile videtur, affirmabat omnes hæreticos rectè ambulare & vera dicere.* μ Abeliani *non miscebantur vxoribus, nec tamen sine vxoribus viuere illis licebat; adoptarunt ergo filios aliorum; generantibus circumquaque vicinis, & filios suos inopes ad spē hæreditatis alienæ dantibus libenter. August. loc. citato.*

mœnia, quæ prolem adoptatitiam
ac alieni patris generoſa inſignia,
ſanctaſque reliquias palam oſten-
tant.

Hîc non ita pridem fundamenta
nouæ vrbis iecerunt parum auſpi-
cato fanatici errones, quos [n] *Erriconi-
colaitas*, & *Georgo-Dauidicos* vocant.
Quin & exules quidam [o] *Virginenſes*
duraturam hîc rempublicam per-
peram meditantur. Liceat mihi
monere orbis vniuerſi dominos, re-
ges, imperatores, modo ſuæ paci ac
pſorum ſaluti probè conſultum ve-
int, hæreticos omnes pacis publicę
uratos hoſtes, ac perturbatores huc
relegent.

[n] Henricus Nicolaus & Georgius Dauid *fundatores turpiſſimæ illius Anabaptiſtarum ſectæ, quam alii* Libertinā, *nos* The Family of loue, *indigetamus.*

[o] Bruniſtæ *quidam Angli in Virginiam relegati.*

CAP. 9.

Status Politiæ Moronicæ.

VVrbium quidem ſingularũ re-
gimen medium eſt inter Ari-
ſtocraticum, & Democraticum. E-
igit ſibi populus, quem mauult ſe-
natorum numerum, qui neq; annu-

um gerunt, neque perpetuum Magistratum, ſed pro eligētis plebeculæ arbitrio præſunt, præſidentque: ſi quē habeant nimiæ fortaſſis prudētiæ ſuſpectum, hunc ſtatim oſtraciſmo ſeueriore è ſuis finibus eiiciunt. Prouinciæ aūt omnes nomine ſaltē tenus, vnū agnoſcunt Principē tunc temporis *Il Buffonio Ottimo Maſſimo* Palatiū illi in Felici Moronia, propè Piam, *Papagalliū*: Is medius inter Imperatorē, & ſacerdotē, mitrâ ſimul & diademate ſedet inſignis; Pro ſceptro clauis illi præfertur, cū gladio clarū emblema Diuitiarū, & poteſtatis. Clauis .n. docet omnes Moroniç theſauros illi pateſcere: Gladius pro libito ſe aliena diripere, ſua defenſare poſſe. Aduentāti cuiq; pollicem dextri pedis exoſculandū porrigit, quem morē diu ferunt inualuiſſe; natum inde primitus, quod quidam ex antiquis regibus chiragrâ laborauerint: Non naſcitur ille quidē ſed eligitur, nec tamē ante decrepitam ætatē, ne nimis diuturno impe-

Camera Papagalli, *locus in quo Pontifex eligitur. lib. Cerimon.*

rie

rio populũ nouitatis ſtudioſiſſimũ, oneraret: Sed & ante capellã S. Sapæ. ſedes ſunt duæ porphyreticę, quibus inſideat oportet eligẽdus, vt in ſtercoraria examẽ ſuæ virilitatis ſubiturus. Humeris ſuorũ effertur vulgò, non equo, aut mulo, vt ſignificet ſe tantum aliis regibus præſtare, quãtũ homines iumentis; ſemperq; ſub Baldachino proficiſcitur: ſed eiuſmodi ſunt iſta quæ poſſunt ab alio vſurpari; quædam vendicat ſibi propria, nec cui principũ totius orbis, cõmunicanda: Nulla enim vectigalia vnquã exigit à ſuis, ſed quicquid ipſi ſponte obtulerint, gratâ manu excipit, largâ depromit. Nihil vnquam decernit, cui vel vnus aliquis procerum refragetur; Leges multas condit, nullas exequitur; nec quid ſancit diu duraturum; ſi qua lex duas ſenſerit hyemes, obſoleſcit. Vel ſuos vernas familiarius ſalutat menſâque ipsâ dignatur; etiam, vbi lubet, & ipſis magnatib. anteponit. Paraſitis ſuis quidlibet poteſtatem

Ipſiſſima verba authoris ſacrarum cerim. in conſecratione Pontiſ.

facit audendi, vel legem quamlibet violandi, vel cudendi monetam, ſuâque effigie, & nomine ſuo inſcribendi. Plura hîc æque facile obſeruaſſem, ni ab aulica vita natura mihi ſemper abhorruiſſet.

LIBER QVARTVS.

LAVERNIA.

CAP. I.

Situs Lauerniæ.

LAuernia ab Occidente Magellanico quidem Oceano; ab Oriente Pia Moronia, & Crapuliæ parte aliquâ terminatur; Terra tam prorſus effœta, & ſterilis (ſi vnicam prouinciam exceperis) vt ex hac potius quam Trinacriâ illâ, veteri, filia Cereris à Plutone rapta videretur; Nec paſtori hic locus nec agricolæ; incolæ tamen ita rerum omnium copia diffluunt, vt nulla mihi in orbe toto ditior, & (quantum feritas illa naturæ fert) gens delicatior viſa fuerit; quicquid enim vllibi terrarum ſplendidum habetur, ac

Terra Furum, *quorum dea Lauerna.*

Da mihi fallere falſaque dicere pulchra Lauerna. *Horat.*

rariusculum, siue dolo, seu vi rapiūt ad se, raptumque pari violentiâ tuentur: Maximè tamen Pię Felicisq; Moroniæ spoliis Orientalior pars; maritima vero partim Indorum gazis, partim cōmuni, quam exercent, pyraticâ, se ditare solent. Lauernię partes duæ sunt, *Larcinia* & *Phenacia*. Hæc Moroniam & Crapuliæ angulum attingit, illa magis Occidentem spectat, & contra vagæ gentis Larcinæ morem, suis se finibus contineri sinit: vtraque valde immanis & inhospita.

Prout artis huiusce duæ species sunt; Latrocinium, Impostura.

CAP. 2. *Larcinorum mores.*

Terra Latronum.

LArciniam ab vtraque Moronia separat flumen [a] *Tryphonium*; cuius vndæ flexuosissimæ non pauciores insulas, quam *Raleana Guianorum* faciunt: Tota regio ita syluosa & mōtana est, vt deserti potius nomē mereatur, & quod de vrbe quadam Strabo ad rebellandum quàm ad habitandum aptior videatur: In istorum sermone quædam Wallica vocabula no-

[a] *Tryphon insignis latro apud Ægyptios.*

la notaui, quod ego ex ignotis nostratium peregrinationibus factum iudicarim. Larcinẽſiũ populus quidem ſatis numeroſus eſt, reſpublica nulla; ſibi quiſque ſe natum putat; ſibi ſoli viuit; ſibi obtemperat; tantumque poſſidet, quantum diripere quouis modo poſſit raptumque cuſtodire: quôq; potentior quis factus eſt, eo magis timetur; eóque plurib. nõ tam ſubditis quã ἀνδραπόδοις dominatur. In certas familias diſtinguuntur incolæ; quæ ſingulæ ſtirpis ſuæ potentiſſimo volẽtes obaudiũt; contribulib. ſuis parcit quiſq; & adhęret, reliquos omnes liberrimè ſpoliat. Abhinc diu exhauſta fuiſſet horum incurſionib. vtraq; Moronia, ni ſagaciores pręfecti cũ libertate ſalutem ab omnib. familiarum ducib. magnâ auri vi quotãnis redemiſsẽt.

Formâ corporis nihil fere à noſtris diſcrepãt, niſi quod omnes (exceptis inſularib.) aduncis vnguibus ſint, & quaſi accipitrinis; id quod Lauerniis omnib. commune eſt. Montanã par-

ὄντος ὀξύχειρ ἐστὶ, de Mercurio Lucian.

tem occupat *gens Sbanditica*, cui vmbram quidem commodam ac salutarem largitur *Butinia* sylua, præ quâ illa Germanorum Hircynia, decem latronum millibus stipata, pomariolum angustius, aut mera quasi sæpes videtur. Castra hîc passim cernes, non herclè nimium splendida; sed & multa & munitissima; in quibus tuto sedent familiæ cuiusq; duces, prædamque à vicinorum periculo sartam tectam conseruant; dũ plebecula nouum sibi quotidie sub quauis arbore lectum sternit, more Tartarorum, & assiduas viatoribus insidias struit: quos illico bonis omnibus expoliatos non letho dedunt, quod Itali & Germani insidiatores solent; nec enim quicquam verentur, ne cui pœnas dent commissi latrocinii, sed vinctum ad sui Ducis aulam deducunt, obstringuntq; iuramento se illi in perpetuum fideliter seruiturum, qui vbi vel fidem violauerit, vel per menses aliquot nihil cuiquam surripuerit, vel non va-

cuum

cuum viatorem lubens præterierit insalutatum, laqueo damnatur: Ita crescit indies istorum potestas, & ex quo lata Phænacibus lex est de filiis natu minoribus prorsus exhęredandis, euehendisque primigeniis, auxit non parum spontaneâ pubis etiam nobilioris accessione. Pii Moronii non tam cruces colunt, quam isti oderunt; quanquam ergo illi ex initi cum Lauerniis fœderis tenore incolumes se domi continere possint; si tamen huc fuerint euagati hoc vno nomine suspendio pleriq; pereunt, quod hoc signo istud supplicii genus ipsis exprobrare videãtur. Nunquam non intestina bella, inter Tribuum capita oriuntur, dũ peculium quisque suum repetit, detinetque alienum; quod commode quidem cedit orbi vniuerso; verendum enim foret, ne tot tamque perditorum hominum coniuncta vis, aucta cottidie, in perniciẽ reliquarum gentium conspiraret: quam ob causam prudentiores Phænacii &

Cæſ. de Bello Gall. lib. 6.

ſerunt inter illos, & alunt lites. Non minima laus eſt etiã paruulis (quod olim Cæſar de veteribus Germanis) artificiosè furari; quos à tenerrimis, & præceptis quæ vocant *Hermeticis* imbuunt, & exemplis: Videbis infantulos etiam dum ab vberibus matrum pendent, aciculam ſubducere vel nummũ; quòd ſi hallucinati fuerint tantillum, & vel non ſatis audaci, vel ſat lentâ manu rẽ aggreſſi fuerint, ita vt ἐπ' αὐτῷ φώρῳ facile deprehendantur, vapulant illico; tandem vbi adoleuerint aut anatem, aut anſerẽ, aut quid grandius indies oportet ſuffurẽtur; nec impunè diẽ trãſigunt, in quo rem domeſticam nihilo auxerint. Quod ſi ſatis conſtiterit operam ab ipſis nauatam ſtrenuè, nõ æque ſucceſſiſſe, aut glebam ex agro vicino, aut ramuſculum ſurripiant neceſſe eſt, ne fortè deſueſcendo fierent ineptiores: ſed hęc in ipſis Phenaciæ finibus præcipuè cernuntur, inter quos & Larcinos latiſſima vallis *Bugietta* ſe diffundit; de qua ſuo loco

loco pluribus, posteaquam Larcinos littorales ordine descripserimus.

CAP. 3. *Litorales & Insulares Larcini.*

HI, siue in litore Magellanico, siue in ripâ & insulis Tryphonicis latè sparsi, Amphibii sunt; eo ditiores reliquis, quo sunt reliquis occupatiores; quibus etiam non parum fauent notissimi freti angustiæ; cognito enim semel propter præcipitem maris decursum nullam dari nautis retrocedendi viam, scaphis catenisque obstipant iter, & ita nauim spoliant & vectores: ex quo fa- rectum putem, quod fretum istud regressum planè nullum patiatur, non tam vndarũ impetu, quã numero ac ferocitate pyratarũ: Nemo nautarũ Europæorũ magis callet istis fluxuũ tempestates, & situs oportunitatesque portuum; ventos, syrtes, scopulos; neque pisces ipsi, aut melius natant, aut facilius: Primas hîc obtinet

Regio pyratarum.

Portus Dunius, villa non ſane magna, nec adeo munita, ſed audax admodum, & omnium fere regionum ſpoliis ad miraculum vſq; diues: ſita in ipſo angulo Larciniæ, quo terra hæc interuentu Tryphonii fluminis, à Crapulia dirimitur. Huius littus magnetibus ac puluere magnetico ſtratum ferunt; quorum virtus nauē ad ſe quamlibet remotiorem allicit, retinetque: Sed neque minus proficiunt illi Duniorum, qui maria quæq; pererrant, ac naues longè ſuis munitiores adoriuntur. mirum eſt hercle, quoties iſtos vel poſt imparem ſæpe congreſſum audacia victores reduxerit; quod tamen alii baptizatis, incantatiſq; vexillis Moronicis acceptum referre malunt. Inſigne vrbis vultur eſt, vel inter volandum paſcens, cum verbo *Fruor nec quieſco*: ſtatim à Tryphonis fluuii veſtibulo, portus *Bercius* eſt; inſularum iſtarum omnium, & vndarum dominus; nam à prætereuntib. quibuſque etiam ſuis non minimum vecti-

Papa baptizabat vexillum Italorum & Hiſpanorum in Flandria, vocauitque Margaretam, *quæ poſtea vicit* Diabolum. *Moreſin. de Orig. rel. Pap.*

vectigal exigit; precium viæ; & hamis quibuſdam maioribus magnete tinctis, non aliter nauibus alienis, quam nos piſcibus, inſidiatur, tactaſque ſemel impactis ad ſe vncis quãtumuis contranitentes, ducit: In totidem paludinoſiſſimis inſulis, & tam lato flumine, vix domunculam cernes, aut cymbam, partim quòd in mediis arundinetis (nempe creſcunt hîc arũdines Indicis illis quas ſæpe vidimus altiores, nec minus robuſtæ) nidum quiſque ſibi ac ſuis malit concinnare; partim quod ob proximitatem loci; gens iſta cum Moronis plerunq; miſceatur; quorum ſanè nemo non natare mauult, quàm nauigare; vnde fit, vt brachiorum remigia tam Dædalè tractare norint, dimidiam vt vitæ partem (quod de Crocodilo dici ſolet) in aquis degant, motuſque velocitate cum celerrimis quidem remis auſint contendere. Hi nautis formidabiliores ſunt, quam nautici quiuis pyratæ; improuiſo enim na-

Vt pyratæ Ægyptii apud Heliodorum l. 1.

uim aſſequuntur, remorâque firmi-us adhærentes retinent, & vel re-tentæ dorſum perferant, vt aquâ ſubmergatur, vel impetu ſubuer-tunt, vel denique ſcopulis alli-dunt.

CAP. 4. *Quis mihi aditus; Harpyiæ.*

SEd quis mihi huc aditus patuerit, aut quæ tandem commorandi li-centia fuerit conceſſa, mirabitur Le-ctor, nec credet, aut quenquam ſanę mentis committere ſemet auſum tã immani populo, aut incolumem de-mum rediiſſe: Intelligat ergo Lector communem iſtis cum Piis Moronis Iubilæum de more ſolẽni anno quo-que quinquageſimo celebrari; in quo cum omnibus orbis totius na-tionibus, ac populis induciæ pactæ ſunt; quo durante religio eſt furaciſ-ſimo ganeoni, pacem vel publicam vel priuatam violare: Iam tum con-uolant huc hoſpites; qui tamen quic-

quicquid ſecum attulerint, incolis gratis largiuntur; vt pacem hanc vel vnius anni liberam, quadrienni lite lucroſiorem exiſtimem; incidi ego in ſacrum hunc annum peropportunè: & cum quibuſdam aliis itineris noſtri ſociis regionem luſtraui: Inter eundum maximum nobis ab Harpyis imminebat periculũ; quibuſcum profectò fœdus pacis nullũ nobis ferire licuit. Hæ (nec ſcio volucres-ne dicerem, an dæmones) ex quo à Boreæ filiis pulſæ fuerunt, hîc (vt fama eſt) ſedem ſibi poſuerunt; Ex transuerſis trabibus in medio quercus robuſtiſſimæ nidos ſibi ſternunt; Ore bubonem referunt, dorſo & corporis mole ſtruthiocamelum, pennis hyſtricem, roſtro ac vnguibus, aquilam: Recurrebat mihi in mentem iſtas cernenti quod de ἀνωνύμοις alitibus ſcripſerat olim ſuppoſititius Ariſtoteles, qui in Diomedeâ inſulâ circulatim ſemper volitantes Græcis tantum adulabantur, alios omnes

Lib. de Mirabilibus.

Contrà quã canis ille, cuius Epitaphium videre eſt in villa ſuburbana Bononiæ:

Latrai á ladri, & á gli amanti tacqui, *&c.*

infeſtabant ; pariter nobiſcum ac peregrinis omnibus egerunt rapaciſſimæ Harpyiæ; incolas ipſos quaſi probè cognitos familiariter exceperunt, ſemperque dimiſerunt illæſos, in nos magno impetu inuolarunt; Quiſquis per ſyluæ iſtius *Butiniæ* deſerta ſolus ambulat, harum vnguibus rapitur illico, ac dilaniatur; Imo vix tutum ab his iter eſt decuriæ peregrinorum, abſque conductitio Larcinorum præſidio.

Terra Impoſtorum.

CAP. 5. *Vallis Bugietta. Phænacum mores. vrbs Furtofrancheça: Bolſecium.*

REdeo iam ad vallem *Bugiettam*, vltimam Larciniȩ metam; communem tamen vtrique prouinciæ terram; ſuam cuiq; partem ex æquo tribuit *Mnemon* fluuius per mediam planitiem decurrens; qui & oppidis Phænacum præſidiariis ſitum præbet commodiſſimum. Fallor niſi hic viderim Herodoti ac Plinii hiſtorici quædam, ſed vix iam percipi-

cipienda oculis monumenta : ſtruxit ſibi hîc ædes profectò elegantes *Mercurius Gallo-Belgicus*; nec abhinc procul Cardinalis quidam hiſtoricus, ampliſſima iecit Caſtelli auguſtiſſimi fundamenta. Nam ex quo Hiſpanus vicinam huic Indiam occupauit, licuit etiam Ieſuitis bonâ cum Phænacum veniâ oras haſce (vt πολυπραγμονικώτατοι ſunt mortalium) inuiſere, & ab aliis relictam, propter creberrimos Larcinorum incurſus, terram incolere : Aſtrologorum gymnaſiola hîc multa ſunt ; quibus hercle (poetas excipe, & Iuridicos) præ aliis omnibus fauere ſolent Phænaces : Quin & in hac ipſa valle (nam quid diſſimulem?) ego quidem conduxi domum, vbi pręſcius rerum hariolus audacter ſcripſi veriſſimum huius temporis vaticinium. Longe humaniores ſunt Larciniis Phænaces, aut ſaltem crudelitatem exercent magis ſecretam : nam quod illi palam & ſub dio, hi ſine teſtibus agunt domi : Hi &

legibus ſeſe, & *Aurei Principis* (nam ſic ſuum regem appellãt) imperio ſubiiciunt: *Furtofrancheça*, pars Bugiettæ proximior, ex omnibus Lauerniæ partibus aut optima eſt, aut minimè profecto mala; Hîc interdiu quieſcunt, noctu vero ſemper negotiantur, ſolem ergo velut mortalibus noxium lumen abominantur; Lunam colunt vt cælicolarum omnium benigniſſimam. Arbores ſic ſuâ naturâ viſcidæ ſunt, vt volucrum quotquot ramulis inſident, illico adhæreant, prædæque ſint viatoribus: Maximum huius prouinciæ Emporium & longe frequentiſſimum *Bolſecium* dicitur; cuius tamen vici duo, *Palatium*, & *Fripperia*, omnes, quas vidi vrbium plateas numero excedunt. Palatium quidem cauſidicorum litibus, *Fripperia* parariorum nundinationibus deſtinatur. Et ſanè cauſidicorum nulla ſub cælo tam ferax regio eſt; qui (vt Plautinus ille) ſi nihil eſt litium, lites ſerunt: horum non minor

Vrbs crumeniſecarum.

Plaut. Pœnulo.

minor hic numerus eſt, quàm in Weſtmonaſteriolo noſtro capitum: quanquam vero indies creentur noui, fieri tamen non poteſt (vt illi putant qui in rebus politicis Lyncei ſibi videntur:) quin iſtorum numerus in poſterum decreſcat; nam vbi litigando totam inter ſe prouinciam (quod iam ferè fit) partiti fuerint, clientibus deinceps indigeant neceſſe eſt; quo fiet vt in ſe inuolent mutuo, & alter alteri commiſſus malè parta diſſipet in vulgus, futuriſque alterius æui nepotibus, locum exercendæ huic arti magis lucroſum paret. Horum ſeruis vſitata ſemper eſt veſtis δίχρο-ος, vt hinc innuant inſeruire ſe dominis ad vtramvis cauſæ partem ſuſcipiendam paratiſſimis: Lites iſtis ſuppeditat, & Fœneratorum copia, & *Ruzius* impetuoſiſſimus fluuiorum; qui dum præcipiti curſu inter inſulas Strophadas labitur, nunc magnam ſolutioris terræ par-

tem ab vnâ deuoluit in alteram, tandem & in tertiam impellit; nunc vero priore ſede faſtidita nouum ſibi quærit canalem, auidiſſimis dominis nunc patrios fundos adimẽs, nunc largiens nouos; Incolarum plerique Alpinorum more ſtrumâ laborant, *Argyranchen* vocant medici; qui morbus ita vulgaris eſt, vt nemo locum affectum vel ſanatum velit, vel occultatum. Nec ſcio quæ ſecreta virtus iſtorum cuti indita ſit, vt non minus argentum attrahat ad ſe, quàm magnes ferrum, nec minus attractum retineat: Fripperia omnibus & artificum generibus inſtruitur, & mercium officina tamen hîc nulla; quiſque continuis clamoribus artem ſuam & merces exponit tranſeunti populo; & emptorem nactus ſecedit laudatam prius ſupellectilem oſtenſurus. [a] Hic cuprium producit torquem aureis laminis obductum, iuratque, nec Tagum, nec Indorum fodinas, quid magis aureum protuliſſe: Alter teſticulum oſten-

Morbus Demoſthenis; Latinis argentangina.

[a] *Clauius lib. 1. Chryſopœia, &c.*

oſtendit muſcatum ſuauiſſimis odoribus plenum; alius vniones profert limpidiſſimos, quos quidem neque candore, nec læuore, nec magnitudine, nec orbe, nec pondere (in his enim Plinio dos omnis vnionum) à veris ac natiuis dignoſcere; cõchasque ipſas exhibet, in quibus ſolidiores illæ guttæ pridem concreuerint: Nec deſunt è Scarpellinis, qui lapides propinent ſpecie tenus ex omni genere precioſiſſimos, Adamantem Cyprium, Hepheſtitem Corinthium, Siculum Achaten, Niliacum Galactiten, Abeſton Arabicum, Pęaniten Macedonium, Aſiaticam Alabãdinam, Beryllum Indicum, Gagaten Britannicum, Perſicum Æëtiten, Chalcedonium Africanum, ſmaragdum Scythicum, Corneolũ Germanicum, Chryſolithum Æthiopicum, Carbunculum Libycum; ſed pharmacopolarum profectò hîc plus ſatis eſt; quorum fraus omnis in mutandis miſcendiſque pyxidiculis, vix iuſto volumine poſſet com-

prehendi: Id vero vnum adhuc nequeo ſatis mirari, illiſque inuidere: quod cum falſas fucataſque merces obtrudant omnes; nullo tamen id ſenſu poſſit deprehendi; nec quod examen iſtorum quis præter igneum reformidet. Dolus malus ſicubi occurrat palam, ſatis quidem ſeuerè plectitur; id vero ne fiat cauet quiſque ſedulo; nam & faciem & veſtem, & vocem, & artem mutat indies, vt fruſtra ſit, qui hodie heſternam queratur impoſturã. Schola hîc publica in ſuburbiis aperitur, non herclè incelebris; in qua ſua ars, hoc eſt Spagyrica (ignoſcant mihi Chymici, aut ſuccenſeant ſibi, qui artis inhoneſtæ nomen laudatiſſimæ indiderint) iuuentuti quotidie prælegitur: His ſcilicet Alcorani locum obtinet antiquiſſima Mercurii Hiſtoria, orbi noſtro penitus ignota; quæ docet quam feliciter Cyllenius adhuc infans à Neptuno Tridentem, à Marte gladium, ab Apolline arcum pharetramque

que, à Vulcano forcipem, à Venere cingulum ſuffuratus ſit; quamque ferè καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ ἐκμελετήσας τὴν κλεπτικήν, ab Ioue fulmen ſurripuiſſet: ac deinde ſubdit omnigena defraudandi furandique documenta; tyronem plurimis docens excutere ſeram, peſſulum reſerare, lentè mouere pedem; arcæ iam clauſæ filũ viſcoſum immittere, intactâ crumenâ nummum elicere, quod feceris ſtrenuè peierare, nec interim erubeſcere, ac mille iſtiuſmodi technas; quarum ego arcana Caballiſtica diſquirere contempſi. Caupones ad vnum omnes ita malè fidi ſunt, vt non auſint hoſpites, vel ſuis dormientium puluillis aurum ſubmittere, vel ſacculis arciſvè confidere quamlibet ferratis; ſed (quod obſeſſos olim Iudæos feciſſe comperimus) in ſuis ipſorum ilib. dormituri recondunt craſtino manè repetendum: In villis vix quenquam videbis præter molitores, ſartores, & paucos fortaſſe vates Chiromanticos.

Lucian.

Ioſ. Bello Iudaico.

CAP. 6. *Plagiana prouincia.*

A Stephano Lexicon suũ furatus Scapula canit: Ast ego contendo Lexicon esse nouum.

PLagianus dein tractus ab Occidente cernitur ſpatioſiſſimus, in qua Rigattieræ vrbi non nouæ quidẽ, ſed renouatæ collis *Scapulius* imminet. Non pauca hîc canę antiquitatis monumenta reperiet ſolicitus quis Criticorum; præſertim vero poëtica: Ego certè ſaxum vidi verſibus inſcriptum Homericis, alieno tamen authori, (quod indignius nihil videbatur) adſcriptis; Inter hæc:

Homer. immutat hoc Orphei carmen vt Iustin. Martyr in Protreptico ad Gentes. Hom. Ὡς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Δημήτερος ἀγλαοκάρπου. Ὀρφ.
  & ſtatim:
Ὣς οὐ κύντερον ἦν καὶ ῥίγιον ἄλλο γυναικός. Ὀρφ.
Ὡς ἀνδρῶν γενεή, ἡ μὲν φύει, ἡ δ᾽ ἀπολήγει. Μουσαῖος.
Οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης. (Ὀρφ.)
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ. &c. *Hom. Il. ρ.*

De interitu Dionyſii. Hæc inter Homeri furta numerat Theod. Canterus var. lect. P. 2. c. 3. Iniuſtè. imitatur Homerus Orph. & Muſæum, non ſpoliat.

Maronis autem plurimos inueni verſiculos pari modo Homero ac Heſiodo ſuppoſitos: & neſcio quot paginas vernaculi cuiuſdã poëtæ Toſcano Petrarchæ adſcitos: Hanc dein ab Auſtro, excipit Arrebatia, deformata planities, & luderibus plena: ibi olim fuiſſe Troiam diruta ſaxorum mole docens: quæ ideo

ideo ferũt auos ipſorum demolitos, vt ex multis vrbeculis (quarum veſtigia pyramideſque remanent) vrbes duas pol magnificas, Patronillã, & Hieroſulen ædificarent; vbi ergo quondam Templa, plateæque, iam campos videas, & ſtabula; nec ipſi quidem fundo parcit Ruzii violentus æſtus, ſed iniquis vndis auellens, aut Plagianis impertit, aut Codicienſibus.

CAP. 7. *Codicia.*

Terra Auaritię.

CODiciẽſem prouinciã prodigioſi homines incolũt, quos porcinâ facie *Munſterus*, ac *Mãdeuillanus* depinxerunt. Quadrupedum more prona ſemper facie incedũt, nę quid inter eundum ſurreptione dignum prætermittant; neq; cælum vnquam ſuſpiciunt: quod ad vocẽ, grunniunt illi quidẽ, non loquũtur; Nemini hîc præterquàm ſenib. commorãdi locus eſt; Florẽ ętatis cuiq;, vel *ſylua Butinia* (ſi fortiore animo ſit,) vel ſi ſtudioſo, *Gymnaſiũ Bolſecianũ* deterit: Soli hîc Metallurgi, Agricolæ, Merca-

tores: Hi ferè ſemper (quod de lupo dicitur pugnaturo, ac vulpe famelica) terra veſcuntur: quanquam ſunt inter hos, qui ſolo metalli intuitu viuunt, valentque: Nunquam penè dormiunt; illud vnum iſtis leoninum eſt.

Χρύσιος θεός. Superſtitiosè admodum numini ſuo, hoc eſt, Chryſio deo addicuntur: nec vnquam aut quieſcunt, aut diſcumbunt, donec ipſum viderint, & adorarint: Vrbes hic vidi *Scrofiolam*, villam ſanè fœdam, & Catonis verbo, *cloacalem*, *Coglieram*, *Serraram*, *Caxam*, quam tamen luſtrare volenti mihi non licuit; vnuſquiſque ciuium clauem ſecum geſtat; ne quis peregrinus ingrederetur: Reliqui omnes per villas *Porciglias* diſperſi, non tam caſis, quam cubilibus contenti ſunt.

Feſtus.

Hos ego homines, hos mores, has vrbes vidi, ſtupui, riſi; annoque demum triceſimo, itineris tanti laboribus fractus in patriam redii.

PEREGRINVS *quondam Academicus.*

INDEX

INDEX NOMINVM Propriorum.

C

Char-

Charbona *v. à Gall.* Charbon. *villa subterranea.*

Chatouilla. *v. Gallic.* chatouiller, *titillare.*

Cheminea, tur. *Gall. quær. Marg.*

Chytrea, *v.* χύτρος, *Græc. poculum.*

Cibinium, *v. in tractu Danubii: Lat. à cibo.*

Ciniflonius, *Latin.* Horat. *ciniflones* Hayre-curlers.

Cogliera, *v. Ital.* cogliere, *colligere. quasi* Gatherington.

Coledochia *pal. à* χολὴν δέχεσθαι. *Gr. quære Marg.*

Kotzunga. *v. Germ.* kotzen / *vomere. hinc vomitio,* kotzunga.

D. de Courroux. *Gall. iratus, furibundus.*

Crapulia, *vide Marg. Latin.*

Creatium, *v. Græc.* κρέας, *caro.*

Crocetta, *v. Ital.* crux.

Krugtopolis, *a German.* krugt/ *Amphora.*

Cubæa *v. Græca, Alea.*

Cucina, *v. Ital. vide marg.*

Cuillera, *v. Gall.* cochlear, *inde petita vox.*

D

D-Ayuno, *Hisp. vrbs Ieiuna.*

Derrumbiada, *Hisp. præcipitium.*

Desuergona. *v. ab Ital. voce, quæ impudentiam sig.*

Deuoracum, *v. Lat. à deuorando.*

Di-Marza, Ital. *sanguinis corrupti, saniei.*

Dienta. *ab Hisp. Dens.*

Gutiges *aues, Germ. Benignæ; inde* Good. *Angl.*

Gruessa *fossa. Hisp. pinguis. nam à Crasso. Lat.* Grasso *Ital. hinc Hisp. Gesso.*

Gynæcopolis. *Græc.* γυναίκων πόλις.

Gymnopodilla, *v. Græc.* γυμνοὶ πόδες.

H

HAmbria *insul. Hisp.* Famelica, *q. marg.*
Hierosule, *v. Gr.* ἱερῶν σύλη *sacrorum depeculatio.*

Houbelonia *pr. à Gallico* Houbelon, *lupulus.*

I

IVgaria, *v. ab Hispan.* Iugar, *iocari.*

L

LAbriana, *v. Lat. à Labris.*
Lardana. *v. Lat. à Larido.*

Larcinia. *pr. Gall.* Larrecin, *latronem sig.*

Larmium *fl. Gall.* Larme, *Lachryma, abbreu.*

Lauernia *ter. Latin. vid. marg.*

Lecanica. *Planit. Græc. vid. marg.*

Lecho. *v. Hisp. Lectus.*

Licoris fl. *Hisp.* Licor, *pro liquor, Lat.*

Linguadocia. *pr. Lat. a lingua: quod fœminæ sint plerunque linguaciores: ad imitationem prou. Gall.* Languedoc.

Mne-

Mnemon.*fl. Græc.memor.*
Μωρϱγία, ἀ μῶϱος stultus.
Mortadella.*v.Ital.* Sauçages.
Muerius ager. *à* Muer *Gall. mutare.*

N

NOuizza.*v. Ital.*nouitia.
Nuchtermagen: *Germ. stomachus ieiunus.*

O

OChietto mons. *Ital. diminutiu. ab* Ochio, *oculus.*
OEnotria.*pr.Gr.ab* οἶνος.
Offulia.*v.Lat.ab Offula.*
Oglium.*fl. Ital. Oleum:nos* g,*resoluimus in* y.Oyle.
Olmii *colles.Ital. Hisp.vlmei. Frondosâ vitis in vlmo.*Virg.
Omasius gigas. *Lat. ab Omaso intestino.*
Orgilia. *pr. Gall. ab* orgueil.*sig.superbiam.*
Oysiuium *fl.Gall.otiosum.*

P

PAdronilla. *v. Ital. At nos pro villa patronorum.*
Pampinola *Lat.* Ampelona Græc. *eadẽ vrbs. ad imitationem nominis Hispanicæ vrbis Pampelonæ.*
Pazziuilla, *Ital.vrbs stultorum.*
Phenacia.*pr.Græc.*φενάκες,*impostores.*

Scar-

Scarpellino. *Ital.* Lapicida, l, *Lat. mutat. in r.*
Scioccia *pr. ab Ital.* Sciocco, *Fatuus.*
Schlauchberga. *v. à Germ.* Schlauch. *vtre. dempto* e.
Scogido. Hisp. *nobilis.* Eſcogido, *electus.*
Schaum *fl. Germ. ſpuma.*
Sennaladii *Hiſp. Generoſi.*
Seplaſium, *v. Lat. à Seplaſia foro Capuæ vnguẽtario; cuius deliciis Pœni fracti ſũt.*
Serrara. *v. à Latin. ſerrando.*
Sialos. *fl. Græc.* Saliua.
Speſius tract. *ab Ital.* ſpeſa. *q. Impenſas ſignif. Hinc Ang.* ſpend.
Spagyrica *ars. Græc. à trahendo dicta.*
Strophades *inſ. Gr. à* στρέφειν. *Eædem etiam & Plotæ dictæ.*
Struzzoliç *pluuiæ. Ital. à* ſtruzzolo *ſtruthio-camelo.*

T

TArochium *v. vide marg.*
Tenaille, *Gall. Forceps.*
Topia-Waralladot. *Hiſp. & Indic.* Hallador *Hiſp. inuentor.*
Topia-wari, *rex olim Guianæ.*
Torcolia *val. ab Ital. Torcolo Latin. Torculari.*
Traubena, *à Germ.* Trauben. *vua, racemus.*
Traurigi montes, *à Germ.* Trawrig.
Trouerenſe, *coll. à Gall.* Trouuer, *inuenire.*

F I N I S.